

Algehele review aanbevelingen

Deelonderzoek 2:

**Criminaliteitsbestrijdingsfonds;
Opsporings- en vervolgingsbeleid OM;
Tenuitvoerlegging van geldboetes schadevergoedingen en
ontnemingen;
Het OM in de Incidentgerichte Opsporing;
Samenwerking tussen parketten OM.**

Algehele review aanbevelingen

Deelonderzoek 2:

**Criminaliteitsbestrijdingsfonds;
Opsporings- en vervolgingsbeleid OM;
Tenuitvoerlegging van geldboetes schadevergoedingen en
ontnemingen;
Het OM in de Incidentgerichte Opsporing;
Samenwerking tussen parketten OM.**

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving
Juli 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Lijst met gebruikte afkortingen	5
Voorwoord	7
Samenvatting en aanbeveling	8
Samenvatting	8
Aanbeveling en monitoring 2021	18
1. Inleiding	20
1.1 Inleiding en aanleiding	20
1.2 Onderzoeksvraag deelonderzoek	20
1.3 Afbakening	21
1.4 Toetsingskader	21
1.5 Onderzoeksaanpak en -methode	21
1.6 Leeswijzer	22
2. Stand van zaken aanbevelingen Criminaliteitsbestrijdingsfonds	23
Inleiding	23
2.1 Stand van zaken 2021 Criminaliteitsbestrijdingsfonds	24
2.2. Analyse	31
3. Stand van zaken aanbevelingen opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie	36
Inleiding	36
3.1 Stand van zaken 2021 opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie	37
3.2 Analyse	46
4. Stand van zaken aanbevelingen tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen	52
Inleiding	52
4.1 Stand van zaken 2021 Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen	53
4.2 Analyse	63
5. Stand van zaken aanbevelingen OM in de Incidentgerichte opsporing	68
Inleiding	68
5.1 Stand van zaken 2021 OM in de Incidentgerichte Opsporing	68
5.2 Analyse	75
6. Stand van zaken aanbevelingen samenwerking parketten Openbaar Ministerie	79

Inleiding.....	79
6.1 Stand van zaken 2021 samenwerking parketten.....	80
6.2 Analyse.....	81
7. Overkoepelende analyse.....	84
Bijlage 1: Stand van zaken aanbevelingen per rapport.....	90

Lijst met gebruikte afkortingen

<i>Afkorting</i>	<i>Betekenis</i>
(Act)BMS	Border Management Systeem (immigratiesysteem)
Actpol	Politiesysteem gebruikt door politie en opsporingsdiensten binnen de rechtshandavingsketen in het Caribisch deel van het koninkrijk
AR	Algemene recherche
BES	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
BIZ	Bureau Interne Zaken van het KPSM
BPZ	Basis Politiezorg
CCLR	Coördinatie Commissie Landsrecherche
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau Nederland
CvK	College van Korpschefs
COZ	Coördinator Operationele Zaken van de Landsrecherche
CRO	Coördinerend Recherche officier
Deken	Deken van de orde van Advocaten
DBB	Decision di biaha (lik op stuk aanpak op Aruba)
Flexpool Kmar	Flexibel inzetbare pool Koninklijke Marechaussee
Fonds	Criminaliteitsbestrijdingsfonds
Hoofd JZ	Hoofd justitiële zaken
HOvJ	Hoofdofficier van Justitie
IGD	Immigratie en Grensbewakingsdienst
JASAP	Justice as soon as possible
JVO	Justitieel Vierpartijenoverleg
KMar	Koninklijke Marechaussee
KPSM	Korps Politie Sint Maarten
LIOL	Landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid
LR	Landsrecherche
LV CF	Landsverordening criminaliteitsbestrijdingsfonds
MvJ	Minister van Justitie
Oio	Initiële opleiding van het Openbaar Ministerie genaamd Officier van Justitie in opleiding
OM	Openbaar ministerie
OM-Carib	OM van Curaçao, Sint Maarten en BES en van Aruba
ORVG	Onderlinge Regeling Versterking Grenstoezicht Sint Maarten
OvJ	Officier van Justitie

PBB	Paga bo but
P-G	Procureur-Generaal
PRIEM	Een intern afgeschermd en beveiligd systeem van het OM
Raad	Raad voor de rechtshandhaving
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland
Rijkswet OM's	Rijkswet Openbare Ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van BES
RIMOZ	Recherche in meeromvattende zaken
RST	Recherche samenwerkingsteam
S-G justitie	Secretaris-generaal van Justitie
SJIB	Stichting Justitiële Instellingen Bovenwinden
SUR	Special unit robberies van het KPSM
TOL-C	Tactisch Operationeel Leiderschap Caribisch gebied in samenwerking met de Politie Academie
Wet USB	Wet tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen Nederland
Wnd. s-g.	Waarnemend secretaris-generaal van Justitie
WvSr	Wetboek van Strafrecht van Sint Maarten
WvSv	Wetboek van Strafvordering Sint Maarten
Zwacri	Team dat zware criminaliteitszaken behandelt bij het KPSM

Voorwoord

In 2020 is de Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad) in Sint Maarten een algehele inspectie gestart naar de uitvoering van alle aanbevelingen die de Raad tot en met 2018¹ heeft gedaan. Gezien het grote aantal aanbevelingen is gekozen voor deelinspecties, waarin telkens een aantal specifieke onderwerpen aan bod komen. Voor u ligt de tweede deelinspectie. Daarin is nagegaan in hoeverre de aanbevelingen ten aanzien van vijf onderwerpen zijn opgevolgd. Het betreft de volgende rapporten:

- [Criminaliteitsbestrijdingsfonds \(2018/2019: 6 aanbevelingen\)](#)²;
- [Review Opsporings- en vervolgingsbeleid OM](#); (2019: 10 aanbevelingen);
- [Review Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen](#) (2018: 3 aanbevelingen);
- [Review Het OM in de Incidentgerichte Opsporing](#) (2017: 6 aanbevelingen);
- [Samenwerking parketten OM](#) (2018: 4 aanbevelingen).

Uit deze tweede deelinspectie blijkt dat van de in totaal 29 aanbevelingen, zes aanbevelingen geheel zijn opgevolgd, negen aanbevelingen deels zijn opgevolgd en veertien aanbevelingen niet zijn opgevolgd. Ook in deze inspectie is wederom de wil van de justitieorganisaties te zien om de aanbevelingen van de Raad op te volgen. Dit blijkt uit de inspanningen die door de verschillende organisaties worden verricht. In de praktijk echter vindt de uiteindelijke opvolging van de aanbevelingen van de Raad vaak geen doorgang. Dit is veelal terug te voeren naar een gebrek aan essentiële randvoorwaarden. De Raad ziet daarbij ook andere factoren die van invloed zijn op het voorgaande. Er is binnen de justitieketen behoefte aan een strategische visie, prioriteitsstelling en proactieve aansturing op (keten)doelstellingen. De Raad ziet hier een belangrijke rol weggelegd voor zowel het OM als het ministerie. Thans blijven de initiatieven binnen justitie gefragmenteerd, terwijl er juist een noodzaak is voor meer integraliteit.

Net als bij eerdere onderzoeken van de Raad het geval was, werkten de betrokken organisaties en personen op constructieve wijze mee aan het onderzoek. De Raad bedankt de personen die zijn benaderd nogmaals zeer hartelijk voor hun medewerking.

De Raad spreekt de hoop en de verwachting uit dat deze inspectie ertoe zal leiden dat door de minister van Justitie (hierna ook: de MvJ) daar waar de aanbevelingen niet (volledig) zijn opgevolgd of uitgevoerd, die aanbevelingen thans met voortvarendheid worden afgerond. De Raad zal de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen periodiek blijven monitoren.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. M.R. Clarinda, voorzitter,
Mr. L.M. Virginia,
Mr. Th.P.L. Bot.

¹ Dit is in lijn met de door de Raad gehanteerde review termijn van (minimaal) 2 jaar. Wel kan het voorkomen dat de Raad in de deelinspecties in het kader van de algehele review de resultaten van de review rapporten tot en met het jaar 2020 betreft, aangezien hierin geen nieuwe aanbevelingen worden gedaan maar de opvolging van eerder gedane aanbevelingen is geëvalueerd.

² Voor wat betreft het Fonds zullen de stand van zaken van de mate van opvolging van aanbevelingen gedaan in de rapporten 'De tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen in Sint Maarten' (2014 en 2018) en 'Het Criminaliteitsbestrijdingsfonds (2018/2019) aan de orde komen.

Samenvatting en aanbeveling

Samenvatting

Inleiding

In de periode 2012 tot en met mei 2021 publiceerde de Raad op Sint Maarten in totaal 53 inspectierapporten over uiteenlopende thema's met bijbehorende aanbevelingen, waarvan tot 19 bestaande uit een vervolgonderzoek (review). Uit de reviewrapporten kwam telkens naar voren dat adequate opvolging van aanbevelingen een knelpunt is. De Raad bepaalde in zijn jaarplan 2020 dat in Sint Maarten de meeste winst te behalen zou zijn uit een diepgaande algehele review van de opvolging van de eerder gedane aanbevelingen per justitiële organisatie in de periode van 2011 tot en met 2018³, waarmee de Raad een meer overkoepelend en samenhangend beeld zou kunnen krijgen van die opvolging en knelpunten daarin. Vervolgens kan aan de hand van alle resultaten de voortgang gemonitord worden. Gezien het grote aantal niet opgevolgde aanbevelingen vindt de algehele review gefaseerd plaats door middel van deelinspecties en er zal na afronding van alle deelinspecties ook een eindrapport volgen. In de deelinspecties staat de vraag centraal in hoeverre de minister van Justitie en de justitiële organisaties opvolging hebben gegeven aan de aanbevelingen van de Raad. Deze tweede deelinspectie behandelt de mate van opvolging van de aanbevelingen uit vijf rapporten die betrekking hebben op het openbaar ministerie en het criminaliteitsbestrijdingsfonds (hierna ook: het Fonds):

[Criminaliteitsbestrijdingsfonds](#) (2018/2019: 6 aanbevelingen)⁴;

[Review Opsporings- en vervolgingsbeleid OM](#); (2015 / 2019: 5 aanbevelingen);

[Review Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen](#) (2014 / 2018: 4 aanbevelingen);

[Review Het OM in de Incidentgerichte Opsporing](#) (2013 / 2017: 6 aanbevelingen);

[Samenwerking parketten OM](#) (2018: 4 aanbevelingen).

Het criminaliteitsbestrijdingsfonds

In 2014 publiceerde de Raad het rapport '*De tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen in Sint Maarten*'. De Raad deed daarin de aanbeveling om bij indiening van de begroting een beleidsplan te voegen en een aanbeveling om een stuurgroep op te richten en deze te laten adviseren ten aanzien van het Fonds. In 2018 deed de Raad separaat onderzoek naar het beheer van het criminaliteitsbestrijdingsfonds waarover in 2019 een rapport werd uitgebracht. Daarin constateerde de Raad onder meer dat de wettelijke verplichtingen uit de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds niet consequent werden uitgevoerd. Daarover deed de Raad een aanbeveling en gaf aan om daarbij in ieder geval gevolg te geven aan de aanbeveling over de verplichtingen ten aanzien van het beleidsplan en de begroting; en de aanbeveling over de stuurgroep misdadbestrijding. Ook deed de Raad aanbevelingen over het opstellen van beleid ten behoeve van het Fonds; het verminderen van risico's ten aanzien van oneigenlijk gebruik of misbruik van het Fonds; het zorgdragen voor fysieke en digitale administratie en registratie ten aanzien van beoordelen, toekennen en betaling van projecten; het zorgdragen dat vorderingen ten behoeve van het Fonds terugbetaald worden; en als laatste bekendheid te geven aan het Fonds.

De constatering nu is dat het wettelijke kader van het Fonds sinds het vorige onderzoek van de Raad niet gewijzigd of verder verhelderd is. De uitvoeringskaders worden bepaald door de Landsverordening criminaliteitsbestrijdingsfonds en de Comptabiliteitslandsverordening. Dit betekent dat het Fonds aangewend wordt voor "de financiering van projecten voor de

³ Dit is in lijn met de door de Raad gehanteerde review termijn van (minimaal) 2 jaar. Wel kan het voorkomen dat de Raad in de deelinspecties in het kader van de algehele review de resultaten van de review rapporten tot en met het jaar 2020 betreft, aangezien hierin geen nieuwe aanbevelingen worden gedaan maar de opvolging van eerder gedane aanbevelingen is geëvalueerd.

⁴ Voor wat betreft het Fonds zullen de stand van zaken van de mate van opvolging van aanbevelingen gedaan in de rapporten 'De tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen in Sint Maarten' (2014 en 2018) en 'Het Criminaliteitsbestrijdingsfonds (2018/2019) aan de orde komen.

criminaliteitsbestrijding”, dat de minister van Justitie het Fonds beheert, dat het hoofd van de afdeling Justitiële Zaken (van het ministerie van Justitie) de dagelijkse leiding heeft over het Fonds en dat er beleid en een beleidsbegroting moet zijn ten aanzien van het Fonds. Uit het onderzoek blijkt dat de begrippen die uit de wet voortvloeien, in de praktijk niet eenduidig geïnterpreteerd worden. Hierdoor leidt het in de praktijk nog steeds tot onduidelijkheid over het verloop van de procedures rondom aanvragen en accorderingstrajecten, over hoe verder invulling te geven aan processen en procedures rondom het Fonds en over welke informatie aan welke partijen te geven in het kader van de inhoud van wat het Fonds behoort te doen.

Ten tijde van het onderzoek is derhalve weinig vooruitgang te zien in de naleving van wettelijke verplichtingen bij het gebruiken van het Criminaliteitsbestrijdingsfonds. Het gevolg is dat de dagelijkse en lange termijn aansturing van het Fonds in het gedrang is:

- het beheer van het fonds en de stuurgroep misdaadbestrijding komen niet van de grond;
- er is geen beleid, beleidsplan en bijbehorende begroting of voorbereiding daartoe;
- de administratie dan wel registratie is nog niet op orde; en
- er wordt geen bekendheid gegeven aan het Fonds.

Positief is dat de Raad geconstateerd heeft dat er meer overzicht en controle is op de tegoeden en uitgaven van het Fonds. Echter dit wordt niet ondersteund door formeel beleid of geaccordeerde processen en procedures vanuit de wettelijke verantwoordelijken ten aanzien van het Fonds. De Raad meent daarom dat al zijn aanbevelingen in dit kader nog immer relevant zijn en handhaaft deze.

Het op orde stellen van bovenstaande zaken is van belang voor het beheer van het Fonds, en zorgt voor meer transparantie en vermindering van de (mogelijke) risico's voor misbruik van het Fonds. Daardoor zal het ministerie ook beter zicht krijgen op de procedures en doelstelling van het Fonds en daarmee meer duidelijkheid kunnen geven aan de behandelaars in de keten ten aanzien van accordering van projecten.

Stand van zaken opvolging 2021

De stand van zaken in 2021 is dat van de zes aanbevelingen, één aanbeveling is opgevolgd (terugbetaling vorderingen Fonds), één aanbeveling deels is opgevolgd (de fysieke/digitale administratie en naleving van procedures van het Fonds) en vier aanbevelingen niet zijn opgevolgd (uitvoering wettelijke verplichtingen, opstellen beleid, Landsverordening en bekendheid Fonds). Anno 2021 bedraagt het compliance percentage daarom **25%**.⁵

Tabel 1: Stand van zaken opvolging aanbevelingen in het rapport 'Criminaliteitsbestrijdingsfonds'

⁵ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

Opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie

In 2015 bracht de Raad een rapport uit met tien aanbevelingen gericht op 'Het opsporings- en vervolgingsbeleid' van het OM. In 2019 heeft de Raad een reviewonderzoek gedaan naar de opvolging van deze aanbevelingen. Eén van de 10 aanbevelingen bleek in zijn geheel te zijn opgevolgd. De overige aanbevelingen waren niet of niet geheel opgevolgd. In het rapport van april 2021 ter zake van de doorlichting Landsrecherche zijn vier van deze aanbevelingen geëvalueerd. Hiermee blijven vijf niet of deels opgevolgde aanbevelingen over uit het rapport van 2015 waarvan in dit onderhavig rapport de stand van zaken is weergegeven. De vijf aanbevelingen hebben betrekking op:

- de invloed van het OM, het Korps Politie Sint Maarten (hierna: het KPSM) en de Landsrecherche (hierna ook: de LR) op de slagkracht van de rechtshandhaving;
- beleid ten aanzien van het personeel van het OM op Sint Maarten in het kader van continuïteit en expertise van het parket op Sint Maarten;
- het binnen redelijke termijn behandelen van strafzaken door het OM en beslissen over vervolging;
- proactieve communicatie en communicatiebeleid door het OM; en als laatste:
- het moderniseren van het bedrijfsprocessensysteem van het OM genaamd PRIEM.

Uit deze review volgt dat niet onderzocht is hoe de slagkracht van de rechtshandhaving door het OM, het KPSM en de Landsrecherche kan worden versterkt. De minister van Justitie en de P-G zijn de partijen als het gaat om de (strategische) aansturing van een behoorlijke rechtshandhaving. De Raad noemt een aantal specifieke onderwerpen die *in ieder geval* aan de orde zouden moeten komen zoals, plannen, samenwerking(s)afspraken, kwaliteit, informatie(deling), capaciteit, opleidingen en trainingen, expertise, middelen en ICT. De Raad ziet dat op onderdelen, zoals het vormen van informatieknooppunten, initiatieven zijn ontplooid. De initiatieven zijn echter meer ad-hoc van karakter voor wat betreft de keuzes. De keuzes zijn afhankelijk van kansen die zich voordoen zoals dat nu het geval is met het beleid op het gebied van ondermijning en de ontwikkelingen op het gebied van de versterking van het grenstoezicht. Waar Rijksinitiatieven ontplooid worden en waar (rijks)toezicht is, is beweging te zien in de rechtshandhaving. Dat is ook het geval bij de ontwikkelingen bij de Kustwacht.

Volgens de Raad zou het OM een steviger positie binnen de keten hebben en daarin beter kunnen aansturen, wanneer er continuïteit is in de eigen capaciteit. Tijdens het onderzoek constateerde de Raad echter dat het OM op centraal niveau nog geen nieuw personeelsbeleid had geformuleerd. Het beleid was al wel in de fase van voorbereiding. Ook had het OM op Sint Maarten een officier in opleiding aangetrokken en voorzieningen getroffen om de

kandidaat te behouden. Daarbij zijn op het parket van Sint Maarten bewegingen te zien om lokale medewerkers van het parket van Sint Maarten in dienst te kunnen nemen.

Het OM heeft nog geen totaal zicht op zaken. Dit is mede te wijten aan de interne organisatie van de processen bij het OM en het ontbreken van een adequaat bedrijfsprocessensysteem (PRIEM).

Voor het behalen van redelijke termijnen is eveneens een goede wisselwerking met partners nodig in de fase van opsporing en berechting. Binnen de opsporing is er sprake van vertragingen en stagnaties in de behandeling van zaken vanwege capaciteit, maar ook bij het tijdig nemen van beslissingen in het kader van de opsporing. Op gekozen thema's binnen de opsporing, zoals overvallen en zware criminaliteit (hierna: zwacri), loopt het doorgaans wel iets beter, maar het blijft kwetsbaar. Voor een tijdige behandeling van zaken ter terechtzitting geldt hetzelfde. Vooral voor de grote zaken is het belangrijk dat er rechters zijn op het eiland. Het niet hebben van een optimale bezetting van de rechterlijke organisatie op Sint Maarten, leidt tot knelpunten in de kwaliteit en de tijdigheid (doorlooptijden) van de zittingen. Met COVID-19 is dit proces nog gecompliceerder geworden, waardoor zaken langer moeten wachten op de behandeling ter terechtzitting. Digitale zitting is volgens het OM niet goed voor de kwaliteit gebleken. Kleinere zaken lopen beter volgens het OM.

De Raad ziet goede vooruitgang bij het OM als het gaat om haar communicatie en het nieuw opgestelde beleid en kijkt uit naar de verdere implementatie daarvan.

Stand van zaken opvolging 2021

Tijdens de reviewinspectie gaf de Raad aan dat één aanbeveling was opgevolgd en op dat moment nog deels (3) of geheel (6) dienden te worden opgevolgd. Op basis van het voorgaande bedroeg het totale *compliance* percentage **25%**⁶ in 2019.

De Raad reviewde thans vijf aanbevelingen, de overige vier kwamen in een ander onderzoek aan bod (onderzoek doorlichting Landsrecherche). De stand van zaken in 2021 is dat van de negen aanbevelingen, één aanbeveling is opgevolgd (communicatie), drie aanbevelingen – waarvan twee net als in 2019 - deels zijn opgevolgd (personeelsbeleid, PRIEM en doorlooptijden) en vijf aanbevelingen – net als in 2019 - niet zijn opgevolgd (slagkracht rechtshandhaving; beleid LR; implementatie verbeterplan; capaciteit LR; en bedrijfsprocessensysteem (zie voor de stand van zaken van de laatste vier aanbevelingen het onderzoek doorlichting LR)). Het *compliance* percentage bedraagt daarom 28% in 2021.

Tabel 2: Stand van zaken opvolging aanbevelingen in het rapport 'Opsporings- en vervolgingsbeleid'

⁶ Het *compliance* percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om het *compliance* percentage uit te komen.

Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen

In 2014 verrichte de Raad een onderzoek naar de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen. Ook de zaken die door het OM zelf worden afgedaan, werden daarbij meegenomen. De gevonden knelpunten in 2014 betroffen onder andere onvolkomenheden in de administratie, de complexiteit in het proces dat veroordeelden ervaren wanneer ze bereid zijn te betalen en het zeer beperkte gebruik van het wettelijk instrumentarium om de betaling door veroordeelden te bevorderen. Te veel vonnissen leidden niet tot een betaling van de opgelegde som. De Raad deed drie aanbevelingen ter zake van tenuitvoerlegging. Deze zagen op:

- De inrichting van de administratie in het belang van betrouwbare informatie over de aard en omvang van opgelegde financiële sancties en de executie daarvan;
- De inrichting van het proces zodat de veroordeelde die wil betalen gefaciliteerd wordt; en
- Het inzetten van wettelijke bevoegdheden ingeval niet wordt betaald.

In het reviewonderzoek van 2018 was een enigszins verbeterd beeld te zien op het gebied van registratie en administratie van te executeren zaken. Dit was te danken aan de introductie van Paga Bo But (PBB)⁷ waarbij opgelegde verkeersboetes geregistreerd konden worden. Voor de overige boetes had het OM nog geen voorzieningen getroffen, ondanks dat PRIEM hiervoor bestemd was. De Raad voegde een nieuwe aanbeveling toe die op de implementatie van Actpol en BMS zag.

Deze huidige review ziet op de stand van zaken met betrekking tot het opvolgen van de vier aanbevelingen uit de rapporten van 2014 en 2018. De Raad gaat uit van vier modaliteiten, te weten de tenuitvoerlegging van: schadevergoedingen (aan slachtoffers); geldboetes (algemeen); verkeersboetes en ontnemingen.

De Raad meent dat er nog een behoorlijke slag gemaakt moet worden met de organisatie en administratie van de executie zodat er sprake kan zijn van een effectief en efficiënt proces. Dit geldt met name voor de aanbevelingen ten aanzien van de inrichting van de administratie en de benutting van de wettelijke bevoegdheden. Het OM is zich hier ook van bewust.

De systemen Actpol en BMS zijn geïmplementeerd, maar worden niet gebruikt voor de tenuitvoerlegging van financiële straffen. Het systeem PRIEM functioneert niet optimaal:

- Er is geen mogelijkheid om alle benodigde gegevens in het systeem te verwerken;
- Als het lukt om gegevens in te voeren zijn die niet goed te raadplegen;
- Termijnbewaking is niet mogelijk in het systeem; en
- Er kan geen (sluitende) managementinformatie gegenereerd worden met PRIEM.

Daarnaast worden tekortkomingen in het systeem niet op tijd opgelost bijvoorbeeld met nieuwe applicaties. Door het niet adequaat functioneren van PRIEM kost de administratie van tenuitvoerleggingen meer tijd.

De processen en procedures ter zake van tenuitvoerlegging dienen eveneens beschreven en ingericht te worden ten behoeve van een adequate administratie. Het OM tracht reeds verbetering hierin aan te brengen door de officieren van Justitie (hierna ook: OvJ) en administratieve krachten te laten samenwerken. Daarnaast bestaat voornemen om een deurwaarder en een administratieve kracht hiervoor aan te trekken. Verder wordt het ook noodzakelijk geacht dat ook een projectmanager hiervoor wordt aangetrokken.

Voor wat betreft de modaliteit schadevergoeding, blijkt dat slachtoffers nog steeds te veel het onderspit delven. Zij worden niet voldoende begeleid om een claim voor schadevergoeding in te stellen. Indien de rechter een claim toekent, is er weinig zicht op betaling. Dit komt niet

⁷ Het PBB systeem ondersteunt de tenuitvoerlegging van ingevoerde zaken, en uit het systeem kunnen data worden gegenereerd over de aard en omvang van opgelegde boetes en de executie daarvan.

alleen door de gebrekkige administratie, maar ook door de vaak slechte financiële positie van de dader en de financiële positie van het Land Sint Maarten. In grote zaken is de begeleiding van slachtoffers beter. Het OM heeft slachtofferbeleid gemaakt om te voorzien in de noden van het slachtoffer. Het beleid richt zich op de bejegening, informatievoorziening en op de schaderegeling voor slachtoffers.

Voor wat betreft de modaliteit ontnemingen is bevonden dat deze maar zeer matig worden bijgehouden. Volgens het OM worden aantallen bijgehouden, maar ook dat gebeurt niet consequent. Daarbij ontbreken de financiële gegevens over ontnemingen. Er wordt hiervoor ook verwezen naar de bevindingen hierover in het kader van het onderzoek ter zake van het criminaliteitsbestrijdingsfonds.

Een zorgwekkend punt is dat projecten betreffende ten uitvoer leggen geen doorgang hebben gevonden door het wegvallen van randvoorwaarden dit geldt voor de inperking van *Justice As Soon As Possible* (hierna: JASAP) en het Recovery fines project.

Naast PBB, ziet de Raad overigens eveneens een aantal positieve ontwikkelingen:

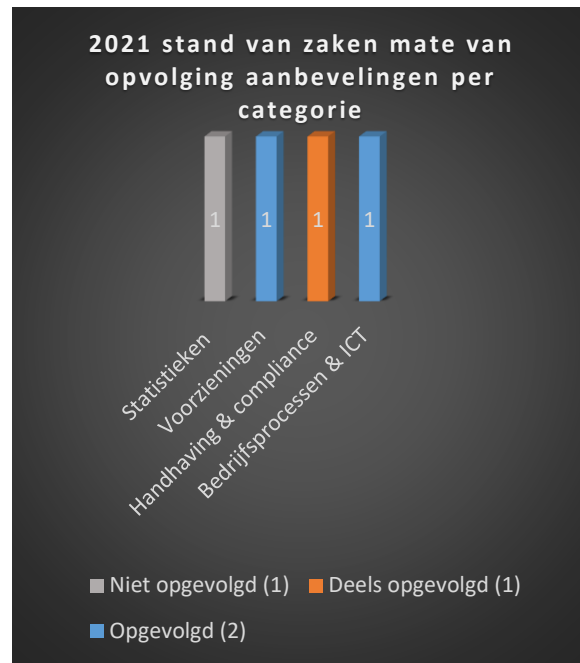
- Inmiddels zijn zowel het administratief personeel als officieren van Justitie bij het proces betrokken;
- Er worden er aanmaningen gestuurd nadat het bezorgen van post door orkaan Irma (en onbetrouwbare adressen) stil heeft gelegen; en
- Door de verscherpte aansturing op 6-uurszaken (JASAP) kan beter en sneller tenuitvoerlegging gerealiseerd worden in die zaken, al dient de administratie van JASAP-zaken wel geoptimaliseerd te worden.
- Daarbij is er meer bewustwording bij het OM en het KPSM over de positie van slachtoffers wat in ieder geval de tenuitvoerlegging op schadevergoeding aan slachtoffers kan verbeteren.

Stand van zaken opvolging 2021

Bij de review van 2018 kwam naar voren dat het drietal aanbevelingen nog deels (1) of geheel (2) dienen te worden opgevolgd en deed de Raad een nieuwe aanbeveling (BMS/ACTPOL). Op basis van het voorgaande bedroeg het *compliance* percentage **17%** in 2018.

De stand van zaken in 2021 is dat van de vier aanbevelingen, twee aanbevelingen zijn opgevolgd (facilitering betaling en BMS/ACTPOL), één aanbeveling deels is opgevolgd (benutting wettelijke bevoegdheden) en één aanbeveling niet is opgevolgd (inrichting administratie). Het *compliance* percentage bedraagt daarom **63%** in 2021.

Tabel 3: Stand van zaken opvolging aanbevelingen in het rapport 'Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen'

Het OM in de Incidentgerichte Opsporing

In het jaar 2014 deed de Raad onderzoek naar de rol van het OM bij sturing en toezicht op de selectie en de verwerking van strafzaken door het KPSM. Zowel het OM als het KPSM onderkenden dat er knelpunten waren in de opsporing en vervolging.

In het kader van de verwerking van zaken onderzocht de Raad in hoeverre er zicht op zaken was. De Raad definieerde zicht op zaken als *kennis op leidinggevend niveau bij de politie en het OM van onderzoeken die (aan teams of individuele rechercheurs) zijn toebedeeld of op behandeling wachten; prioritering; voortgangsbewaking; de kwaliteit van processen-verbaal; de samenwerking tussen het OM en de politie en de bejegening van slachtoffers*. De bevindingen uit 2014 wezen uit dat de implementatie van de casescreening niet afdoende is geweest. Er waren nog steeds knelpunten ten aanzien van de aansturing en de kwaliteit van processen-verbaal. Het OM werd niet tijdig geïnformeerd over incidenten en de politie kwam afspraken in opsporingsonderzoeken niet na. Ook werden aangevers en slachtoffers niet geïnformeerd. Dit onderzoek leidde tot negen aanbevelingen. Na een review van deze aanbevelingen in 2017 bleken drie aanbevelingen opgevolgd, vier aanbevelingen deels opgevolgd en twee aanbevelingen niet opgevolgd.

De deels en de niet opgevolgde aanbevelingen (6) zijn in deze huidige review onderwerp van onderzoek. De deels opgevolgde aanbevelingen hebben betrekking op:

- De wijze van periodieke evaluatie van casescreening;
- Het creëren van 'zicht op zaken' door het ontwerpen en implementeren van een voorziening om in behandeling zijnde zaken terug te brengen;
- Het nakomen van gemaakte afspraken tijdens opsporingsonderzoeken met het OM door het korps;
- En het voorzien van aangevers en slachtoffers van adequate informatie.

De niet opgevolgde aanbevelingen hebben betrekking op:

- Het tijdig informeren van het OM door de politie bij prio-1 voorvallen; en
- De terugkoppeling door het OM aan het korps bij OM-afdoeningen en rechterlijke beslissingen.

De bevindingen zijn dat het in 2017 al bekend was dat casescreening zoals aanvankelijk geformuleerd niet voortgezet zou worden. Het systeem van casescreening wordt door het KPSM nog wel gebruikt om alle zaken te registreren. Het OM heeft nog steeds geen totaal

zicht op zaken. Het systeem PRIEM kent veel gebreken zoals reeds uiteengezet in het onderzoek naar de tenuitvoerlegging in dit rapport en wordt als ondermaats betiteld.

De capaciteit bij de politie blijft onder druk staan. Het OM haalt aan dat het geven van opvolging aan vragen van het OM binnen zaken, om dezelfde capaciteitsredenen lastig blijft, maar ook omdat er veel andersoortige prioriteiten bij het KPSM zijn die capaciteitsinzet vereisen. Er zijn met andere woorden opnieuw uitvoeringsproblemen ondanks een goede formulering van de aanpak en meer regelmatige communicatie met de OvJ's ter zake van de knelpunten van JASAP. De werkzaamheden van JASAP zijn verbreed naar partners. Waar nodig worden de SJIB, Voogdijraad en/of het schoolbestuur betrokken. Het OM tracht de werklast voor de politie te verminderen, door zijn aanpak ten aanzien van JASAP minder arbeidsintensief te laten zijn. Zo heeft het OM de afspraak gemaakt met het Gerecht op Sint Maarten, om geen complete dossiers meer te presenteren in deze zaken. Ook in deze situatie kan het KPSM niet alle opsporingstaken die het OM haar opdraagt uitvoeren. Het KPSM geeft aan dat dit afhankelijk is van de aanwezige capaciteit. Uit noodzaak vertragen onderzoeken soms of worden de opsporingshandelingen hierin beperkt. Volgens het OM gaat dit verder, in de zin dat afspraken niet haalbaar blijken en dat daardoor het sepotpercentage omhoog is gegaan. De nieuwe JASAP heeft nog geen evaluatie gekend aangezien het nog maar kort loopt op het moment dat dit onderzoek wordt uitgevoerd.

De verbeterde communicatie van het OM met het KPSM geldt ook ten aanzien van prioriteit-1 zaken en het KPSM doet vaker melding van prio-1 zaken aan het OM. Het gaat soms nog mis bij het bewandelen van de procedure van melding door de meldkamer, waardoor het OM niet tijdig geïnformeerd wordt.

De positie van het slachtoffer in het proces van strafvordering komt uitgebreid aan bod bij het onderwerp tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen. In dit onderzoek wordt een meer uitvoerend beeld hiervan gegeven. Er is een 'Victim information form' opgesteld door de politie en het OM. Echter het formulier is door het uitblijven van de uitvoering van de praktische afspraak om de formulieren te printen nog niet gedeeld met slachtoffers. Verder lopen er afspraken met Safe Haven (die onder meer voor slachtoffers van geweld zorgt) om de samenwerking aan te gaan op het gebied van huiselijk geweld. Het is de bedoeling dat de politie training hierover gaat krijgen door een OvJ en Safe Haven. Dit kan een positieve bijdrage leveren aan de bejegening van het slachtoffer en meer inzicht geven in de achterliggende gedachte bij slachtofferinformatie/-bejegening. Deze lijn om de politie te betrekken bij het proces is ook te zien in het feit dat het OM de politie beter informeert over de afloop van zaken en de politie bepaalde informatie via het politie-intranet deelt ter motivatie van het personeel.

Stand van zaken opvolging 2021

De stand van zaken in 2021 is dat van de zes aanbevelingen, twee aanbevelingen zijn opgevolgd (terugkoppeling en informeren prio1-zaken) en vier aanbevelingen – net als in 2017 is geconstateerd - deels zijn opgevolgd (evaluatie aanpak, nakoming afspraken, informatievoorziening en voorziening zicht op zaken). Het compliance percentage bedraagt daarom **78%**⁸ in 2021.

Tabel 4: Stand van zaken opvolging aanbevelingen in het rapport 'Het OM in de Incidentgerichte Opsporing'

⁸ Voor het berekenen van het totale percentage zijn hier ook de 3 reeds in 2017 opgevolgde aanbevelingen meegerekend.

Samenwerking Parketten Openbaar Ministerie

In 2018 publiceerde de Raad een eerste rapport ter zake van het onderwerp ‘Samenwerking Parketten’. De nadruk bij dit onderzoek lag op dieptespecialismen, met in het bijzonder aandacht voor keuzes voor het ontwikkelen van specialismen en het gebruikmaken van elkaars gespecialiseerde deskundigheid binnen de parketten van het OM. Uit het onderzoek uit 2018 is gebleken dat de keuze voor specialismen niet noodzakelijkerwijs op een wettelijk of beleidsmatig uitgangspunt berust. De keuzes werden daarbij niet altijd bekend gemaakt aan relevante partijen. De Raad deed vier aanbevelingen ter zake in het rapport van 2018:

- Dat vastgesteld dient te worden wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en duidelijkheid over dieptespecialismen geschiedt dient te worden bij de specialisten en het parket;
- De aanwijzing van criminaliteitsvorm als dieptespecialist heroverwogen moet worden en de onduidelijkheid over de status van militaire zaken hierbij betrokken moet worden;
- Bevorderd dient te worden dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld; en
- Dat samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vastgesteld dient te worden.

In dit onderhavige reviewonderzoek is het de bedoeling geweest om de stand van zaken te onderzoeken met betrekking tot het opvolgen van deze aanbevelingen zoals gegeven door de Raad in het rapport van 2018. Het OM heeft echter tijdens dit onderzoek aangegeven dat dit onderwerp in zijn totaliteit niet meer wordt nagestreefd.

De bevindingen ter zake van het onderwerp zijn dat door de ministers van het Koninkrijk de samenwerking is geregeld voor zwaardere en grensoverschrijdende (art. 33 Rijkswet OM's en Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO)). Daarbij gaat het met namen om cybercriminaliteit, terrorisme en drugs- en vuurwapenhandel. Er is op het niveau van de P-G/OM door de jaren heen voorzien in aanwijzingen of richtlijnen voor criminaliteitsvormen met hoge impact of veel voorkomende delicten. In het visiedocument 2016-2021 genaamd “Perspectief op de criminaliteitsbestrijding” van het OM van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn de prioriteiten scherper gesteld door een aantal actuele delicten in het kader van onder meer ondermijning en afpakken van crimineel vermogen toe te voegen. Als het om de aanpak op corruptie gaat, ligt deze verantwoordelijkheid door goedkeuring van het voorstel voor een regionale stuurgroep in JVO verband, direct bij de P-G. Verder heeft het OM eveneens lokale prioriteiten benoemd. Ook Aruba kent op lokaal niveau z'n eigen prioriteiten met dien verstande dat Aruba zich van een eigen P-G bedient. De prioriteiten zoals op Aruba

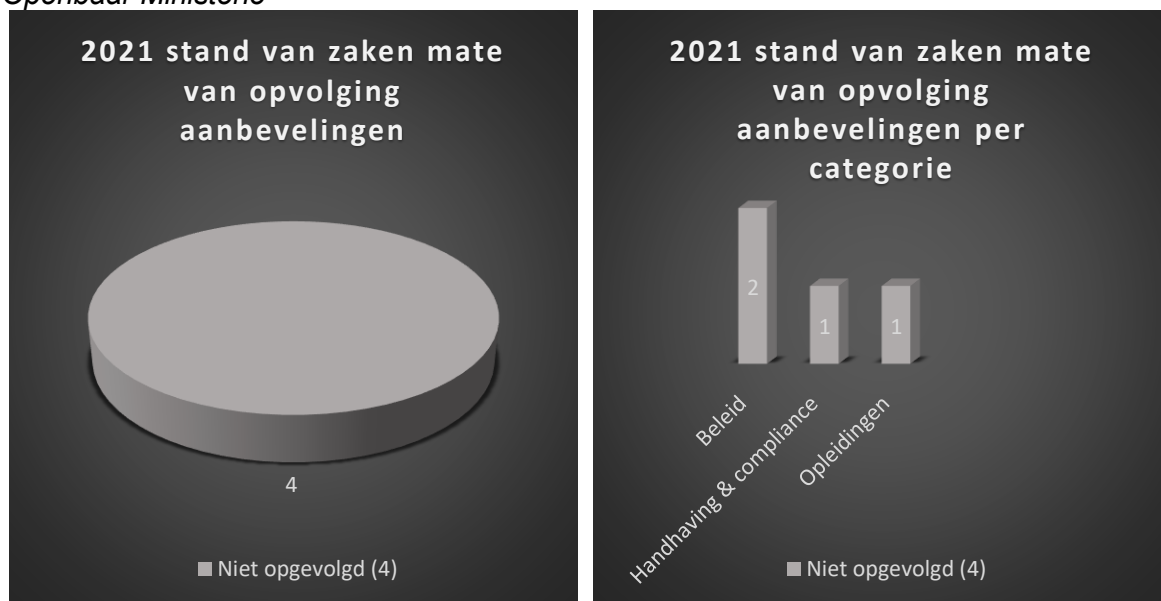
gekozen zijn veel meer lokaal geënt, terwijl de keuzes van de andere landen meer gericht zijn op grensoverschrijdende criminaliteit. Tussen de andere landen zit ook verschil in keuzes en behoeftes op lokaal niveau. De Hoofdofficier van Justitie (hierna: HOvJ) van Sint Maarten heeft tijdens het onderzoek laten blijken behoefte te hebben aan overleg in het kader van samenwerking tussen parketten en de inrichting van specialisten.

Nu uit het reviewonderzoek is gebleken dat het onderwerp niet als zodanig wordt nagestreefd acht de Raad het raadzaam dat de P-G's overleg voeren over de samenwerking tussen de parketten en dit nogmaals bespreken waarbij in ieder geval de verdere wenselijkheid van het hebben van dieptespecialisten en de aanpak daarvan aan de orde zou kunnen komen. In het geval wordt besloten dat toch zal worden ingezet op dieptespecialisten zijn de aanbevelingen die de Raad in dat kader reeds heeft gedaan zeker nog relevant.

Stand van zaken opvolging 2021

De stand van zaken in 2021 is dat van de vier aanbevelingen, geen één is opgevolgd (vaststelling en duidelijkheid dieptespecialisten, heroverweging criminaliteitsvormen, koppeling dieptespecialisten en medewerkers en opleidingsplan). Het compliance percentage bedraagt daarom **0%** in 2021.

Tabel 5: Stand van zaken opvolging aanbevelingen in het rapport 'Samenwerking Parketten Openbaar Ministerie'

Overkoepelende analyse

Uit deze tweede deelinspectie blijkt dat van de in totaal 25 aanbevelingen, zes aanbevelingen geheel zijn opgevolgd, negen aanbevelingen deels zijn opgevolgd en veertien aanbevelingen niet zijn opgevolgd (zie de desbetreffende hoofdstukken voor een beeld per rapport). Over de gehele linie kan dus worden vastgesteld dat net iets meer dan de helft van de aanbevelingen deels of geheel zijn opgevolgd.

Het vermogen van organisaties om consistent te werken aan de rechtshandhaving dient te groeien. Hiervoor is een lokaal bestuurlijk-strategische prioriteitsstelling in de keten die gebaseerd is op integrale visie, onontbeerlijk. Integraliteit is van belang om de middelen te kunnen richten en om door gezamenlijk op te trekken synergie te creëren. Bij alle onderzoeken is de behoefte naar strategische uitgangspunten te zien. Zo heeft het criminaliteitsbestrijdingsfonds behoefte aan een jaarlijks beleidsplan en is het bepalen van strategische keuzes voor het opsporings- en vervolgingsbeleid ten behoeve van de slagkracht van belang. Bij de inspecties over de tenuitvoerlegging van straffen en de incidentgerichte

opsporing is strategische prioritering van het onderwerp eveneens van belang. Wanneer de uitgangspunten eenmaal bepaald zijn is ondersteuning essentieel om te voorkomen dat die losgelaten worden. De rol van de minister van Justitie, het ministerie van Justitie en het OM (P-G) zijn in dit kader zeer van groot belang.

In het kader van het voldoen aan wet- en regelgeving komt in sommige onderzoeken (tenuitvoerlegging van straffen en criminaliteitsbestrijdingsfonds) naar voren dat bij de uitvoering van de werkzaamheden wet- en regelgeving meer in acht genomen dienen te worden. Er zijn risico's gesignaleerd voor integriteitsproblemen en voor de geloofwaardigheid van de rechtshandhaving als geheel doordat de wet- en regelgeving niet altijd voldoende in acht worden genomen.

Justitie doelstellingen worden met meerdere actoren binnen de keten behaald. Desondanks is vaak te zien dat de administratie voor een klein deel (binnen een organisatie) van de keten is geregeld en dat de interactie tussen de onderdelen verbetering behoeft. Dat is helder te zien in het onderzoek van criminaliteitsbestrijdingsfonds en de administratie van tegoeden ten behoeve van het Fonds. Bij het onderzoek naar opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM ging dit ten koste van zicht op zaken. Bij de tenuitvoerlegging van straffen leidde dit tot het uitblijven van een groot deel van de te executeren straffen en bij het onderzoek naar incidentgerichte opsporing leidde dit eveneens tot het verlies van zicht op zaken. Het inrichten van processen en procedures vergt (project) capaciteit. Deze capaciteit is nu niet geprioriteerd of beschikbaar.

De acties van justitiële actoren zijn niet altijd effectief of efficiënt, desondanks zijn er kleine successen en ziet de Raad vasthoudendheid van actoren. Door deze houding ziet de Raad kansen voor de toekomst.

Tabel 6: Stand van zaken compliance percentage opvolging aanbevelingen per rapport

Compliance percentage Criminaliteitsbestrijdingsfonds	Compliance percentage opsporings- en vervolgingsbeleid OM	Compliance percentage Tenuitvoerlegging	Compliance percentage Incidentgerichte opsporing	Compliance percentage Samenwerking parketten
2021: 25%	2019: 25% 2021: 28%	2018: 17% 2021: 63%	2017: 67% 2021: 78%	2021: 0%

Aanbeveling en monitoring 2021

Op basis van het voorgaande is de aanbeveling van de Raad aan de minister van Justitie het volgende: *Geef uitvoering aan de 23 nog niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen van de Raad (zie ook [bijlage 1](#)) en maak de daarvoor benodigde middelen op de kortst mogelijke termijn beschikbaar.* Zie hieronder het overzicht stand van zaken aanbevelingen.

De Raad start in 2021 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen.

Overzicht stand van zaken aanbevelingen

Aanbevelingen Criminaliteitsbestrijdingsfonds	Status 2021
Voer de uit de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds voortvloeiende wettelijke verplichtingen consequent uit. Geef daarbij in ieder geval opvolging aan de reeds door de Raad gedane aanbevelingen ten behoeve van het fonds. Dit betreft: "Voeg bij indiening van de jaarlijkse	Niet opgevolgd

begroting een beleidsplan waarin projecten zijn vermeld die in aanmerking komen voor financiering uit het criminaliteitsbestrijdingsfonds" en "Leid het daartoe, dat een stuurgroep misdadaadbestrijding wordt opgericht en betrek deze bij het beheer van het criminaliteitsbestrijdingsfonds".	
Stel actueel beleid op ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. Betrek daarbij criteria, processen en procedures met betrekking tot de aanvraag, de behandeling, de toekenning en (de motivering van) beslissingen ten aanzien van projecten en indien relevant benodigde definities.	Niet opgevolgd
Leg ter beperking van risico's ten aanzien van oneigenlijk gebruik en misbruik van gelden uit het Fonds regels en waarborgen vast in een Landsverordening.	Niet opgevolgd
Zorg dat de fysieke en digitale administratie/registratie ten aanzien van indienen, beoordelen, toekennen en betaling van projecten volledig is en zorg dat de bijbehorende procedures en bescheiden voortvloeiende uit de geldende wetgeving en beleid worden nageleefd en tijdig worden verkregen.	Deels opgevolgd
Draag zorg dat alle vorderingen ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds worden (terug)betaald.	Opgevolgd
Geef meer bekendheid aan het criminaliteitsbestrijdingsfonds.	Niet opgevolgd
Aanbevelingen opsporings- en vervolgingsbeleid openbaar ministerie	Status 2021
Onderzoek de specifieke mogelijkheden binnen zowel het land Sint Maarten als in het Koninkrijk om de slagkracht van de rechtshandhaving door het Openbaar Ministerie, de Landsrecherche en het Korps Politie Sint Maarten te versterken.	Niet opgevolgd
Bevorder dat bij het Openbaar Ministerie in samenwerking met het Openbaar Ministerie in Nederland een personeelsbeleid wordt uitgewerkt dat zich specifiek richt op Sint Maarten en de efficiëntie en continuïteit en de expertise van het parket in Sint Maarten ten goede komt.	Deels opgevolgd
Draag zorg dat het OM overeenkomstig de wet binnen een redelijke termijn een strafzaak behandelt en zo spoedig mogelijk tot zijn beslissing tot vervolging overgaat.	Deels opgevolgd
Houd de ingeslagen koers ten aanzien van meer proactieve communicatie vast en formuleer in aanvulling daarop expliciet communicatiebeleid.	Opgevolgd
Moderniseer het bedrijfsprocessen-systeem PRIEM	Deels opgevolgd
Zorg overeenkomstig de wet voor een algemeen politiek-bestuurlijk beleid ten aanzien van de Landsrecherche waarbij een behoorlijke taakuitvoering en een adequate infrastructuur voor een doeltreffend ondersteunend beheer in acht worden genomen.	Niet opgevolgd
Implementeer het verbeterplan van de Landsrecherche.	Niet opgevolgd
Draag zorg dat de Landsrecherche overeenkomstig het formatieplan op sterkte komt zodat het gebrek aan capaciteit en expertise structureel ondervangen wordt.	Niet opgevolgd
Draag zorg voor een bedrijfsprocessensysteem voor de Landsrecherche.	Niet opgevolgd
Aanbevelingen tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen	Status 2021
Richt de administratie zodanig in dat betrouwbare data kunnen worden gegenereerd over de aard en omvang van opgelegde financiële sancties en de executie daarvan.	Deels opgevolgd
Richt het proces zodanig in dat de veroordeelde die wil betalen gefaciliteerd wordt.	Opgevolgd
Benut de wettelijke bevoegdheden ingeval niet wordt betaald.	Deels opgevolgd
Implementeer Actpol en (Act)BMS.	Opgevolgd
Aanbevelingen het OM in de incidentgerichte opsporing	Status 2021
Bepaal gezamenlijk op welke wijze deze aanpak periodiek wordt geëvalueerd en zonodig wordt aangepast.	Deels opgevolgd
Bevorder en bewaak, dat het OM door het korps altijd en tijdig wordt geïnformeerd over prio 1 voorvallen.	Opgevolgd
Bevorder en bewaak dat door het korps de met het OM gemaakte afspraken over in een onderzoek te verrichten opsporingshandeling worden nagekomen.	Deels opgevolgd
Voorzie in adequate informatievoorziening van aangevers en slachtoffers.	Deels opgevolgd
Ontwerp en implementeer een voorziening waardoor de aantallen in behandeling zijnde zaken zodanig worden teruggebracht, dat ze daadwerkelijk tot 'zicht op zaken' leiden.	Deels opgevolgd
Voorzie in terugkoppeling van OM-afdoeningen en rechterlijke beslissingen aan het korps.	Opgevolgd
Aanbevelingen samenwerking parketten Openbaar Ministerie	Status 2021
Stel vast wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en schep hierover duidelijkheid bij de dieptespecialisten en binnen de parketten.	Niet opgevolgd
Heroverweeg de aanwijzing van criminaliteitsvormen als dieptespecialisme. Betrek hierbij de bestaande onduidelijkheid over de status van militaire zaken.	Niet opgevolgd
Bevorder dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld.	Niet opgevolgd
Stel samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vast.	Niet opgevolgd

1. Inleiding

1.1 Inleiding en aanleiding

Inleiding

De Raad heeft vanaf 2012 meer dan 100 inspectierapporten uitgebracht. De Raad onderzocht de effectiviteit, de kwaliteit van de taakuitoefening en het beheer van de organisaties van de justitiële keten in Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba, als ook de kwaliteit en effectiviteit van de justitiële samenwerking tussen de landen.

Tot op heden vond monitoring plaats bij het instellen van een vervolgonderzoek (review) na tenminste twee jaar en werd jaarlijks teruggeblikt in de Staat van de rechtshandhaving. In 2020 is de Raad (daarnaast) gestart met het intensiveren van het monitoren van de uitvoering van aanbevelingen om daarmee de opvolging van aanbevelingen te stimuleren en bij te dragen aan de implementatie ervan.

Aanleiding

De Raad publiceerde in Sint Maarten tot en met mei 2021 in totaal 53⁹ inspectierapporten over uiteenlopende thema's waarvan tot nu toe iets minder dan de helft is gemonitord in een review. Uit het merendeel van deze 19 reviewrapporten komt naar voren dat adequate opvolging van aanbevelingen een knelpunt is. Daarom meent de Raad dat in Sint Maarten momenteel de meeste winst te behalen is door de opvolging na te lopen van alle aanbevelingen die de Raad in de periode van 2011 tot en met 2018 heeft gedaan.¹⁰ De focus ligt daarom vanaf 2020 op een diepgaande algehele review van de opvolging van de eerder gedane aanbevelingen per justitiële organisatie. Vervolgens kan aan de hand van alle resultaten de voortgang gemonitord worden.

Gezien het grote aantal aanbevelingen vindt de algehele review gefaseerd plaats door middel van deelinspecties. Deze tweede deelinspectie betreft de volgende vijf (review)rapporten:

- [Criminaliteitsbestrijdingsfonds \(2018/2019: 6 aanbevelingen\)](#)¹¹;
- [Review Opsporings- en vervolgingsbeleid OM; \(2015 / 2019: 5 aanbevelingen\)](#);
- [Review Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen \(2014 / 2018: 4 aanbevelingen\)](#);
- [Review Het OM in de Incidentgerichte Opsporing \(2013 / 2017: 6 aanbevelingen\)](#);
- [Samenwerking parketten OM \(2018: 4 aanbevelingen\)](#).

1.2 Onderzoeksvraag deelonderzoek

De onderzoeksvraag in deze inspectie luidt:

In hoeverre geven de minister van Justitie en de justitiële organisaties opvolging aan de aanbevelingen van de Raad?

Ter beantwoording van de centrale vraag zijn de volgende deelvragen opgesteld:

⁹ In de eerste deelinspectie in het kader van de algehele review is per abuis een verkeerd totaal aantal door de Raad gepubliceerde rapporten weergegeven. Het totale aantal gepubliceerde rapporten tot en met mei 2020 bedroeg geen 34 maar 50 rapporten.

¹⁰ Dit is in lijn met de door de Raad gehanteerde review termijn van (minimaal) 2 jaar. Wel kan het voorkomen dat de Raad in de deelinspecties in het kader van de algehele review de resultaten van de review rapporten tot en met het jaar 2020 betreft, aangezien hierin geen nieuwe aanbevelingen worden gedaan maar de opvolging van eerder gedane aanbevelingen is geëvalueerd.

¹¹ Voor wat betreft het Fonds zullen de stand van zaken van de mate van opvolging van aanbevelingen gedaan in de rapporten 'De tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen in Sint Maarten' (2014 en 2018) en 'Het Criminaliteitsbestrijdingsfonds (2018/2019) aan de orde komen.

- In hoeverre zijn de aanbevelingen gedaan in de volgende (review)rapporten: ‘Criminaliteitsbestrijdingsfonds’, ‘Samenwerking parketten Openbaar Ministerie’, ‘Review opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie’, ‘Review Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen’; en ‘Het OM in de Incidentgerichte Opsporing’ opgevolgd?

1.3 Afbakening

Deze deelinspectie richt zich op de aanbevelingen in de (review)rapporten die zijn gepubliceerd in de periode van 2012 tot en met 2019¹².

De Raad bekeek in hoeverre er opvolging is gegeven aan zijn eerdere aanbevelingen. De Raad heeft een aantal rapporten geclusterd en een tweede deelinspectie uitgevoerd met betrekking tot de stand van zaken.¹³ Er is ervoor gekozen om de rapporten ten aanzien van het openbaar ministerie en het Criminaliteitsbestrijdingsfonds te clusteren. De tweede deelinspectie betreft de volgende vijf (review)rapporten:

- [Criminaliteitsbestrijdingsfonds \(2018/2019\)](#);
- [Review Opsporings- en vervolgingsbeleid OM \(2015 / 2019\)](#);
- [Review Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen \(2014 / 2018\)](#);
- [Review Het OM in de Incidentgerichte Opsporing \(2013 / 2017\)](#);
- [Samenwerking parketten OM \(2018\)](#).

Er zullen meer deelinspecties volgen. De Raad zal aan de hand van de deelinspecties, een of meerdere overkoepelende rapporten uitbrengen. Daarin staat de vraag centraal in hoeverre de minister van Justitie en de justitiële organisaties over de gehele linie opvolging hebben gegeven aan de aanbevelingen van de Raad in de periode van 2011 tot en met 2018 en zal aan de hand van verschillende aspecten een totaalbeeld worden gegeven. Tevens komen vergelijkingen met andere landen binnen het Koninkrijk voor in het kader van *best practices*, voor zover relevant.

1.4 Toetsingskader

Uitgangspunt van deze deelinspectie zijn de vermelde aanbevelingen zoals die zijn opgenomen in de reeds eerdergenoemde rapporten ‘Criminaliteitsbestrijdingsfonds’ (2018/2019), ‘Review Opsporings- en vervolgingsbeleid OM’ (2015 / 2019), ‘Review Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen’ (2014 / 2018), ‘Review Het OM in de Incidentgerichte Opsporing’ (2013 / 2017) en ‘Samenwerking parketten OM’ (2018). De Raad beoordeelt de opvolging van de geformuleerde aanbevelingen: deze vormen het kader.

1.5 Onderzoeksaanpak en -methode

Door de Raad is een database ontwikkeld waarin alle rapporten en bijbehorende aanbevelingen zijn opgenomen (tot 2019). Daarnaast heeft de Raad voor elke aanbeveling relevante informatie opgenomen waaronder de categorie van de aanbeveling, op welke organisatie de aanbeveling primair betrekking heeft en of er al dan niet een reviewinspectie

¹² Het initiële rapport over het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM dateert uit 2015, echter zijn de resultaten van het review rapport uit 2019 hierover ook in deze inspectie betrokken. Zoals eerder aangegeven kan het voorkomen dat de Raad in de deelinspecties in het kader van de algehele review de resultaten van de review rapporten tot en met het jaar 2020 betreft, aangezien hierin geen nieuwe aanbevelingen worden gedaan maar de opvolging van eerder gedane aanbevelingen is geëvalueerd.

¹³ De eerste deelinspectie betrof de (review)rapporten: Preventie jeugdcriminaliteit, Jeugdrehabilitatiecentrum Miss Lalie Center, Jeugdreclassering en Volwassenenreclassering.

heeft plaatsgevonden. Daarna zijn alle voor deze eerste deelinspectie relevante rapporten en aanbevelingen per organisatie in kaart gebracht.

Ook zijn er relevante gegevens en documenten opgevraagd bij het Openbaar Ministerie en het ministerie van Justitie. Op die manier kreeg de Raad inzicht in de stand van zaken.

De Raad heeft verder interviews in persoon of online afgenomen bij het Openbaar Ministerie, het ministerie van Justitie, de Landsrecherche, het Korps Politie Sint Maarten en binnen de Advocatuur. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van schriftelijke vragenlijsten. Via de deken van de Orde van Advocaten is een schriftelijke vragenlijst uitgezet binnen de advocatuur, om zicht te krijgen op de vergoedingen van schade aan slachtoffers en de kennis en bejegening van het slachtoffer binnen de advocatuur. Er is tevens een schriftelijke vragenlijst uitgezet binnen het KPSM en bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie in het kader van het onderzoek naar het Criminaliteitsbestrijdingsfonds. Ten slotte is er ook bij het ministerie van Justitie inzage geweest in de mappen behorende bij het Criminaliteitsfonds om meer inzicht te krijgen in de administratie en transparantie van het Fonds.

De Raad heeft daar waar van toepassing de nieuw vergaarde informatie en de door de instanties aangeleverde documenten verwerkt. De feitelijke bevindingen in het rapport zijn voor wederhoor voorgelegd aan alle betrokkenen.

1.6 Leeswijzer

Dit rapport is op de volgende wijze opgebouwd. Na het inleidende hoofdstuk 1, zijn in de hoofdstukken 2 tot en met 6 de stand van zaken weergegeven ten aanzien van respectievelijk het Criminaliteitsbestrijdingsfonds, het Opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM, de Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen, het OM in de Incidentgerichte opsporing en de Samenwerking tussen de parketten van het OM. Elk hoofdstuk bevat een eigen analyse. In het laatste hoofdstuk 7 wordt een overkoepelende analyse gegeven. In de verschillende hoofdstukken zijn ook tabellen opgenomen die de stand van zaken visueel weergeven.

2. Stand van zaken aanbevelingen Criminaliteitsbestrijdingsfonds

Inleiding

Achtergrond

Het criminaliteitsbestrijdingsfonds is in het jaar 1995 middels Landsverordening in het leven geroepen. De juridische kaders voor het Fonds worden bepaald door de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds (hierna ook: LV CF) en de Comptabiliteitslandsverordening. Conform de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds wordt het Fonds aangewend voor “de financiering van *projecten voor de criminaliteitsbestrijding*”, beheert de minister van Justitie het Fonds, heeft het hoofd van de afdeling Justitiële Zaken (van het ministerie van Justitie) de *dagelijkse leiding* over het Fonds en moet er een *beleidsbegroting* zijn ten aanzien van het Fonds. Conform de LV CF dient de minister een beleidsplan in, met (kosten voor) projecten, bij het indienen van de begroting en houdt de minister zich aan de bepalingen van de comptabiliteitslandverordening voor de begroting en de jaarrekening. Dit betekent dat de minister in ieder geval, een beleidsbegroting opstelt alsmede de financiële positie en de baten en lasten van het Fonds geeft.

Het ministerie van Justitie is onder andere verantwoordelijk voor de totstandkoming en monitoring van beleid en wet- en regelgeving van Justitie in het algemeen en heeft als een van zijn hoofdtaken beleid, wet- en regelgeving voor criminaliteitsbestrijding en preventie.¹⁴ Conform artikel 15 van de Landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid (hierna ook: de LIOL) is het ministerie van Justitie belast met het scheppen van voorwaarden voor de handhaving van de veiligheid, orde en rust, en de waarborging van het recht binnen de samenleving. Dit ministerie staat onder de dagelijkse leiding van de S-G Justitie.¹⁵

Eerdere rapporten Raad

In 2014 publiceerde de Raad een rapport over de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen in Sint Maarten ([zie hoofdstuk 4](#)), waarin onder meer een aanbeveling is gedaan over het indienen van een beleidsplan bij de jaarlijkse begroting en de rol van de stuurgroep misdaadbestrijding bij het Fonds. Hoewel in het vervolgonderzoek hiervan in 2018 de aanbevelingen van het Fonds niet werden meegenomen (omdat er een afzonderlijke inspectie gepland stond), bevond de Raad dat het Fonds inkomsten misliep. Dit omdat naar globale schatting van de Raad 45% van de opgelegde boetebedragen niet werden geïnd en dit percentage kon evenwel hoger liggen aangezien er ook andere inkomsten waren dan die uit geïnde boetes. Ook opbrengsten van ontnemingen en naar alle waarschijnlijkheid inkomsten uit transacties vloeien in het Fonds.

In april 2019 bracht de Raad zijn eerste inspectierapport uit, dat specifiek het Fonds behandelde. De Raad bekeek als hoofdvraag in hoeverre er gelden uit het Fonds werden toegekend aan projecten waarvoor het Fonds bedoeld is en bekeek ook de toezicht en controle op de besteding van de gelden door middel van vijf onderwerpen, zijnde wet-regelgeving en beleid; processen en procedures; de toekennings- of afwijzingsbeslissing; de wijze van toezicht en controle, de vorderingen van projecten en de bestedingen in dat verband; en de vastlegging en evaluatie van resultaten van projecten.

¹⁴ Artikel 1 en 2 Landsbesluit houdende algemene maatregelen, tot ondverdeling en nadere uitwerking van het Ministerie van Justitie, Ab 2010, no. 11.

¹⁵ Artikel 3 lid 1 Landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid, AB 2010, GT no. 6.

In het rapport zijn de wettelijke kaders van het Fonds geschetst. Voorts is aangegeven dat de Raad geen beleid of beschrijving van criteria, processen en procedures heeft gevonden voor het Fonds. De basis voor toekenning en afwijzing van projecten bleek niet duidelijk en gebaseerd op de aanwezigheid van financiële middelen. In het kader van een adequaat toezicht op het Fonds constateerde de Raad dat het merendeel van de dossiers ontbrak en dat er uitgaven waren voorgefinancierd die nog niet terugbetaald waren aan het Fonds. De Raad heeft als laatste geen schriftelijke vastlegging en evaluatie van resultaten van projecten kunnen aantreffen. De Raad deed zes aanbevelingen in het rapport van 2019 en in dit huidige reviewrapport onderzoekt de Raad de stand van zaken ten aanzien hiervan.

In het Landspakket Sint Maarten van december 2020 is in het kader van de versterking van de rechtsstaat onder meer als maatregel opgenomen dat het beheer en toezicht ten aanzien van het criminaliteitsbestrijdingsfonds op orde worden gebracht. Land Sint Maarten dient daartoe de aanbevelingen uit de rapporten die de Raad deed in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds op te volgen. Er is ook een aantal deadlines gesteld. Voor 15 juni 2021 dient er een onafhankelijke organisatie aangewezen te worden.¹⁶ De aanbevelingen op korte termijn dienen voor 15 augustus 2021 te zijn opgevolgd. Het tijdspad voor vervolgacties wordt bepaald op basis van de uitvoeringsagenda.

2.1 Stand van zaken 2021 Criminaliteitsbestrijdingsfonds

Hieronder wordt per aanbeveling de stand van zaken anno 2021 weergegeven.

Aan de minister van Justitie ten aanzien van het ministerie van justitie:

Aanbeveling 1: Voer de uit de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds voortvloeiende wettelijke verplichtingen consequent uit. Geef daarbij in ieder geval opvolging aan de reeds door de Raad gedane aanbevelingen ten behoeve van het fonds. Dit betreft: “Voeg bij indiening van de jaarlijkse begroting een beleidsplan waarin projecten zijn vermeld die in aanmerking komen voor financiering uit het criminaliteitsbestrijdingsfonds” en “Leid het daartoe, dat een stuurgroep misdaadbestrijding wordt opgericht en betrek deze bij het beheer van het criminaliteitsbestrijdingsfonds”. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie ‘beleid’.

Bevindingen 2021

Deze aanbeveling bestaat uit een algemene aanbeveling om de wettelijke verplichtingen consequent uit te voeren en daarbij in ieder geval gevolg te geven aan de aanbeveling over de verplichtingen ten aanzien van het beleidsplan en de begroting en de aanbeveling over de stuurgroep misdaadbestrijding.

Beleidsplan en begroting

Uit het onderzoek blijkt dat er geen beleidsplan en begroting worden opgesteld in het kader van projecten ten laste van het Fonds. Geïnterviewden geven aan dat het vooraf niet bekend is welke projecten in een jaar in aanmerking zullen of mogen komen voor financiering uit het Fonds.

¹⁶ De Raad voor de rechtshandhaving is in juni 2021 aangewezen als deze onafhankelijke organisatie die met inachtneming van de bepalingen van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving en het op de onderzoeken van de Raad toepasselijke protocol, de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport criminaliteitsbestrijdingsfonds van de Raad zal controleren en monitoren.

Stuurgroep misdaadbestrijding

Er is geen stuurgroep misdaadbestrijding opgericht, waardoor het ook niet betrokken heeft kunnen worden bij het beheer van het Fonds. Het OM is niet betrokken bij de oprichting van een stuurgroep misdaadbestrijding voor het Fonds, maar vindt dat dit gewenst is vanuit de gedachte om preventie meer vorm te geven. Tijdens het onderzoek van de Raad is gebleken dat sommige geïnterviewden het belang van de stuurgroep niet kunnen inschatten of het belang hiervan niet inzien. Enkele geïnterviewden ervaren namelijk dat de aansturing van het Fonds voldoende gewaarborgd is middels de bestaande wet- en regelgeving. Andere geïnterviewden onderkennen wel het belang van de stuurgroep. Naar het oordeel van één van de geïnterviewden kan deze stuurgroep op objectieve wijze en op basis van door hen zelf opgestelde procedures de projectvoorstellen beoordelen en daarover adviseren. Voorts is de mening van deze geïnterviewde dat de stuurgroep een sterkere tussenschakel zou kunnen zijn tussen het afdelingshoofd Justitiële Zaken en de minister van Justitie als adviserende platform voor de minister. Vooral als de meningen uiteenlopen kan het platform van belang zijn. Er wordt hierbij gepleit voor een brede vertegenwoordiging van de samenleving in de stuurgroep, van buiten en binnen de overheid: de Algemene Rekenkamer, de private sector en actoren vanuit de samenleving worden als mogelijke opties genoemd. Reden is dat criminaliteitsbestrijding breder reikt dan alleen Justitie. Een zienswijze dat ook naar voren gekomen is, is dat de voorgaande ministers mogelijk geen stuurgroep hebben willen samenstellen omdat dit de controle van de ministers over het Fonds zou verminderen.

Naleving wettelijke verplichting/beheer

Er is volgens de controllers van Justitie weinig substantiële vooruitgang te zien voor wat betreft de naleving van de wettelijke verplichting over toezicht, beheer en sturing bij het gebruiken van het Fonds. Wel gaat het er minder ad hoc aan toe dan voorheen, omdat door de controllers beter erop wordt gelet of de te betalen kosten binnen het doel van het Fonds vallen. Ook worden de kosten getoetst aan de Comptabiliteitlandsverordening, wat afhankelijk van het bedrag kan betekenen dat de ministerraad hierover dient te beslissen. De gezette stappen zijn echter nog zeer klein, aldus een geïnterviewde.

Het beheer van het Fonds is nog niet adequaat vormgegeven. De bestedingen uit het Fonds vinden ongepland en zonder strategische uitgangspunten plaats. Ondanks de wettelijke rol van het OM in het kader van strafvordering is het niet betrokken bij beleidsvorming over het Fonds noch de bestedingen daaruit. Zo geeft het OM aan niet betrokken te zijn bij het opstellen van een beleidsbegroting en is zij geen onderdeel van bijvoorbeeld een (controle) commissie in het kader van de uitgaven van het Fonds. Door het ontbreken van beleid rondom het Fonds is het nog altijd mogelijk om, buiten de in de praktijk gehanteerde procedures die het ministerie thans aangeeft te hebben, bindende afspraken met financieel-juridische consequenties te maken ten aanzien van het Fonds. Volgens een geïnterviewde kan als eenmaal op basis van ingediende projecten akkoord is verleend, de uitkeringen gedaan worden uit het Fonds. Bij gebrek aan strategische uitgangspunten en prioriteiten is bij het daadwerkelijk indienen van projecten niet helder welke keuzes er ten aanzien van projecten kunnen of mogen worden gemaakt en wie betrokken dient te worden bij het traject voor de accordering van de besteding uit het Fonds (zie ook [aanbeveling 2](#)).

Aanbeveling 2: Stel actueel beleid op ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. Betrek daarbij criteria, processen en procedures met betrekking tot de aanvraag, de behandeling, de toekenning en (de motivering van)

beslissingen ten aanzien van projecten en indien relevant benodigde definities. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'beleid'.

Bevindingen 2021

Bij aanbeveling 1 is reeds aangegeven dat er geen beleid wordt opgesteld. De Raad signaleert voorts dat er nog steeds geen beschreven procedures zijn voor het indienen, de te bewandelen trajecten voor de behandeling van de aanvraag niet helder zijn en de registratie niet consequent plaatsvindt. Zo kunnen documenten niet in DECOS gevolgd worden, omdat DECOS nog niet door alle actoren in het adviestraject voor accordering consequent gevuld wordt. Daarbij mist het nog aan transparantie in de procedures voor goedkeuring en worden afwijkingen en toekenning van projecten niet altijd gemotiveerd bij de behandeling van aanvragen. De basis voor de toekenning of afwijzing van aanvragen voor projecten is eveneens niet helder bij gebrek aan voldoende motivering. Ook zijn er geen procedures voor de controle en de betaling uit het Fonds.

Een geïnterviewde geeft aan dat er behoefte is aan ministeriele kaders om het proces rondom het Fonds te kunnen beschrijven. Net als in 2018 is de financial controller nog steeds een vaste schakel in het geheel en heeft de controller nog steeds dezelfde rol. Er wordt nog steeds gewerkt met een standaard advies/adviesblad voor elk project. Thans worden in een Excel bestand projecten, hun financiële implicaties, uitgaven ten aanzien van projecten uit het Fonds en overige vorderingen van het Fonds bijgehouden op initiatief van twee controllers binnen het ministerie van Justitie. De Raad heeft dit bestand ook ontvangen. De manier waarop binnen het ministerie van Justitie de continuïteit van de rol van de financial controller gewaarborgd wordt, is door elkaar op uitvoerend niveau mondeling te informeren over de door hen gehanteerde processen en procedures. Het ministerie is zich bewust van de noodzaak om processen en procedures voor het Fonds te beschrijven. Dit ligt in het verlengde van de prioritering om de hoofdprocessen te beschrijven van het ministerie van Justitie, wat reeds van start is gegaan. De planning is dat kleinere processen, zoals die van het Fonds, in een latere fase aan bod komen.

De inbedding van het Fonds wordt thans onvoldoende aangestuurd vanuit de wettelijke verantwoordelijken, terwijl hier in de praktijk volgens verschillende geïnterviewden zeker behoefte aan is. Voorts heerst er in de praktijk onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor het daadwerkelijk opstellen van het beleid, de processen en de procedures voor het Fonds. Het ministerie van Justitie en het OM wijzen naar elkaar of naar een mogelijk op te richten commissie die de taak op zich zou moeten nemen. Hierbij is het echter nog niet helder wie de kaders voor de werkzaamheden van een dergelijke commissie moet vaststellen en bewaken. Het OM geeft expliciet aan betrokken te willen worden bij het opstellen van beleid, processen en procedures voor het Fonds.

Aanbeveling 3: Leg ter beperking van risico's ten aanzien van oneigenlijk gebruik en misbruik van gelden uit het Fonds regels en waarborgen vast in een Landsverordening. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'wettelijk kader'.

Bevindingen 2021

Er is geen Landsverordening opgesteld waarin regels en waarborgen zijn vastgelegd om de risico's van oneigenlijk gebruik en misbruik van gelden uit het Fonds te beperken. Geïnterviewden van het ministerie van Justitie hebben aangegeven geen noodzaak te zien voor een Landsverordening, omdat de LV CF zelf al naar de Comptabiliteitslandsverordening verwijst en deze laatste verordening de te volgen procedures bevat en daarmee voldoende waarborgen biedt tegen oneigenlijk gebruik van het Fonds. Ook worden de waarborgen in de

Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht en het Wetboek van Strafrecht genoemd in dit kader. In de voorgaande kabinetsperiode is volgens het hoofd justitiële zaken van het ministerie van Justitie (hierna: het hoofd JZ) - na aanbieding van het rapport over het Fonds door de Raad aan de minister van Justitie - een concept beleidsreactie behorende bij het rapport door zijn afdeling opgesteld.¹⁷ In deze reactie is volgens het hoofd JZ beargumenteerd waarom de aanbeveling van de Raad om een nieuwe Landsverordening op te stellen, niet opgevolgd zal worden. De concept-beleidsreactie over het rapport en de aanbevelingen is nooit geformaliseerd en zou ten tijde van dit onderzoek van de Raad, alsnog door het hoofd JZ bij de nieuwe minister van Justitie worden ingebracht. De Raad heeft vooralsnog nog geen kopie van deze reactie mogen ontvangen.

Aanbeveling 4: Zorg dat de fysieke en digitale administratie/registratie ten aanzien van indienen, beoordelen, toekennen en betaling van projecten volledig is en zorg dat de bijbehorende procedures en bescheiden voortvloeiende uit de geldende wetgeving en beleid worden nageleefd en tijdig worden verkregen. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'werkprocessen'.*

Bevindingen 2021

Naleving van beleid en wetgeving en rol actoren bij het Fonds

De functies die nu betrokken zijn bij het Fonds zijn de controllers Justitie, de Secretaris-Generaal van Justitie, het hoofd Justitiële Zaken en de minister van Justitie. De betrokkenheid van deze functies blijkt zoals al eerder is aangegeven niet consequent en eenduidig. Zo constateert de Raad bij projecten die reeds betaald zijn, dat niet altijd dezelfde actoren handtekeningen plaatsen. In een geval was slechts de handtekening van een diensthoofd te zien. De handtekening van de minister van Justitie is consequent aanwezig voor de projecten die de Raad heeft bekeken. Er is geen beleid geschreven voor de te bewandelen procedures voor de fysieke en/of digitale administratie/registratie ten aanzien van indienen, beoordelen, toekennen en betaling van projecten. Ook is niet specifiek voor het Fonds bepaald welke bescheiden ingediend dienen te worden voor de accordering van projecten. De wettelijke uitgangspunten van de Comptabiliteitslandsverordening worden volgens de controllers gehanteerd bij het indienen van projecten. De procedure die thans gehanteerd wordt voor het indienen van een project ten behoeve van het Fonds is volgens geïnterviewden hetzelfde als de adviesroute die het ministerie van Justitie behandelt voor reguliere aanvragen door de diensten ten laste van de begroting van de dienst. Binnen de keten bestaan verschillende interpretaties over de wijze waarop invulling aan de controle op de accorderingstrajecten rondom het Fonds dient plaats te vinden. Ook de route van een accorderingstraject, kan in de praktijk verschillen. Er zijn geen afgesproken procedures met de indieners van projecten of intern bij Justitie, waardoor de aanvragen op verschillende punten binnenkomen en niet altijd dezelfde personen betrokken zijn bij de accordering van de projecten. Het is bij controllers en bij het hoofd Justitiële zaken niet duidelijk of de minister van Justitie als beheerder formeel zonder accordering van financiën een beslissing kan nemen over uitgaven en het is afhankelijk van de betrokken personen op een moment in het traject van accordering hoe het traject verloopt. Er is volgens de controller Justitie voor de projecten na orkaan Irma in september 2017 wel voor bedragen die dat vereisten (afhankelijk van het projectsoort bedragen meer dan 50.000 of meer dan 150.000 ANG) een traject voor openbare aanbesteding gevolgd conform de eisen van de Comptabiliteitslandsverordening. Deze aanpak berustte echter op de inzichten van de controller Justitie bij gebrek aan afgesproken procedures voor het Fonds.

Bij gebrek aan voldoende vastlegging is de inhoudelijke beoordeling van projecten en toekenning van projecten niet altijd even transparant en de Raad heeft geen verdere

¹⁷ Artikel 30 Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving, stb. 2010, 338.

informatie bevonden in dit onderzoek. Wanneer het traject eenmaal doorlopen is en er betaling kan plaatsvinden ten behoeve van een project, is de betaling wel goed geadministreerd via de bankrekening van het Fonds.

Registratie en administratiesysteem

De registraties ter zake van het Fonds worden thans hoofdzakelijk op drie manieren bijgehouden. Ten eerste worden de documenten voor het adviestraject voor projecten ten behoeve van het Fonds, sinds 2020 in DECOS geregistreerd. In DECOS wordt er geen consequente registratiediscipline gehanteerd aldus het hoofd Justitiële zaken en de controllers Justitie. Het is niet gebleken dat dit op dagelijkse wijze wordt gecontroleerd en (dat mensen hierop) gecorrigeerd (worden). Volgens de controllers moet meer discipline komen om de gegevens in DECOS *up-to-date* te houden zodat het halen van *real time* informatie uit DECOS mogelijk wordt. Volgens het meest gangbare traject bij Justitie wordt de aanvraag binnen de afdeling Justitiële Zaken van het Ministerie van Justitie beoordeeld en de Minister tekent voor akkoord. Hierna vindt de betaalbaarstelling door de controllers plaats. De financiële registratie vindt plaats via de bankrekening van het Fonds. De controllers hebben maandelijks balans gehouden van het Fonds van de jaren 2019 en 2020. Het ministerie heeft ook een lijst van projecten aangeleverd bij de Raad, echter zonder specificatie van het jaartal per project. Voor de meeste projecten was er akkoord of (in twee gevallen) deels akkoord verleend door de betrokken minister van Justitie. Als laatste houdt het ministerie van Justitie deels een fysieke administratie bij van het Fonds tot en met 2018. Van het jaar 2019 is geen fysieke administratie beschikbaar, maar wel een digitale administratie van de uitgaven via de bank. Er is geen fysieke administratie van de drie met de controllers besproken actieve projecten in 2020 en 2021 en de digitale informatie is niet compleet. Er zijn weinig verzoeken binnengekomen na 2017, maar wat binnengekomen is, had volgens de controllers van Justitie de benodigde bescheiden. Volgens de controllers zijn ook andere betalingen gedaan om projecten af te sluiten in 2020. De Raad kon dit niet nagaan omdat de bankafschriften tot 2019 gaan en er geen fysieke administratie is. Intern bij het ministerie van Justitie is afgesproken dat alleen beleidsmatige betalingen gedaan gaan worden in 2021.

Het administratiesysteem voor betalingen is thans transparanter vormgegeven, door meer overzicht op de tegoeden van het Fonds en meer controle op de uitgaven van het Fonds. De controllers hebben dit voor elkaar gekregen door een audit te doen van het Fonds van de jaren 2018 tot en met 2021 en vast te leggen wat wel en niet betaald is, hoe dat gebeurd is en welke projecten lopend of afgerond zijn. Volgens de administratie van de vorige controller waren de meeste zaken afgerond. In de uitgaande administratie is er volgens geïnterviewden bij het ministerie van Justitie een 'vier tot zes ogen principe' of 'tweestapsbetaling', van toepassing. De controller stelt het bedrag voor het project uit het Fonds digitaal betaalbaar, vervolgens accordeert het hoofd Justitiële zaken de betaling, waarna de controller bij het ministerie van Justitie nogmaals een eindopdracht voor de betaling geeft. De betalingen vanuit het Fonds vinden nog steeds digitaal plaats, wat meer zicht geeft op de uitgaven van het Fonds, zoals reeds aangegeven.

De verwachting van het ministerie van Justitie is dat de administratie van het Fonds kan verbeteren in de komende jaren. Reden is dat de controllersafdeling van het Ministerie van Justitie thans beter bemenst is met 2 controllers, 1 administratieve kracht en 1 hoofd Planning en Control. Samen wordt nu getracht om financieel orde op zaken te stellen. Naast het Fonds worden ook andere thema's behandeld zoals overwerk. Er worden diverse verbeterpunten ontdekt. Er is nog steeds overzicht over wat op de rekening van het Fonds staat aan tegoeden en het streven is om verder orde op zaken te stellen.

Facilitering administratie voor instroom van geld naar het Fonds

De administratie (en zicht) van de instroom van bedragen op de rekening van het Fonds verdient meer aandacht. In het kader van een sluitende administratie is de facilitering van de administratie door anderen ten behoeve van de inkomsten voor het Fonds ook van belang, omdat dit een zaak is van alle betrokkenen.

Het KPSM gaf tijdens het onderzoek van de Raad aan richtlijnen te hebben voor de omgang met beslag van gelden en goederen met waarde. Deze richtlijnen en beleid van de politie worden thans geüpdatet. De administratie zoals thans vorm is gegeven maakt het terugvoeren van bedragen van (financieel)beslag aan de voorkant, naar een zaak en een verdachte, mogelijk. De informatie hierover is te raadplegen via de informatie-unit van het KPSM die toegang heeft tot alle bestanden van het KPSM of via de administratieve kracht die belast is met beslag, aldus het KPSM. De Raad heeft aan de hand van de aangeleverde registraties van het KPSM geconstateerd dat het KPSM op onderdelen zicht heeft op beslag. Het KPSM geeft aan thans niet meer over informatie over *asset sharing* te beschikken, niet betrokken te zijn bij trajecten voor *asset sharing*, niet te weten wie ervoor zorgdraagt dat bedragen uit *asset sharing* terugvloeien naar het Fonds en ook niet de afspraken hierover te kennen.

De griffier van het Hof op Sint Maarten geeft aan dat de politie, de douane en het OM geld of goederen van waarde bij de griffier deponeren. Uit een rapport van 2021¹⁸ in opdracht van de griffier blijkt dat de griffier in haar rol van bewaarder van inbeslaggenomen goederen, uitdagingen met betrekking tot dit onderwerp ervaart. Volgens informatie uit het aangehaalde rapport uit 2021, houdt het KPSM sinds januari 2021 via een Excel sheet de administratie bij van inbeslaggenomen goederen. Deze informatie wordt aan de OvJ gegeven die de informatie met de griffier deelt vanuit diens verantwoordelijkheid als bewaarder van beslag. Op de Excel sheet van het KPSM is geen informatie opgenomen over zaken die het Afpakteam aangaan, aangezien het team onder directe leiderschap van het OM functioneert. Ook wordt er in het rapport aangegeven dat er thans afspraken worden gemaakt over de registratie van beslag op processen-verbaal. Zo kan ook meer zicht verkregen worden in voor het Fonds relevant beslag. Overigens worden, volgens het eerdergenoemde rapport, voorwerpen waarvoor een machtiging tot vervreemding is verleend, door de bewaarder overgedragen aan de deurwaarder belast met de veiling.¹⁹ De opbrengst van het voorwerp wordt gestort op de rekening van de criminaliteitsfonds.²⁰

Het Openbaar Ministerie is zich ervan bewust dat er meer zicht moet zijn op binnenkomende betalingen met name die naar aanleiding van de inning van boetes. Door de aanwezige knelpunten met betrekking tot de administratie van het OM waar bedragen (vaak) niet teruggevoerd kunnen worden naar een verdachte, is inning beperkt mogelijk en is er geen zicht op uitstaande tegoeden (zie ook hoofdstuk 4). Dit bij een gebrek aan gedetailleerde processen, degelijke administratieprocedures en mogelijkheden voor het opslaan en terughalen van de gegevens in dit kader. Een geïnterviewde gaf aan dat het OM in het kader van haar taken met betrekking tot executie van straffen en het innen van gelden, effectiever zou kunnen zijn. Een andere geïnterviewde ziet het OM ondanks het capaciteitsgebrek dat het OM zegt te hebben graag actiever investeren in het kader van executie omdat het zich met het innen van boetegelden zeker zal terugbetalen. De tegoeden die binnenkomen op de bankrekening van het Fonds zijn volgens alle geïnterviewden bij het ministerie, vaker niet dan wel te identificeren. De bron waar de betaling vandaan komt is niet bekend door het ontbreken aan kenmerken. Buiten de gevallen om waar de betaling bij het OM geschiedt, is de herkomst

¹⁸ Adviesrapport inbeslaggenomen voorwerpen Sint. Maarten, 2021

¹⁹ Artikel 17 Landsbesluit bewaring inbeslaggenomen voorwerpen, AB 2013, GT no. 505.

²⁰ Artikel 3 Landsverordening houdende instelling van een criminaliteitsfonds

van betalingen niet te achterhalen. De betaling kan daardoor niet gekoppeld worden aan de strafbare persoon of een strafzaak.

Betalingen ten behoeve van het Fonds worden gedaan via pinautomaat bij het OM en bij de bank, bij het Korps Politie Sint Maarten en bij het ontvangerskantoor van het Land Sint Maarten. Het is zowel bij het OM als bij het ministerie van Justitie in beperkte mate tot niet bekend welke tegoeden nog geïncasseerd moeten worden. Volgens geïnterviewden worden geen rapportages van het OM gedeeld met het ministerie van Justitie of met de ontvanger van het Land Sint Maarten. Het ministerie van Justitie geeft aan geen structureel overleg te hebben met het OM. Er is één gesprek geweest met het OM over het Fonds. Het ministerie van Justitie geeft ten tijde van het onderzoek aan niet met andere partijen over het Fonds overleg te hebben gepleegd. Zie voor meer informatie [hoofdstuk 4](#).

Aanbeveling 5: Draag zorg dat alle vorderingen ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds worden (terug)betaald. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'handhaving en compliance'.*

Bevindingen 2021

De controllers geven aan niet op de hoogte te zijn van bedragen voor inning die nog ten behoeve van het Fonds uitstaan. Er zijn op basis van de interne audit geen uitstaande tegoeden meer die terugbetaald moeten worden aan het Fonds. Er heeft een grote kostenpost open gestaan ten behoeve van het project voor de gevangenis na orkaan Irma, echter is deze volgens de controllers al voldaan. Volgens de bevindingen van de Raad staat per maart 2020 een reservering uit van rond het bedrag van 400.000 ANG ten behoeve van het *Miss Lalie Center*. Het exacte bedrag kon door de controllers niet achterhaald worden aangezien er wijzingen waren aangebracht in de uitgaven van het desbetreffende project. Hierdoor zouden de uitgaven gunstiger kunnen uitpakken volgens de controllers, waardoor niet het gehele bedrag door het Fonds betaald moet worden. De bestemming voor een ander deel van de reservering was onbekend. De Raad heeft geen gegevens aangetroffen in de aangeleverde documenten ter onderbouwing van de stelling.

Aanbeveling 6: Geef meer bekendheid aan het criminaliteitsbestrijdingsfonds. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'service en communicatie'.*

Bevindingen 2021

Vanuit de minister van Justitie dan wel het ministerie van Justitie zijn geen initiatieven genomen om meer bekendheid aan het Fonds te geven. Volgens een geïnterviewde heeft het ministerie van Justitie voor het laatst in 2018 een oproep gedaan aan de diensthoofden van Justitie om concrete projectvoorstellen te doen. Desondanks zijn er geen projecten ingediend. De controllers zien het informeren van de diensthoofden als een verantwoordelijkheid van het kabinet van de minister en van de Secretaris-Generaal van Justitie. Het OM geeft aan geen project ingediend te hebben in de jaren na het uitbrengen van het rapport van de Raad, omdat het voor het OM niet duidelijk is hoe de procedure is. Het OM geeft wel aan potentiële projecten te hebben die met behulp van het Fonds opgepakt kunnen worden, zoals slachtofferhulp en het onderwerp beslag. De bewaring van inbeslaggenomen (grote) voorwerpen is momenteel een knelpunt waar verbetering in moet komen. Ook het KPSM geeft aan geen projecten ten behoeve van het Fonds te hebben opgenomen in de jaarplannen van 2019 tot en met 2021. De geïnterviewde van het KPSM geeft aan niet bekend te zijn met voorlichting vanuit de minister of het ministerie van Justitie in het kader van het gebruik van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. De Landsrecherche geeft aan dat de dienst

een aantal jaren geleden projecten had ingediend ten laste van het Fonds, maar uiteindelijk zijn de projecten niet ingewilligd door de minister. Met de nieuwe minister van Justitie zijn nog geen gesprekken hierover geweest.

2.2. Analyse

Inleiding

Deze inspectie in 2021 is de eerste reviewinspectie naar de mate van opvolging van de aanbevelingen in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. De Raad deed in 2019 zes aanbevelingen en deze aanbevelingen zijn door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen. De onderverdeling is bedoeld ter indicatie en is als volgt: het wettelijke kader (1), beleid (2), samenwerking binnen de keten (1), werkprocessen (1) en preventieactiviteiten (1) (zie ook hoofdstuk 6).

Tabel 7: Aantal aanbevelingen per categorie

Stand van zaken opvolging 2021

In het kader van de algehele review is in deze tweede deelinspectie geconstateerd dat van de in totaal zes aanbevelingen, één aanbeveling is opgevolgd (terugbetaling vorderingen Fonds), één aanbeveling deels is opgevolgd (de fysieke/digitale administratie en naleving van procedures van het Fonds) en vier aanbevelingen niet zijn opgevolgd (uitvoering wettelijke verplichtingen, opstellen beleid, Landsverordening en bekendheid Fonds). Het compliance percentage bedraagt daarom **25%**²¹ in 2021.

Tabel 8: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2020

²¹ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

2021 stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen

Met uitzondering van de verbetering in de marginale controle bij de aanvraag en bij accordering van projecten en van de bestedingen uit het Fonds is er met betrekking tot de meeste aanbevelingen geen (significante) verbetering te zien. In de inleiding bij dit hoofdstuk zijn de actoren en hun wettelijke verantwoordelijkheden naar voren gekomen. De eerste van allen, is de minister van Justitie ten aanzien van wie de verwachting bestaat dat die kaders moet stellen. Van belang is dat de minister alle genoemde actoren bij elkaar brengt. Thans constateert de Raad een meer afwachtende houding bij belangrijke actoren. Te weten het ministerie van Justitie is, onder leiding van de S-G Justitie, verantwoordelijk voor beleidsformulering ten aanzien van criminaliteitsbestrijding en preventie en voor het scheppen van voorwaarden voor onder meer het handhaven van de veiligheid in de samenleving. Bij het hoofd justitiële zaken van Justitie (thans ook wvd. S-G Justitie) die verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding, zijnde onder meer het creëren van processen en procedures en faciliteren van hoofden met informatie over het Fonds. En bij het OM die een verantwoordelijkheid draagt bij het vervullen van taken ten aanzien van criminaliteitsbestrijding, bij het vullen van het Fonds en bij beleidsformulering op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Het is nu noodzakelijk om de juiste strategie te formuleren voor het Fonds en alle actoren op een lijn te krijgen of brengen. De wet is duidelijk over de taken en verantwoordelijkheden van de actoren, in de praktijk wensen de actoren kaders gesteld te zien (strategische uitgangspunten kiezen, prioriteren en bevoegdheid toekennen) om samen aan de slag te gaan met dit onderwerp. Voor nu geldt dat de dagelijkse en lange termijn aansturing van het Fonds in het gedrang is; dat het beheer niet van de grond komt evenals de stuurgroep misdaadbestrijding; dat het wettelijk kader van het Fonds sinds het vorige onderzoek van de Raad niet gewijzigd of verder verhelderd is; dat er geen beleid, beleidsplan en bijbehorende begroting is of voorbereid wordt; dat de administratie dan wel registratie nog niet op orde is; en dat er geen bekendheid wordt gegeven aan het Fonds. De Raad meent daarom dat al zijn niet of deels opgevolgde aanbevelingen in dit kader nog immer relevant zijn en handhaaft deze allemaal.

Zowel het OM als de controllers Justitie zijn betrokken en streven verbeteringen na ten aanzien van het Fonds. De controllers maken op hun niveau en met de middelen die zij voorhanden hebben een klein, doch belangrijk verschil voor het Fonds. Maar de inspanningen zijn wel afhankelijk van wie als controller op de plek zit en hun verantwoordelijkheidsgebied, aangezien die niet ondersteund worden door formeel (intern of strategisch) beleid of procedures.

Het is belangrijk dat het Fonds dagelijks geleid gaat worden zodat er structuur gebracht kan worden in het functioneren van het Fonds. Het verdient aanbeveling dat dit proces geprioriteerd wordt door het ministerie van justitie en de S-G Justitie. De kaders die de wetten stellen, dienen benut te worden om de processen en procedures ten aanzien van het Fonds te verhelderen. De processen van behandeling en toekenning van projecten dienen eveneens

op bestuurlijk niveau geprioriteerd te worden. Dit proces gaat zowel Justitie als Financiën aan en gezien de comptabiliteitslandsverordening ook de ministerraad. Dit zijn de niveaus waarop verhelderd kan worden welke adviezen voor projecten ten aanzien van het Fonds binnen het ministerie Justitie behandeld zullen worden en van welke het wenselijk is om bredere trajecten voor accordering te bewandelen.

De controllers hebben aangetoond dat alle procedures in principe door/vanwege de dagelijkse leiding van het Fonds geschreven kunnen worden onder de eindverantwoordelijkheid van de (wnd.) S-G Justitie. Het dient de bedrijfsvoering van de dienst om de procedure van aanvraag, behandeling, motiveren van de toekenning en afwijzing en de wijze van betaling door het Fonds te verduidelijken. Het proces voor aanvraag kan gezien de wet onder de verantwoordelijkheid van de dagelijkse leiding van het Fonds beschreven worden. Het is van belang dat de lijnen voor verdere communicatie met elkaar (en de minister) afgesproken en vastgelegd gaan worden. Ook de betaalprocessen dienen beschouwd te worden als interne aangelegenheid van het ministerie van Justitie. De criteria ten aanzien van aanvragen, behandelen toekennen en afwijzing van projecten worden bepaald door beleid en wetgeving. De actoren met een directe of indirecte wettelijke taak ten aanzien van het Fonds, zoals de minister, (wnd.) S-G Justitie, de dagelijkse leider van het Fonds en het OM dienen duidelijkheid hierin te scheppen.

Er zijn geen transparante en vastgelegde regels voor het goedkeuren en afkeuren van projecten. Een direct gevolg hiervan is dat bijvoorbeeld het aangaan van cont(r)acten thans niet transparant geregeld is. Daarbij is het door het ontbreken van prioriteit en een beleid(sbegroting) zoals gebleken, niet duidelijk waarom welke organisatie op welk moment een project moet uitvoeren. Het ontbreken van een beleidsbegroting raakt alle facetten van het Fonds. Integrale aandacht voor doelen en gevoeligheden is van belang, maar die aandacht ontbreekt thans. Bij fouten, oneigenlijk gebruik of misbruik van het Fonds zal het ingewikkeld worden om hier adequaat tegen op te kunnen treden. Er ligt derhalve een taak voor de beheerder en de dagelijkse leider van het Fonds om meer orde te creëren rondom het Fonds en zo de (mogelijke) risico's bij het gebruik van het Fonds te reduceren tot een aanvaardbaar niveau.

De Raad constateert dat de administratie van (potentiële) tegoeden ten behoeve van het Fonds in beperkte mate geschiedt. Dit geldt van de fase van opsporing tot aan de fase van de tenuitvoerlegging van straffen. De actoren weten vaak niet van elkaar wat er op het terrein van die tegoeden gebeurt en communiceren niet (effectief) met elkaar hierover. De aangetroffen verbeteringen zijn dan ook klein en op onderdelen mist de Raad concrete uitgangspunten en aansturing. De administratie door het ministerie is, door de inzet van de controllers, enigszins verbeterd zoals reeds aangegeven. De administratie rondom het adviestraject voor projecten uit het Fonds functioneert nog niet optimaal, doordat partijen niet op gelijke wijze gebruik maken van DECOS en de aanvragen op verschillende punten binnenkomen. De *checks and balances* worden enigszins aangevuld door meerdere mensen verantwoordelijkheid te laten hebben bij het daadwerkelijk uitgeven van gelden uit het Fonds. De kans dat bestedingen uit het Fonds niet in overeenstemming zijn met de wettelijke doelen van het Fonds is nog groot aangezien de toetsing door de controllers slechts marginaal op een aantal wettelijke uitgangspunten berust en transparant beleid ontbreekt.

De administratie via de bankrekening van het Fonds is optimaal, waardoor er thans goed zicht is op ingekomen tegoeden en uitgaven van het Fonds. De gegevens dienen nog wel *real-time*

beschikbaar te worden. Dit is van belang voor een juist beheer. Het Fonds kan namelijk alleen uitgeven wat het daadwerkelijk heeft op een moment. Samen met de constatering dat het niet bekend is welke tegoeden voor het Fonds uit strafzaken uitstaan, kan aangenomen worden dat er meer te besteden is dan op de bankrekening staat, maar dat de tegoeden niet beschikbaar zijn. Het staat uit, maar dient nog gehaald/achterhaald te worden. Voor een meer gedetailleerd beeld hierover wordt verwezen naar het hoofdstuk “tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen”.

De Raad ziet kansen voor het ministerie van Justitie en het OM, om hun intenties meer te communiceren, samen een richting te bepalen en de minister van Justitie hierin te adviseren. Waarom een kwalitatieve communicatie uitblijft is tijdens het onderzoek van de Raad niet duidelijk geworden, maar partijen stellen zich gereserveerd op. Van beide kanten was wel te merken dat men elkaars betrokkenheid op prijs stelt en zelf ook een rol wil spelen. De belangrijkste partners hierbij zijn het Openbaar Ministerie (vanuit de verbetering van zicht op inkomsten en beleid ten aanzien van het Fonds) en het Ministerie van Justitie (S-G Justitie; hoofd Justitiële zaken vanuit zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van het Fonds; de controllers Justitie, die van dichtbij de knelpunten van het Fonds zien en deels al aan oplossingen werken). Ook het KPSM dient betrokken te worden vanuit de rol van de korpschef ten aanzien van beleid samen met het OM en de minister van Justitie in het driehoeksoverleg en in het kader van samenwerking met het OM en het ministerie om reeds in een vroeg stadium zicht te creëren op (potentiële) inkomsten voor het Fonds.

Door de geoptimaliseerde administratie door de controllers is een verbeterd beeld ontstaan van de ingekomen tegoeden en uitgaven van het Fonds. Dankzij dit konden vorderingen van het Fonds weer binnengehaald worden. Dit is een positieve ontwikkeling en maakt beter mogelijk dat er bestedingen aanwezig zijn voor de aanwending ten behoeve van criminaliteitsbestrijding waarvoor het Fonds bedoeld is.

Het is belangrijk om orde op zaken te stellen omtrent het Fonds, zodat belanghebbenden (diensten van Justitie en breder (maatschappelijk)) op de hoogte zijn van het Fonds en het gebruik hiervan. Er zal prioriteit hieraan gegeven moeten worden voor een effectieve aanpak vanuit het Fonds.

Aanbeveling en monitoring

De Raad heeft met zijn review inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. Op basis van het voorgaande is de aanbeveling van de Raad aan de minister van Justitie: *Geef uitvoering aan de vijf nog niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen van de Raad en maak de daarvoor benodigde middelen op de kortst mogelijke termijn beschikbaar.*

Aanbevelingen Criminaliteitsbestrijdingsfonds	Status 2021
Voer de uit de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds voortvloeiende wettelijke verplichtingen consequent uit. Geef daarbij in ieder geval opvolging aan de reeds door de Raad gedane aanbevelingen ten behoeve van het fonds. Dit betreft: “Voeg bij indiening van de jaarlijkse begroting een beleidsplan waarin projecten zijn vermeld die in aanmerking komen voor financiering uit het criminaliteitsbestrijdingsfonds” en “Leid het daartoe, dat een stuurgroep misdaadbestrijding wordt opgericht en betrek deze bij het beheer van het criminaliteitsbestrijdingsfonds”.	Niet opgevolgd
Stel actueel beleid op ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. Betrek daarbij criteria, processen en procedures met betrekking tot de aanvraag, de behandeling, de toekenning en (de motivering van) beslissingen ten aanzien van projecten en indien relevant benodigde definities.	Niet opgevolgd
Leg ter beperking van risico's ten aanzien van oneigenlijk gebruik en misbruik van gelden uit het Fonds regels en waarborgen vast in een Landsverordening.	Niet opgevolgd

Zorg dat de fysieke en digitale administratie/registratie ten aanzien van indienen, beoordelen, toekennen en betaling van projecten volledig is en zorg dat de bijbehorende procedures en bescheiden voortvloeiende uit de geldende wetgeving en beleid worden nageleefd en tijdig worden verkregen.	Deels opgevolgd
Draag zorg dat alle vorderingen ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds worden (terug)betaald.	Opgevolgd
Geef meer bekendheid aan het criminaliteitsbestrijdingsfonds.	Niet opgevolgd

De Raad start in 2022 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds.

3. Stand van zaken aanbevelingen opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie

Inleiding

In 2015 en 2019 bracht de Raad twee rapporten uit, respectievelijk van een initieel onderzoek en van een review over het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM. In de review stond de vraag centraal op welke wijze opvolging is gegeven aan de aanbevelingen van de Raad over de invulling van het vervolgingsmonopolie en het opportuniteitsbeginsel van het OM.

Het OM heeft het alleenrecht (monopolie) om te vervolgen en te dagvaarden, maar niet de plicht om dit te doen (opportuniteit). Indien er redenen van algemeen belang zijn, kan het OM besluiten om niet te vervolgen. De officier van Justitie kan deze beslissing aan voorwaarden verbinden (artikel 207 Wetboek van Strafvordering Sint Maarten (WvSv) j° artikel 208 en 209 WvSv). De gang naar de rechter hoeft niet in alle situaties de beste oplossing te zijn, maar beslissingen in dit kader moeten wel uitlegbaar zijn binnen de context van het algemeen belang. Een vraag die hierbij gesteld kan worden is in hoeverre de samenleving (inclusief de verdachte) voordeel haalt uit de vervolging van een verdachte. Het OM kan, gezien zijn opportuniteit, bijvoorbeeld besluiten om tot een transactie of een sepot over te gaan. Middels artikel 15 WvSv is voorzien in rechterlijk toezicht op het OM voor wat betreft de toepassing van het opportuniteitsbeginsel.

In korte bewoordingen kan gezegd worden dat het OM toegestaan is om een bepaalde mate van selectie toe te passen bij de behandeling van strafzaken, maar wel binnen de grenzen van onze rechtsstaat. Uit het initiële rapport van de Raad is gebleken dat de beslissingen van het OM beïnvloed worden door het ontbreken aan randvoorwaarden voor een adequate rechtshandhaving. Naar aanleiding van de bevindingen heeft de Raad de tien aanbevelingen uitgebracht in 2015, waarvan 1 opgevolgd, 3 deels opgevolgd en 6 niet opgevolgd bleken te zijn tijdens de review van de Raad in 2019. De vier aanbevelingen die specifiek gericht zijn op de Lansrecherche zijn geëvalueerd in het reeds verschenen rapport van de Raad in het kader van de doorlichting van de Landrecherche van april 2021. De stand van zaken voor wat betreft de opvolging van deze vier aanbevelingen is als volgt:

Jaar	Aanbeveling	Review 2019	Status 2021
2015	Zorg overeenkomstig de wet voor een algemeen politiek-bestuurlijk beleid ten aanzien van de Landsrecherche waarbij een behoorlijke taakuitvoering en een adequate infrastructuur voor een doeltreffend ondersteunend beheer in acht worden genomen.	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd
2015	Implementeer het verbeterplan van de Landsrecherche.	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd
2015	Draag zorg dat de Landsrecherche overeenkomstig het formatieplan op sterkte komt zodat het gebrek aan capaciteit en expertise structureel ondervangen wordt.	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd
2015	Draag zorg voor een bedrijfsprocessensysteem voor de Landsrecherche.	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd

Voor een inhoudelijke toelichting verwijst de Raad graag naar het rapport.²² De overige vijf aanbevelingen die onderwerp van onderzoek zijn in dit rapport worden in de volgende paragraaf afzonderlijk beschreven.

²² <https://www.raadrechtshandhaving.com/wp-content/uploads/2021/05/Final-DUTCH-version-redacted.pdf>

3.1 Stand van zaken 2021 opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie

Hierna wordt per niet of deels opgevolgde aanbeveling uit het rapport van de Raad in 2019 (opsporings- en vervolgingsbeleid OM) de stand van zaken anno 2021 weergegeven.

Aan de minister van Justitie ten aanzien van het OM, de Landsrecherche en het Korps Politie Sint Maarten

Aanbeveling (aanbeveling 1 in rapport 2019): Onderzoek de specifieke mogelijkheden binnen zowel het land Sint Maarten als in het Koninkrijk om de slagkracht van de rechtshandhaving door het Openbaar Ministerie, de Landsrecherche en het Korps Politie Sint Maarten te versterken. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'onderzoek en criminaliteitsbeeld'.

Stand van zaken 2019

Van deze aanbeveling was tijdens het reviewonderzoek in 2019 duidelijk geworden dat die niet opgevolgd was.

Bevindingen 2021

Uit dit onderzoek van de Raad komt naar voren dat de specifieke mogelijkheden binnen zowel het land Sint Maarten als in het Koninkrijk om de slagkracht van de rechtshandhaving door het Openbaar Ministerie, de Landsrecherche en het Korps Politie Sint Maarten te versterken niet zijn onderzocht. Het OM geeft aan dat hoewel de aanbeveling relevant is het tegelijk een ingewikkelde opdracht is die meerdere lagen kent. De aanbeveling zou daarom volgens het OM concreter gemaakt moeten worden zodat de (strategische) rol van de betrokkenen duidelijk(er) is.

De onderwerpen die uit het eerdere onderzoek en de huidige interviews naar voren zijn gekomen en in ieder geval van belang zijn voor de (ontwikkeling van de) slagkracht van de rechtshandhaving door het OM, het KPSM en de LR betreffen: plannen, samenwerking en samenwerkingsafspraken, kwaliteit, informatie en informatiedeling, capaciteit, opleidingen en trainingen, expertise, middelen en ICT.

Het OM ziet dat er diverse ontwikkelingen ten aanzien van reeds benoemde initiatieven zijn die de slagkracht van de rechtshandhaving vergroten. Dit is wel meer te zien bij het KPSM dan bij de Landsrecherche. De korpsen zijn elkaar gaan opzoeken in het College van korpschefs (CvK), met als doel elkaar onderling te versterken en samen te werken. Zij hebben onderwerpen onder elkaar verdeeld en focussen meer op opleidingen. Voorts wees het OM er in het rapport van 2019 al op dat de samenwerking tussen de rechtshandavingspartners steeds vaker wordt opgezocht en steeds meer wordt verstevigd, bijvoorbeeld in het informatieknooppunt. Het OM en de politie zijn thans in gesprek omdat zij het informatieknooppunt zouden willen zijn voor de Caribische regio en ook willen werken naar de operationele inzetbaarheid. Volgens het OM heeft dit ook te maken met de ontwikkelingen in Europees Nederland waar een flinke kapitaalinjectie is gegeven ten behoeve van het onderwerp ondermijning. Hierin speelt de Caribische regio ook een rol. Het idee is om een platform te creëren en een partner te zijn voor het ondermijningsplatform. De ontwikkelingen

zoals hier genoemd staan nog in de kinderschoenen en komen voort uit het overleg van de hoofden informatie van de korpsen. Het geeft een structuur waarop voortgebouwd kan worden.

De samenwerking met betrekking tot het grenstoezicht heeft zich voortgezet. In december 2020 is de 'Onderlinge regeling versterking grenstoezicht' verlengd voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 juli 2021. In 2021 is in het kader van het Landspakket Sint Maarten het 'Protocol inzake de Versterking grenstoezicht in de Caribische landen van het Koninkrijk'²³ overeengekomen tussen de betrokken landen. Dit was het resultaat van een lange samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk op dit gebied, maar ook het gevolg van regionale ontwikkelingen zoals de ontwikkelingen in Venezuela en ontstane druk in het grenstoezicht van Aruba en Curaçao. Ook werd hiermee beoogd om de samenwerking tussen koninkrijkspartners te versterken om transnationaal georganiseerde criminaliteit tegen te gaan. Voor wat betreft de grens valt het OM op dat in het protocol, onder meer als doelstelling de aanpak van transnationale ondermijnende criminaliteit opgenomen is. De HOvJ geeft ten tijde van het onderzoek van de Raad aan dat voor zowel het OM als het korps geen rol is toebedeeld in de vormgeving van de aanpak, wat volgens het OM niet voor de hand liggend is.

De problematiek die de Raad in zijn reviewrapport over het opsporings- en vervolgingsbeleid uit 2019 beschreef over de Landsrecherche geldt nog steeds. De Landsrecherche geeft aan dat orkaan Irma bijgedragen heeft aan het inzetten van positieve ontwikkelingen binnen het KPSM, waaronder de kwaliteitsimpuls. Op initiatief van de LR hebben 2 rechercheurs deelgenomen aan de opleiding RIMOZ (Recherche in meeromvattende zaken) en zal 1 teamleider deelnemen aan de opleiding TOL-C (Tactisch Operationeel Leiderschap Caribisch gebied) in het kader van de kwaliteitsimpuls. Voorts staan onder meer de opleiding financieel rechercheren en de IBT-training) op de planning. Het korps heeft zich, volgens meerdere geïnterviewden, in 2017 meer proactief opgesteld in vergelijking met de LR destijds, wat een gemiste kans bleek voor de LR waar de kwaliteit en capaciteit de dienst nu parten speelt. De Landsrecherche geeft aan andere opties te willen bekijken en het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling te zien als een potentiële mogelijkheid. Gezien ICT een grote rol speelt in het functioneren van de Landsrecherche benadrukt de LR dat de functie van ICT een kritieke functie is voor de LR, welke ingevuld wordt door de digitaal rechercheur naast zijn normale taken.

Voor wat betreft de ontwikkelingen in het kader van de slagkracht van de LR op lange termijn heeft de LR geconstateerd dat het zowel in (de voorbereidingen van) het JVO als bij het lokale bestuur onvoldoende aandacht is voor de LR. De LR komt bijvoorbeeld niet voor in vergaderingen (bijvoorbeeld het laatste JVO betrof het Recherche samenwerkingsteam (hierna: RST) en het KPSM) of in bepaalde relevante stukken naar voren (bijvoorbeeld beleidsplan RST 2020-2023), waardoor het toekomstperspectief voor de LR, in het geheel onhelder is, aldus het wnd. hoofd Landsrecherche. Door de huidige gang van zaken ziet de LR thans geen meerwaarde aan een deelname aan de voorbereidende vergaderingen ten behoeve van het JVO. Volgens het ministerie is de Landsrecherche opgenomen binnen het JVO voor zover de rechnercapaciteit wordt besproken en is het aan de Landsrecherche zelf om zich meer zichtbaar en gehoord te maken.

²³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/02/18/tk-bijlage-protocol-versterking-grenstoezicht>

Volgens de LR zijn er geen plannen voor de toewijzing van capaciteit noch financiën aan de LR, terwijl versterking voor deze dienst wenselijk is zodat de taken in de toekomst (verder) opgepakt kunnen worden. Hierdoor ziet de Landsrecherche graag dat de minister van Justitie de vragen over de toekomst van de Landsrecherche beantwoordt, waaronder die over de ontwikkelingen ten aanzien van de LR en het RST. De Landsrecherche meent dat de huidige ontwikkelingen niet te rijmen zijn met plannen in het kader van de opbouw van de LR waarnaar gestreefd zou moeten worden. De Landsrecherche geeft ondanks het voorgaande aan, het gevoel te hebben dat de wnd. S-G Justitie en de minister van Justitie achter de dienst staan en dat beiden volgens de LR aangeven dat er capaciteit uit de flexpool²⁴ van de KMar (Koninklijke Marechaussee) kan komen omdat het herziene protocol hier ruimte voor biedt. Dit laat een zekere bereidheid zien, maar niet langs de weg van het JVO en daarmee blijft een politieke prioritering van de ontwikkelingen van de LR uit. De Landsrecherche geeft aan te hebben beoogd om deze kwestie met de minister van Justitie te bespreken, maar uiteindelijk is dit met de wnd. S-G Justitie besproken in het eerste kwartaal van 2021, welke optimistisch is over het onderwerp. De Landsrecherche geeft voorts aan dat het kampt met een zeer schaarse financiële rechnercapaciteit en dat zij graag gebruik maakt van het RST. Het ministerie van Justitie geeft aan dat het RST, en ook de KMar, beperkte capaciteit heeft op dat gebied. Voorts geeft het ministerie van Justitie aan dat in het kader van de functieboeken gewerkt wordt aan de wensen van de Landsrecherche, maar dat de Landsrecherche zelf niet met een concreet plan is gekomen. Het hoofd justitiële zaken geeft aan dat de Landsrecherche in de afgelopen maanden te veel intern gericht is, in plaats van naar buiten gericht met concrete plannen. Er zijn nog steeds problemen met de dienstleiding en het is onzeker wanneer er een nieuw hoofd zal zijn. Het OM geeft in het kader van de samenwerking van de LR met andere diensten aan dat de LR bijstandsverzoek heeft gedaan aan het RST, medewerking heeft gekregen van BIZ (Bureau Interne zaken) en een ander onderzoek in samenwerking met het KPSM heeft uitgevoerd. Het OM geeft aan dat de knelpunten binnen de Landsrecherche uiteindelijk niet aan de samenwerkingsverbanden te wijten zijn, maar dat er vaak factoren zijn waar de Landsrecherche geen invloed op heeft en die voorlopig zo zullen blijven. Zolang er geen groei komt in de kwalitatieve en kwantitatieve capaciteit van de justitiediensten, is de huidige situatie hetgeen wat haalbaar is. Een kwalitatieve en kwantitatieve groei impliceert tenminste financiële impuls en (politieke) prioritering op lange termijn en beide zaken zijn vooralsnog afwezig. De Landsrecherche blijft wel doorwerken en met creativiteit hoopt de Landsrecherche de verwachtingen ten aanzien van de dienst na te komen, aldus de LR. De Raad verwijst voor meer informatie over de stand van zaken over de Landsrecherche naar zijn in 2021 gepubliceerde rapport over de doorlichting van de Landsrecherche.

Als het gaat om lange termijn plannen/beleid, geeft het ministerie van Justitie aan dat er anders dan de uitvoering van de plannen van aanpak van het KPSM en de gevangenis geen initiatieven zijn ontwikkeld door de minister dan wel het ministerie, anders dan ad hoc initiatieven vanuit het JVO zoals de baselinestudie voor de versterking van de grenzen en het thema 'Kustwacht'. Bij het thema Kustwacht wordt ingezet op de opsporingstaak, waar eveneens zowel in de gezamenlijke aanpak van de landen als door de minister van Justitie van Sint Maarten ingezet wordt op de Kustwacht. Dit zijn overwegend zaken die vanuit het Rijk geïnitieerd zijn. De huidige initiatieven richten zich op de reguliere processen om de organisaties op sterkte te krijgen. Dit doet het ministerie van Justitie op basis van signalen.

²⁴ Protocol flexpool Koninklijke Marechaussee, 24 januari 2019. De flexpool is een flexibele inzetbare pool van de Koninklijke Marechaussee.

Het algemene signaal is dat men het over de gehele linie bij de uitvoerende organisaties heeft over capaciteitsgebrek op alle fronten. Echter geeft het ministerie van Justitie aan geen kennis te dragen van waar specifiek bij de organisaties gebrek aan slagkracht is. Bij het behandelen van de slagkracht van de diensten gaat het vaker over uitvoeringsbeleid dan strategisch beleid. Zo heeft de minister van Justitie HR-gerelateerde zaken behandeld, maar er is geen algemeen beleid om het capaciteitsgebrek bij de diensten te verkleinen. Bovendien ontbreekt het ook aan andere plannen. De plannen van aanpak als opgesteld in het kader van 10 oktober 2010 raken thans alleen nog de politie en de gevangenis. In het kader van de versterking en de slagkracht heeft dat de continue aandacht, maar dat is mede ingegeven door het verplichte karakter en de voortgangscommissie die op de plannen van aanpak toeziet. Een aantal van de organisaties is volgens het ministerie van Justitie in het kader van de Onderlinge Regeling Versterking Grenstoezicht Sint Maarten (ORVG) behoorlijk versterkt middels uitvoeringsbeleid in die plannen van aanpak.

Als het gaat om de operationele uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van criminaliteitsbestrijding en slagkracht van de rechtshandhaving, geeft het OM aan dat zij in de ideale situatie project-gestuurd zou willen werken aan de voorkant. Met het huidige capaciteitsgebrek is dit niet mogelijk. In de breedte van justitie zijn er diverse factoren die hierop van invloed zijn. Te weten COVID-19, de verhoogde inzet van blauw, het opgebouwde verlof, de inkorting op overwerk binnen justitie en de nog niet vastgestelde functieboeken van justitieorganisaties. Het zijn zaken die niet op de werkrelatie tussen het OM en het KPSM of andere diensten toezien en die van invloed zijn op de slagkracht van de rechtshandhaving, aldus de HOvJ.

Het OM wijst erop dat vele knelpunten al jaren spelen zoals capaciteit, financiën en opleidingen. Hoewel het OM ondernemingen ziet ter verbetering van de slagkracht meent het dat eerst de randvoorwaarden verbeterd dienen te worden, alvorens dieper ingegaan kan worden op de mogelijkheden. Buiten het reeds besproken aspect van sturing op zaken middels projectaanpak geeft het OM de stand van zaken met betrekking tot een aantal zaken die de slagkracht van de rechtshandhaving raakt. Dit is ten eerste dat de capaciteit van het OM voldoende is, dat het KPSM op essentiële kernafdelingen zoals de zware criminaliteit, Special Unit Robberies en Jeugd ondanks werving capaciteitstekorten heeft en dat de LR een ernstig tekort aan personeel kent en het kennisniveau geoptimaliseerd dient te worden. Volgens het ministerie van Justitie verkeert het OM in een andere positie waar het buiten de wind van de bezuinigingen wordt gehouden. De P-G heeft daarbij een sterke beheersmatige rol, omdat hij na goedkeuring zelf de allocatie van de middelen bepaalt (anders dan de diensten van Sint Maarten). Het OM geeft als tweede aan geen zicht te hebben op de expertisebevordering voor zowel de LR als het KPSM en dat het aangeboden onderwijs en de trainingen beperkt terug te zien zijn in de praktijk. Het OM geeft voorts over de verhouding tussen breng- en haalzaken aan dat er een beperkt aantal haalzaken wordt aangeleverd door wijkagenten. Als laatste constateert het OM dat er geen balans is tussen oude en nieuwe zaken. Bij het KPSM wordt voornamelijk naar recente zaken gekeken middels JASAP, maar ook bij de *Special Unit Robberies* (hierna: SUR) die met veel overvallen te maken heeft en daardoor ook steeds kampt met nieuwe zaken. Indien er ruimte daarvoor is wordt ook gekeken naar de voorraad van zaken. De afdeling zwacri is meer van de lange adem en zet afhankelijk van de capaciteit ook in op *cold cases*.

Volgens het ministerie van Justitie is er wel een aantal beleidsbeslissingen genomen die in potentie zou kunnen bijdragen aan meer slagkracht. Zo is voor uitvoerende diensten in het landspakket opgenomen dat niet bezuinigd mag worden op operationele aspecten van de uitvoerende diensten. Voor de Kustwacht specifiek is daarbij een cyclisch beleid te zien dat uitgaat van een strategisch beleid van het presidium van de Kustwacht dat vastgesteld is in het Rijksministerraad en een gezamenlijk jaarplan tussen de landen van het Koninkrijk dat gebaseerd is op het meerjarig opsporingsbeleidsplan van het OM. De tekorten zoals die te zien zijn bij de andere diensten zijn niet geconstateerd bij de Kustwacht en volgens het ministerie van Justitie wordt het beleid zoals vastgesteld voor de dienst ondersteund middels instemming van de voormalige ministers van Justitie en Financiën met een lange termijn investeringsplan van 10 jaar. Volgens het ministerie is de Kustwacht verzekerd van de vervanging van het materieel en andere investeringen zoals de mobiele walradar. Daarbij heeft de huidige minister in het verband van het Landspakket nogmaals middels een bestuursakkoord bevestigd, dat er meebetaald zal worden aan het lange termijnplan van de Kustwacht en het 24/7 operationeel zijn van de Kustwacht. De Kustwacht staat hiermee sterker gezien het daarmee een onderdeel is van het Landspakket, aldus het ministerie van Justitie. Volgens het ministerie was het gemakkelijker voor de landen om hiermee in te stemmen aangezien dit nu vanuit Nederland gefinancierd zal worden. Het ministerie van Justitie stelt dat met het materieel en personeel de Kustwacht weerbaarder zal zijn en daarmee de slagkracht verstevigd wordt.

Volgens het ministerie van Justitie kan bepaalde overlast dan wel criminaliteit meer langs de administratief/bestuurlijke weg worden bestreden. Als voorbeeld wordt de aanpak van overlast/*community care* van de minister genomen. In de ogen van het ministerie gaat het hierbij om kleinere overtredingen die 'nuisances' zijn voor de samenleving. De aanpak van overlast in de gemeenschap zoals illegaal parkeren, luide muziek, opgevoerde brommers, geluidsoverlast van auto's leent zich volgens het ministerie van Justitie meer voor een aanpak langs administratieve/bestuurlijke weg. De aanpak van geluidsoverlast in de horeca door de inspecteurs van TEATT (ministry of Tourism, Economic Affairs, Transport and Telecommunication), zou als voorbeeld kunnen dienen. In beide gevallen zijn het zaken waar de samenleving bij aanpak daarvan voordeel heeft en waar directe resultaten gezien kunnen worden. De minister van Justitie ziet hier volgens het ministerie een actieve rol voor het OM. Het ministerie van Justitie geeft aan dat de zaken capaciteit zullen vergen van de politie en dat het OM met waarschijnlijkheid uiteindelijk niets of weinig hiermee zal doen, waardoor de aanpak van de overlastproblematiek geen doel zal treffen. Een bestuurlijke aanpak ontlast het OM en de politie en geeft bovendien het ministerie dat het raakt, meer controle over het probleem. Zo een ministerie heeft het proces dan van begin tot eind in eigen hand, kan dan bestuurlijke boetes opleggen, zelf innen en eventueel een civielrechtelijk traject bewandelen. Het voorgaande werkt ook de vervolgingsselectiviteit tegen, aldus het hoofd justitiële zaken.

Aan de minister van Justitie ten aanzien van het Openbaar Ministerie

Aanbeveling (aanbeveling 6 in rapport 2019): Bevorder dat bij het Openbaar Ministerie in samenwerking met het Openbaar Ministerie in Nederland een personeelsbeleid wordt uitgewerkt dat zich specifiek richt op Sint Maarten en de efficiëntie en continuïteit en de expertise van het parket in Sint Maarten ten goede komt. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'personeelsbeleid'.

Stand van zaken 2019

Van deze aanbeveling was tijdens het reviewonderzoek in 2019 duidelijk geworden dat die niet opgevolgd was.

Bevindingen 2021

De stand van zaken in 2021 is dat volgens het OM een verandering is doorgevoerd in het selectie- en aannamebeleid, waar voorrang wordt gegeven aan personen uit de regio. Enkele jaren geleden waren er veel personeelwisselingen die deels inherent waren aan de organisatie. De verhouding op Sint Maarten was echter zoek. Dit heeft ertoe geleid dat er - zoals reeds in het onderzoek van 2019 is aangegeven - gestart is met een eigen "Officier van justitie in opleiding" (Oio). Deze opleiding is een voorbeeld van lokaal opleiden. Sint Maarten neemt deel aan het traject en de betrokken Officier in opleiding zal in Sint Maarten tewerk worden gesteld. Mocht deze persoon eerder vertrekken dan geldt volgens het OM een boeteclausule. De officier in opleiding heeft zijn opleiding inmiddels bijna afgerond.

Het OM probeert thans in het aannamebeleid geschikte kandidaten uit de bovenwindenregio te werven. In het geval dat niet lukt wordt gekeken naar de benedenwindenregio. Het OM geeft aan dat de vijver klein is en dat er nog geen actueel personeelsbeleid op schrift staat. Ten tijde van het onderzoek geeft het OM aan dat het voornemens is om samen met het OM-managementteam van het Caribisch gebied de organisatie-brede opleidingsbehoefte in kaart te brengen. De bedoeling is dat dit vervolgens gegoten wordt in een opleidingsplan en bijbehorende opleidingskalender 2021-2022. Volgens het OM is reeds in het JVO en OM-breed besproken dat meer officieren uit het Caribische gebied opgeleid zullen gaan worden en dat budget één van de randvoorwaarden hiervoor is. Er zijn momenteel twee opleidingsplekken gereserveerd voor Oio's van Sint Maarten, welke in december 2021 start in Nederland. Deze opleiding vereist als eerste het behalen van een zittingsvaardigheidsbewijs. Tijdens de opleiding moeten bepaalde basiskennis en basisvaardigheden getoond worden in een simulatiesetting (proeve van bekwaamheid) voordat men op zitting mag optreden. Bij een positief resultaat behaalt de kandidaat het zittingsvaardigheidsbewijs²⁵. Een aantal besprekingen dient nog plaats te vinden en de financiering dient rond te zijn alvorens de plekken opengesteld (kunnen) worden. Het OM geeft aan dat er twee parketmedewerkers zijn die veelbelovend ogen als aankomend officier en dat er eerst middels een ontwikkelassessment hun ontwikkelbehoeftes worden bepaald. Daarna is te bezien of zij in twee jaar klaargestoomd kunnen worden voor deelname aan de selectieronde. Het OM noemt de Caribische interesse problematisch. In de laatste zoektocht naar een parketsecretaris, deed slechts één kandidaat uit Curaçao mee.

De Landsrecherche geeft aan geen specifiek beleid te voelen vanuit het OM als het gaat om personeel voor Sint Maarten. De LR meent dat er winst te behalen valt door meer inzicht in de culturele verschillen en zienswijzen van beide kanten met elkaar te delen en zo meer begrip voor elkaars standpunten te creëren. Hiermee zouden ook binnen onderzoeken winsten te behalen zijn in de zin dat de visies met elkaar gedeeld kunnen worden over hoe te handelen om onderzoeken tot een goed einde te brengen. Voorts haalt de geïnterviewde een geval aan waarin een volgens de geïnterviewde gekwalificeerde kandidaat geen kans zou hebben gekregen, wat haaks lijkt te staan op het beleid om voorrang te geven aan kandidaten uit de regio. De geïnterviewde had echter geen verdere inzage in de overwegingen daaromtrent.

Het ministerie van Justitie geeft aan geen bemoeienis te hebben in het personeelsbeleid van het OM en is van mening dat dat vooral zo moet blijven. De minister van Justitie is

²⁵ <https://ssr.nl/oio-opleiding/uitgangspunten-initiele-opleidingen-om-2/>

beheersmatig verantwoordelijk voor het OM, maar het OM zit - net als het Hof - in een gunstiger financiële positie in vergelijking met andere justitiediensten, omdat zij op afstand van het ministerie zijn geplaatst, aldus het ministerie van Justitie. De begroting van het parket P-G wordt in JVO verband vastgesteld en goedgekeurd, zoals reeds aangegeven. Daarna beslist de P-G zelf over het doen van uitgaven binnen zijn begroting. Dit loopt via het ministerie van Justitie. Het ministerie van Justitie verricht daarna de inspanning om per kwartaal een bedrag over te maken naar de rekening van het OM.

Aanbeveling (aanbeveling 7 in rapport 2019): Draag zorg dat het OM overeenkomstig de wet binnen een redelijke termijn een strafzaak behandelt en zo spoedig mogelijk tot zijn beslissing tot vervolging overgaat. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'handhaving en compliance'.*

Stand van zaken 2019

Deze aanbeveling was deels opgevolgd tijdens het reviewonderzoek in 2019.

Bevindingen 2021

Doorlooptijden diensten en het OM

De stand van zaken in 2021 is dat er volgens het OM nog steeds geen totaal zicht is op zaken. Volgens het OM kunnen cijfers gegenereerd worden, maar deze zijn nog niet sluitend. Tijdens de *lock down* door COVID-19 in 2020, is een deel van de werkvoorraad ingelopen en is ook als opdracht meegegeven aan de officieren om zogenaamde 'plankzaken' op te pakken omdat er meer ruimte was gezien er alleen vanuit huis gewerkt kon worden. Het OM geeft aan dat de grootste slag voor het behandelen van zaken binnen een redelijke termijn de JASAP-methode is, omdat er direct een beslissing wordt genomen en de zaak afgedaan wordt. Dit is overigens niet met cijfers te onderbouwen.

Het OM geeft verder aan dat het al dan niet behalen van de beoogde doorlooptijden mede afhankelijk is van de beschikbare zittingscapaciteit. Kleine zaken lopen redelijk vlot, maar het is ingewikkeld om de grote zaken ingepland te krijgen. Daarbij komt dat Sint Maarten niet over eigen strafrechters beschikt, zij moeten allemaal ingevlogen worden vanuit Curaçao. Dit leidde er ook toe dat er digitale zittingen plaats moeten vinden, omdat er niet gevlogen kon worden. Hoewel het gezien de omstandigheden een tijdelijke oplossing was, geeft het OM aan dat de digitale zittingen in 2020 ten koste zijn gegaan van de kwaliteit, met name in grote zaken. Een geïnterviewde van het OM geeft voorts aan dat zittingen hierdoor niet via een scherm horen, maar fysiek omdat het vaak tot uitstel leidde in de zaken door het ontbreken van de voorwaarden om kwaliteit te kunnen leveren in een zaak.

De vertraging in de afhandeling van Landsrecherchezaken kan de LR betreffen of het OM. Soms is het OM afhankelijk van hoe snel de LR haar onderzoeken afrondt, maar in het verleden is het ook voorgekomen dat zaken door de LR binnen een redelijke termijn bij het OM kwamen, maar dat deze niet tijdig ter terechtzitting werden gebracht door de OvJ, aldus een geïnterviewde van de Landsrecherche. Hier heeft de LR dan geen invloed op. Het is daarbij volgens de Landsrecherche ook voorgekomen dat de P-G niet bekend was met zaken die op 'de plank' lagen. Volgens de Landsrecherche gaan zaken die eerder waren blijven liggen nu door en beoogt de Landsrecherche deze zaken efficiënt uit te voeren. Een geïnterviewde van de LR geeft aan dat het gebrek aan capaciteit ook van invloed is op de

doorlooptijden. Momenteel is de capaciteit van de Landsrecherche volgens het wnd. hoofd Landsrecherche ook van belang in het kader van het tijdig behandelen en afhandelen van zaken. De dienst kampt met een tekort aan capaciteit dat (nog) nijpender wordt op korte termijn. De huidige situatie is dat de Landsrecherche in de komende tijd een tactisch rechercheur verliest die in dienst is bij de LR. Een andere tactisch rechercheur van het RST die gepland stond om te vertrekken zou eerst vervangen worden. Ten tijde van het onderzoek heeft de Landsrecherche de Raad geïnformeerd dat door het vertrek van de financiële rechercheur van het RST, de leiding van het RST besloten heeft om de vertrekkende tactische rechercheur die bijstand verleent aan de LR niet te vervangen. Het argument hiervoor is dat de LR een gebrek heeft aan begeleidingscapaciteit om de rechercheur op te vangen. De LR zou nog een gesprek organiseren met de teamchef RST in het kader van de vervanging van de financieel rechercheur. Volgens de Landsrecherche illustreert dit de kwetsbaarheid van de Landsrecherche. Desondanks worden de tijdelijke krachten van het RST door de LR als aanwinst ervaren. De LR blijft evengoed van mening dat voor de continuïteit en voor de vermindering van de afhankelijkheid van derden het noodzakelijk is dat de LR eigen personeel werft en op eigen benen gaat staan.

In een gesprek tussen de wnd. S-G Justitie met de Landsrecherche is volgens de LR aangegeven dat hoewel er een personeelsstop is, kritieke functies van de LR mogelijk gevuld zouden kunnen worden. Er zal dan een brief opgesteld moeten worden zodat de ministerraad daarover kan beslissen. De Landsrecherche beoogt om voordat deze stappen gezet kunnen worden een gesprek aan te gaan met de minister van Justitie en overeenstemming hierover te bereiken zodat zij voorzien is van de juiste informatie om de ministerraad te informeren en hen indien nodig te kunnen overtuigen van het belang voor de versterking van de Landsrecherche.

In het algemeen wordt er door het OM aangegeven dat de doorlooptijden per onderzoek en per soort onderzoek verschilt. Of er sprake is van voorarrest of een 'vrije voeter' speelt ook mee in de doorlooptijden. Bij de LR zijn de doorlooptijden in grote onderzoeken te lang. Bij de afdeling zwacri wordt er volgens het OM goed gestuurd op zaken. Dit is ook het geval bij de SUR, met dien verstande dat er veel zaken zijn voor slechts vier mensen. Bij JASAP kan er gezegd worden dat de sturing wisselvallig is en persoonsafhankelijk is. Het loopt bij JASAP volgens het OM niet goed en er zou meer met zaakplannen gewerkt moeten worden. JASAP-zaken behoren vrij snel afgehandeld te kunnen worden, echter ook hier speelt capaciteit een rol. In geval het dossier bij het OM komt blijkt het opvragen en verkrijgen van aanvullende stukken door de parketsecretarissen van het OM een moeizaam proces te zijn. Bij het OM wordt in het kader van JASAP-zaken zo snel mogelijk een dagvaarding opgemaakt, het liefst als de verdachte nog in hechtenis is. Dan kan de zaak binnen een aantal maanden op zitting en in andere soort zaken duurt het wel langer. Hoewel er sprake is van de eerdergenoemde beperkte zittingscapaciteit, is het OM niet ontevreden over de huidige doorlooptijden van het OM. De meeste oude zaken dateren uit 2019. Dit geldt overigens niet voor de afdelingen SUR en zwacri. De planning van de grote zaken lopen volgens het OM tegen de redelijke termijn aan. Echter leidt dit bij overschrijding niet tot niet-ontvankelijkheid maar wel tot strafkorting.

Prioriteren en aansturen van zaken

Naast voldoende capaciteit en diens gevolgen voor de doorlooptijden zijn het prioriteren en aansturen van zaken eveneens als belangrijke voorwaarden naar voren gekomen in het onderzoek in verband met een tijdige behandeling en afhandeling van zaken.

Aansturen

Na in 2020 grotendeels geen Coördinerend rechercheofficier (hierna: CRO) te hebben gehad, werd in de tweede helft van 2020 een nieuwe CRO aangesteld. Sindsdien worden er weer vergaderingen door de Coördinatie Commissie Landsrecherche (CCLR) gehouden. Per eind februari 2021, hebben er drie CCLR-vergaderingen plaatsgevonden voor LR Sint Maarten sinds de komst van de nieuwe CRO.

De Landsrecherche heeft te kennen gegeven zich te verenigen in de werkwijze van de CRO en dat de afwezigheid van een P-G op dat moment ongemerkt ging. De Landsrecherche noemt de verstandhouding met de CRO en de HOvJ goed. Die met de portefeuillehouder van de LR van het OM is voor verbetering vatbaar. De CRO zet zich, volgens de Landsrecherche, in om alle zaken goed bij te lopen. De CRO zet zich ook in de centrale stuurgroep²⁶ in.

De bedoeling van de Landsrecherche was om meer zaken af te handelen, maar de werklast zou te hoog zijn. Daarbij kunnen er meningsverschillen ontstaan met partners zoals het OM, wanneer te veel zaken worden opgepakt en deze niet afgerond kunnen worden, aldus een geïnterviewde van het OM. Met de CRO is om die reden besproken dat de Landsrecherche meer haalzaken gaat doen en er niet meer naar streeft om alle onderzoeken te behandelen. De CRO is volgens de LR akkoord gegaan met dit voorstel voor een nieuwe aanpak. Het is de Landsrecherche niet bekend in hoeverre de aanpak door de CRO met de zaaksofficier voor de Landsrecherche is besproken. Niettemin wordt volgens de geïnterviewde van de LR met de CCLR al in de richting van het voorstel gewerkt.

Prioriteren

Soms worden er (werk)afspraken gemaakt met het OM, maar worden die niet nagekomen door het OM en dit zorgt voor de nodige knelpunten, aldus de LR. Er bestaan afspraken over op te pakken politiezaken, maar hier wordt niet altijd gevolg aan gegeven (zie voor meer informatie het rapport doorlichting Landsrecherche van de Raad). De LR moet blijven waken hiervoor omwille van duidelijkheid in het team.

Voor wat betreft de selectie van zaken door het OM, spreekt de LR teleurstelling uit. Er kan hierbij meer rekening worden gehouden met de inbreng van de Landsrecherche. De adviezen van de Landsrecherche worden niet (altijd) meegenomen en de Landsrecherche voelt zich weinig gehoord met als gevolg meer sepots, aldus een geïnterviewde van de LR. De Landsrecherche probeert samen met de nieuwe CRO en door meer transparantie in de besluitvormingstrajecten alle verantwoordelijke actoren bij het OM en bij de Landsrecherche inbreng te laten hebben in het proces, om dit communicatieprobleem op te lossen. De Landsrecherche geeft aan de relatie met het OM hierbij belangrijk te vinden.

Aanbeveling (aanbeveling 8 in rapport 2019): Houd de ingeslagen koers ten aanzien van meer proactieve communicatie vast en formuleer in aanvulling daarop expliciet communicatiebeleid. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'service en communicatie'.*

Stand van zaken 2019

Deze aanbeveling was deels opgevolgd tijdens het reviewonderzoek in 2019.

Bevindingen 2021

Het OM heeft gewerkt aan haar visie op het gebied van communicatie en sinds kort is er ook een beleidsplan voor communicatie. Het beleid moet nog wel in de uitvoering gebracht

²⁶ Beleidsplan researchesamenwerking in het Caribisch deel van het Koninkrijk 2020-2023, pagina 12 onder 5 "Sturing"

worden. Het OM streeft al langer naar een beter gestructureerde communicatie. Dit blijkt uit het visiedocument van het OM genaamd 'Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016 – 2020'. Een van de drie pijlers in het document is de verbetering van de verbinding en communicatie met de samenleving. In het document gaf het OM aan dat een duurzame omslag naar een veiliger, rechtvaardiger samenleving met minder criminaliteit en meer integriteit niet bereikt kan worden zonder die samenleving zelf veel nadrukkelijker te betrekken. Het OM ziet de samenleving als partner. Deze visie is nu uitgewerkt in het 'Communicatieplan 2021' van het OM. Het document dient als interne gids voor de communicatie door het OM op specifieke thema's en dient ook als interne gids over de rol van het OM ten aanzien van de thema's. Het streven van het OM is om meer bewustwording te creëren in de maatschappij door middel van herhaalde communicatie. In het genoemde plan is uitgewerkt hoe het communiceren door het OM strategisch vormgegeven zal worden. Het document is door een communicatiemedewerker opgesteld die in de tussentijd door het OM in dienst is genomen. Voorts heeft het OM in het laatste kwartaal van 2019 een nieuwe website gelanceerd.

Aanbeveling (aanbeveling 9 in rapport 2019): Moderniseer het bedrijfsprocessen-systeem PRIEM. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'bedrijfsprocessen en ICT'.

Stand van zaken 2019

Deze aanbeveling was deels opgevolgd tijdens het reviewonderzoek in 2019.

Bevindingen 2021

De stand van zaken in 2021 is dat gewerkt wordt aan de optimalisering van PRIEM. Het systeem functioneert nog niet naar tevredenheid van het OM, maar er is in vergelijking met 2019 meer structuur in de verwerking van gegevens. De Raad verwijst naar [hoofdstuk 4](#) van dit rapport, over de 'tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen' waar het systeem uitgebreider aan de orde komt.

3.2 Analyse

Inleiding

In 2015 deed de Raad tien aanbevelingen in het kader van de inspectie naar het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM, waarnaar in 2019 een reviewinspectie volgde. Tijdens de reviewinspectie gaf de Raad aan dat zijn reviewonderzoek uitwees dat slechts één aanbeveling was opgevolgd. Negen van de aanbevelingen dienden op dat moment nog deels (3) of geheel (6) te worden opgevolgd. Het totale *compliance* percentage bedroeg daarom **25%**²⁷ in 2019.

Tabel 9: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2019

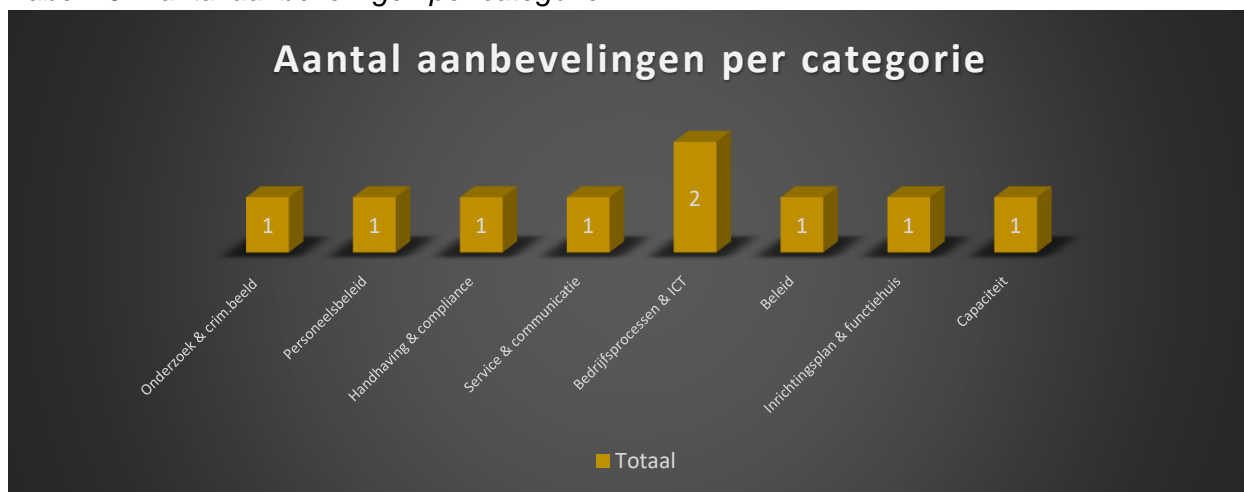
²⁷ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

2019 stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen

De Raad gaf reeds aan dat de vier aanbevelingen over de Landsrecherche in een ander onderzoek zijn gereviewd, waardoor thans in dit deelonderzoek de review van vijf aanbevelingen aan de orde was. De negen aanbevelingen zijn door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen. De onderverdeling is bedoeld ter indicatie en is als volgt: onderzoek en criminaliteitsbeeld (1), personeelsbeleid (1), handhaving en compliance (1), service en communicatie (1) en bedrijfsprocessen en ICT (1).

Tabel 10: Aantal aanbevelingen per categorie

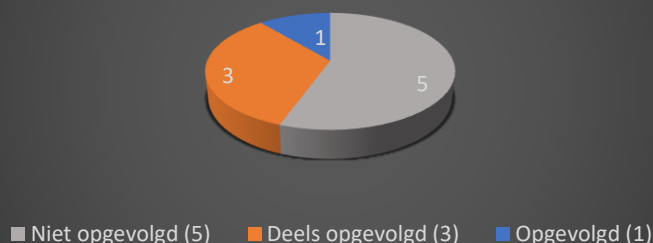

Stand van zaken opvolging 2021

De stand van zaken in 2021 is dat van de negen aanbevelingen, één aanbeveling is opgevolgd (communicatie), drie aanbevelingen - waarvan twee net als in 2019 - deels zijn opgevolgd (personeelsbeleid, PRIEM en doorlooptijden) en vijf aanbevelingen – net als in 2019) niet zijn opgevolgd (slagkracht rechtshandhaving beleid LR; implementatie verbeterplan; capaciteit LR; en bedrijfsprocessensysteem (zie voor de stand van zaken van de laatste vier aanbevelingen het onderzoek doorlichting LR)). Het compliance percentage bedraagt daarom **28%** in 2021.

Tabel 11: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2021

2021 stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen

Voor wat betreft de vijf aanbevelingen die zijn onderzocht in deze review het volgende. Reeds in het initiële alsook in het reviewrapport 2019 is uitgebreid ingegaan op de knelpunten die resulteerden in de aanbevelingen. Thans is gebleken dat de mate van opvolging van de aanbevelingen net als in 2019 zeer beperkt is. Er zijn alleen veranderingen te zien in de opvolging van de aanbevelingen over het personeelsbeleid en communicatie. Met name de mate waarin de slagkracht versterkt kan worden is volgens de Raad van belang omdat het van invloed is op onder meer de onderwerpen van de andere aanbevelingen. Daarom gaat de Raad uitgebreider in op de slagkracht, echter erkent de Raad dat de aanbeveling concreter geformuleerd had kunnen worden en dat het strategische karakter van de aanbeveling complex is. De Raad meent dat een aantal specifieke onderwerpen die *in ieder geval* hierbij aan de orde zouden moeten komen zijn: plannen, samenwerking(s)afspraken, kwaliteit, informatie(deling), capaciteit, opleidingen en trainingen, expertise, middelen en ICT. De aanbeveling om de slagkracht te verbeteren binnen Justitie vergt aldus zowel integraliteit als een strategische aansturing. Beide zaken zijn een gezamenlijke (wettelijke) verantwoordelijkheid van het OM en de minister waarvoor de minister van Justitie politieke eindverantwoordelijkheid draagt. In het algemeen is het OM verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde²⁸. Het OM is onder meer belast met de handhaving van wettelijke voorschriften en met de opsporing en vervolging van strafbare feiten. De P-G ziet toe op een behoorlijke opsporing en vervolging van strafbare feiten²⁹. De P-G kan eveneens zodanige instructies geven aan de ambtenaren die met de politie belast zijn (justitiële politie) ter voorkoming, opsporing, en nasporing van strafbare feiten als hij in het belang van een goede justitie nodig oordeelt.³⁰ De minister van Justitie kan algemene aanwijzingen geven aan de P-G³¹ en dient de ondernemingen van het OM/de P-G te faciliteren (beheer). Met andere woorden, de minister van Justitie en de P-G zijn de aangewezen partijen als het gaat om de (strategische) aansturing van een behoorlijke rechtshandhaving, waaronder de slagkracht van het apparaat voor de rechtshandhaving.

De aansturing zoals zojuist genoemd, vergt beleidsmatige daadkracht van deze actoren en veel communicatie om in dit brede werkveld de juiste prioritering van onderwerpen te bewerkstelligen en de juiste actoren in het veld te betrekken. In eerste instantie op Sint Maarten. De bevindingen laten echter zien dat de justitiële aanpak vaak in Nederland is geïnitieerd en via het JVO in het Caribisch gebied wordt geïntroduceerd en prioriteit krijgt. Hierbij is te zien dat Justitie op het niveau van het Rijk, Land Sint Maarten, het ministerie en diensten een aanpak op onderdelen kent die vooral ad-hoc, voornamelijk uitvoerend en weinig strategisch is. De integrale noden van Sint Maarten komen weinig aan bod op dat niveau en op het niveau van het land zelf ontbreekt het aan middelen om de juiste onderwerpen in de

²⁸ Artikel 9 Rijkswet OM's
²⁹ Artikel 6 lid 3 Rijkswet OM's
³⁰ Artikel 11 lid 1 Rijkswet OM's
³¹ Artikel 13 Rijkswet OM's

juiste grootte aan te pakken en de juiste actoren te betrekken. In het veld zijn geluiden van het niet betrekken van bepaalde diensten te horen. De Landsrecherche en het OM hebben zich daarover uitgesproken tijdens dit onderzoek in relatie tot respectievelijk de doorontwikkeling van de Landsrecherche en de aanpak aan de grens. Het ministerie van Justitie zou (wettelijk) faciliterend moeten optreden naar de diensten met wetsvoorstellen en beleid. Het ministerie heeft een belangrijke taak bij de voorbereiding van belangrijke platforms zoals het driehoeksoverleg en het JVO. Belangrijk hierin is om goede kennis te hebben van het veld en mee te gaan met de bewegingen, die doorgaans van operationele aard zijn. De Raad ziet in dit kader kansen voor de P-G en de minister om gezamenlijk prioriteiten te stellen en het parket P-G met het ministerie te laten werken op strategisch niveau.

De diensten die gezien de bevindingen meer handvatten hebben om in potentie hun slagkracht te kunnen vergroten zijn onderhevig aan Nederlands toezicht en krijgen Nederlands budget op projectmatige basis of standaard. Dit zijn de Kustwacht, het OM en het KPSM. Zij werken op basis van prioriteiten die uit Nederland zijn ingegeven zoals grens en de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit uiteraard is een goede zaak, maar een integrale aanpak afgestemd op de lokale omstandigheden blijft van groot belang. Voor wat betreft toezicht kan gezegd worden dat dit momentum creëert en de diensten verplicht om ondanks de vele taken die op hen afkomen te organiseren dat aandacht besteed blijft worden aan de voortgang van de plannen die structuur kunnen aanbrengen in de aanpak op het gebied van rechtshandhaving. Het vastleggen van de bezigheden genereert ook politieke aandacht, waardoor meer begrip ontstaat voor de noden op die specifieke terreinen.

De capaciteit van de diensten, vraagt om structureel budget en is (hiermee) een aangelegenheid van Sint Maarten. Er wordt beheersmatig niet genoeg geïnvesteerd in het structureel verbeteren hiervan. De Raad merkt op dat door een gebrek aan integrale prioritering van aandachtsgebieden en het uitblijven van een integrale aanpak de tekorten ernstiger worden. Hiermee bedoelt de Raad dat er geen synergie gehaald kan worden uit gezamenlijke aanpak omdat de delen van de rechtshandhaving niet gelijk oplopen door het uitblijven van strategische doelen. Dit zijn doelen voor de lange termijn die op het inzetten op thema's voorzien en die inzichtelijk maken waar de (financiële) noden liggen. Gezamenlijke thema's vergen aldus primair strategische doelen, echter het uitblijven hiervan zorgt ervoor dat de (financiële) middelen versnipperd zijn en dat er weinig structureel kan worden aangepakt. Dit is van invloed op de slagkracht.

De drie belangrijkste hoofdzaken die in dit onderzoek en in het kader van het onderwerp slagkracht van de rechtshandhaving (wederom) naar voren komen zijn capaciteit, opleiding en financiën. De Raad ziet dat deze zaken herleidbaar zijn tot de strategische aansturing van de rechtshandhaving. De beperkte strategische aanwezigheid van beheer, gezag en de belangrijkste ondersteuner zijnde het ministerie van Justitie, in de vorming van de slagkracht van de rechtshandhaving op Sint Maarten is zorgwekkend. De dieper liggende uitdagingen liggen onder meer in het signaleren van problematiek op basis van informatie, onderlinge (politieke) afstemming (op Koninkrijksniveau inclusief op ambtelijk niveau), het bepalen van integrale strategische keuzes, het stellen van prioriteiten op basis van urgentie en aanwezige middelen, het (indien gewenst) per thema toekennen van middelen (in plaats van per dienst), het formuleren van projecten en programma's voor opbouw en het organiseren van aansturing en toezicht rondom de programma's en projecten. Voor de zaken zoals hier genoemd is externe steun nodig van het ministerie van Justitie en breder zoals vanuit het Koninkrijk.

Het OM heeft aandacht voor de problematiek rondom de continuïteit en efficiency van de capaciteit van het parket en heeft enige verbetering laten zien op dit gebied door daadwerkelijk een kandidaat in opleiding aan te trekken die lokaal in dienst van het parket op Sint Maarten zal treden. Het OM heeft ook waarborgen getroffen om directe uitstroom van de kandidaat te voorkomen. Dit geeft ruimte om het parket op Sint Maarten verder op te bouwen. Het verloop van personeel bij het OM blijft problematisch, net als het vinden van geschikte kandidaten voor de functies bij het parket OM op Sint Maarten. Het OM geeft aan onvoldoende aanbod te krijgen. De Raad meent dat het voeren van een actief personeelsbeleid door het OM gericht op Sint Maarten van belang is, omdat de omstandigheden van het eiland anders zijn dan op de andere eilanden. De problematiek ten aanzien van personeel zoals op Sint Maarten aangetroffen is specifiek voor het eiland en dient daarom zo opgepakt te worden zodat in de werving en communicatie hieromtrent voldoende en specifieke aandacht hieraan besteed kan worden. De Raad meent dat het ingezette traject zeker kans van slagen heeft. Echter mocht dat traject anders lopen dan is het wel van belang dat meteen doorgepakt kan worden. Overigens heeft het OM goede slagen gemaakt voor wat betreft het formuleren van concreet beleid in 2021 ten aanzien van communicatie. De Raad wacht de uitvoering hiervan naar de gemeenschap toe met belangstelling af.

Het is inmiddels bekend dat de diensten onder de crepeersterkte functioneren. Dit betekent dat zij minder kunnen doen dan noodzakelijk voor een adequate rechtshandhaving. Dit gaat verder dan prioritering en een goede aansturing, al zijn ook deze zaken van essentieel belang voor het doen slagen van de aanpak op rechtshandavingsgebied. De pandemie heeft verder blootgelegd dat voor het werken conform processen meer nodig is dan alleen capaciteit. Ondanks de verminderde werkdruk en het inhalen van zaken tijdens de COVID-19 crisis, zijn de knelpunten ten aanzien van deze aanbeveling nog steeds zichtbaar. Die uit zich in het feit dat het OM thans nog geen zicht heeft op zaken. In het hoofdstuk ter zake de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontneming wordt verder ingegaan op de rol van het bedrijfsprocessensysteem PRIEM, waarnaar de Raad graag verwijst. Verder is te zien dat JASAP in de aansturing vanuit het korps knelpunten geeft. De aansturing kent geen continuïteit door het ontbreken aan kwalitatieve capaciteit en er wordt wanneer de zaken niet direct afgehandeld worden, kennelijk niet structureel opvolging gegeven aan de vragen voor aanvulling vanuit het OM. Er kunnen ook nog geen cijfers gegenereerd worden om het verloop van het project te meten. De COVID-19 crisis heeft eveneens knelpunten in de centrale organisatie van het rechtssysteem blootgelegd. Het niet hebben van een optimale bezetting van de rechterlijke organisatie op Sint Maarten, leidt tot knelpunten in de kwaliteit en de tijdigheid (doorlooptijden) van de zittingen. Het laat een ongewenste afhankelijkheid zien van het OM op Sint Maarten van het centraal georganiseerd Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Dit heeft zijn invloed op de wijze waarop op Sint Maarten het recht gehandhaafd kan worden.

Op een ander niveau staat het traject van communicatie (en beslisvorming) ter discussie. Dit proces vertoont wel verbeteringen in de zin dat alle actoren thans doordrongen zijn van het belang van een goede communicatie met elkaar over zaken en een gezamenlijke beslisvorming. Dit is nog pril en de Raad kijkt vol interesse mee in hoe dit zich gaat ontwikkelen.

Aanbeveling en monitoring

De Raad heeft met zijn review inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen in het kader van het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM. Op basis van het voorgaande is de aanbeveling van de Raad aan de minister van Justitie: *Geef uitvoering aan de vier nog niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen van de Raad en maak de daarvoor benodigde middelen op de kortst mogelijke termijn beschikbaar.*

Aanbevelingen opsporings- en vervolgingsbeleid openbaar ministerie	Status 2021
Onderzoek de specifieke mogelijkheden binnen zowel het land Sint Maarten als in het Koninkrijk om de slagkracht van de rechtshandhaving door het Openbaar Ministerie, de Landsrecherche en het Korps Politie Sint Maarten te versterken.	Niet opgevolgd
Bevorder dat bij het Openbaar Ministerie in samenwerking met het Openbaar Ministerie in Nederland een personeelsbeleid wordt uitgewerkt dat zich specifiek richt op Sint Maarten en de efficiëntie en continuïteit en de expertise van het parket in Sint Maarten ten goede komt.	Deels opgevolgd
Draag zorg dat het OM overeenkomstig de wet binnen een redelijke termijn een strafzaak behandelt en zo spoedig mogelijk tot zijn beslissing tot vervolging overgaat.	Deels opgevolgd
Houd de ingeslagen koers ten aanzien van meer proactieve communicatie vast en formuleer in aanvulling daarop expliciet communicatiebeleid.	Opgevolgd
Moderniseer het bedrijfsprocessen-systeem PRIEM	Deels opgevolgd
Zorg overeenkomstig de wet voor een algemeen politiek-bestuurlijk beleid ten aanzien van de Landsrecherche waarbij een behoorlijke taakuitvoering en een adequate infrastructuur voor een doeltreffend ondersteunend beheer in acht worden genomen.	Niet opgevolgd
Implementeer het verbeterplan van de Landsrecherche.	Niet opgevolgd
Draag zorg dat de Landsrecherche overeenkomstig het formatieplan op sterkte komt zodat het gebrek aan capaciteit en expertise structureel ondervangen wordt.	Niet opgevolgd
Draag zorg voor een bedrijfsprocessensysteem voor de Landsrecherche.	Niet opgevolgd

De Raad start in 2022 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen in het kader van het opsporings- en vervolgingsbeleid.

4. Stand van zaken aanbevelingen tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen

Inleiding

Geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen in het kort

In artikel 9 van de Rijkswet OM's wordt het OM in het bijzonder belast met het doen uitvoeren van vonnissen en beschikkingen in strafzaken. Onder meer het WvSv geeft het OM de wettelijke verantwoordelijkheid om rechtelijke beslissingen en vonnissen uit te voeren, waaronder die ter zake van geldboete (artikel 605 en 628 WvSv; de artikelen 1:54 en 1:57 WvSr e.v.; en het artikel 3 van de Eenvormige landsverordening op de rechterlijke organisatie). Dit is inclusief het toezicht op, de organisatie van en de administratie daarvan. Het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordelen gebeurt conform eenzelfde procedure als voor geldboetes (634 WvSv).

De tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen is een onderdeel van de strafvordering en de procedure is uitvoerig beschreven in het Wetboek van Strafvordering. Het Wetboek van Strafrecht regelt tevens wat straffen en maatregelen zijn. Conform het WvSr is een *geldboete* een van de hoofdstraffen (1:11 WvSr) die door de rechter opgelegd kan worden. De *schadevergoeding* is een bijzondere voorwaarde (1:21 lid 2 a WvSr) die bij een van de in het Wetboek van Strafrecht genoemde voorwaardelijke straffen kan worden gesteld. De schadevergoeding of geldboete kan ook als bijzondere voorwaarde gesteld worden bij een sepot.³² De rechter kan bij een veroordeling wegens een strafbaar feit of waarbij door de rechter bij de strafoplegging rekening is gehouden met een strafbaar feit (met een bekentenis in de dagvaarding) als maatregel de veroordeelde dan wel verdachte verplichten om een bedrag aan het Land te betalen ten behoeve van het slachtoffer, indien het slachtoffer naar burgerlijk recht schade heeft geleden (1:78 WvSr). Het OM draagt de verantwoordelijkheid om dit bedrag aan het slachtoffer te doen toekomen. De *ontneming* van wederrechtelijk verkregen voordeel is een maatregel (1:77 WvSr (38e van het oude WvSr)) waarbij wederrechtelijk verkregen voordeel aan het Land betaald moet worden door de veroordeelde.

Onderzoeken van de Raad 2012, 2014 en review 2018

In 2012 deed de Raad een inspectie naar het onderwerp slachtofferhulp op Sint Maarten. Uit deze inspectie is gebleken dat de tenuitvoerlegging van strafvonnissen een knelpunt vormt. Een belangrijke bevinding was dat "*het slachtoffer, ook bij een voor hem gunstig vonnis, vaak geen schadevergoeding ontvangt*". In 2014 volgde een onderzoek naar de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen. Ook de zaken die door het OM zelf worden afgedaan zijn hierin meegenomen. Uit het onderzoek is onder meer gebleken dat de registratie van financiële sancties en de praktijk van de tenuitvoerlegging, ernstige gebreken vertonen en dringend aandacht behoeven. Te veel vonnissen leidden niet tot een betaling. De knelpunten in 2014 betroffen onder andere onvolkomenheden in de administratie, de complexiteit in het proces dat veroordeelden ervaren wanneer ze bereid zijn te betalen en het zeer beperkte gebruik van de wettelijke bepalingen om de betaling door veroordeelden te bevorderen. De Raad concludeerde dat er structurele verbeteringen nodig waren en deed in totaal vijf aanbevelingen, drie voor het deel van het rapport dat specifiek de tenuitvoerlegging behandelde en twee voor het deel dat het criminaliteitsbestrijdingsfonds behandelde. In 2018 deed de Raad review ter zake van de opvolging van de drie van de vijf aanbevelingen uit het genoemde rapport van 2014. Uit de bevindingen van de review uit 2018 is een enigszins verbeterd beeld te zien op het gebied van registratie en administratie van te executeren zaken in vergelijking met de bevindingen in 2014. Dit was te danken aan de introductie van Paga Bo But (PBB) waarbij opgelegde verkeersboetes geregistreerd konden worden. PBB genereert data over de aard en omvang van verkeersboetes en ondersteunt de daadwerkelijke executie. Voor de overige boetes had het OM nog geen voorzieningen getroffen. Het systeem van het

³² Artikel 2017 Wetboek van Strafvordering

OM genaamd PRIEM dat hiervoor gebruikt kan worden, werd nog niet gebruikt. De Raad concludeerde dat deze verbeteringen in het kader van tenuitvoerlegging die gezien zijn in 2018 ten opzichte van 2014 niet substantieel of structureel waren.

De Raad zag af van het doen van nieuwe aanbevelingen op het terrein van het OM omdat hij vertrouwde op de daadwerkelijke inzet van het OM ter verbetering van de tenuitvoerlegging. Daarbij zouden de nieuwe aanbevelingen overwegend dezelfde strekking hebben als de eerdere aanbevelingen. De Raad deed één nieuwe aanbeveling bestaande uit twee componenten, zijnde de implementatie van Actpol en (Act)BMS.

In 2019/2020 deed de Raad review van de twee aanbevelingen over het Fonds uit het rapport van 2014. De stand van zaken voor wat betreft de opvolging van deze twee aanbevelingen was als volgt:

Jaar	Aanbeveling	Review 2019/2020
2014	Voeg bij indiening van de jaarlijkse begroting een beleidsplan waarin projecten zijn vermeld die in aanmerking komen voor financiering uit het criminaliteitsbestrijdingsfonds.	Niet Opgevolgd
2014	Leidt het daartoe, dat de stuurgroep misdaadbestrijding wordt opgericht en betrek deze bij het beheer van het criminaliteitsbestrijdingsfonds.	Niet opgevolgd

Voor een inhoudelijke toelichting verwijst de Raad graag naar het rapport³³ en voor de actuele stand van zaken hoofdstuk 2 van dit rapport.

Deze huidige review ziet toe op de stand van zaken met betrekking tot het opvolgen van de vier aanbevelingen ten aanzien van de tenuitvoerlegging en gaat uit van vier modaliteiten, te weten de tenuitvoerlegging van: schadevergoedingen (aan slachtoffers); geldboetes (algemeen); verkeersboetes en ontnemingen.

De aanbevelingen worden in de volgende paragraaf afzonderlijk beschreven.

4.1 Stand van zaken 2021 Tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen

Bevindingen

Hieronder wordt per aanbeveling de stand van zaken anno 2021 weergegeven.

Aan de minister van Justitie ten aanzien van het OM:

Aanbeveling 1: Richt de administratie zodanig in dat betrouwbare data kunnen worden gegenereerd over de aard en omvang van opgelegde financiële sancties en de executie daarvan. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'statistieken'.

Stand van zaken 2018

De Raad concludeerde dat het OM voor wat betreft de administratie van geldboetes t.a.v. (verkeers)overtredingen de aanbeveling gedeeltelijk heeft opgepakt en een goede slag in de gewenste richting had gemaakt. Voor wat betreft de administratie van geldboetes t.a.v. niet-(verkeers)overtredingen, schadevergoedingen en ontneming van wederrechtelijk verkregen

³³ <https://www.raadrechtshandhaving.com/wp-content/uploads/2019/06/Vastgestelde-eindversie-7-april19-JVL-1.pdf>

voordeel concludeerde de Raad dat de aanbeveling niet was opgevolgd. Op grond hiervan wordt de aanbeveling als geheel als niet opgevolgd aangemerkt.

Bevindingen 2021

De Raad heeft de bij het OM opgevraagde data over de aard en omvang van opgelegde financiële sancties en de executie daarvan niet binnen de gestelde termijn mogen ontvangen.

Het executieproces is zoals reeds gebleken uit het vorige onderzoek in 2018, in grote mate afhankelijk van de wijze waarop geadministreerd wordt. Het OM beoogt de digitale administratie van ten uitvoer te leggen financiële veroordelingen via het systeem PRIEM te verrichten. In het algemeen is de raadpleegbaarheid van PRIEM een knelpunt voor het OM, omdat het zeer beperkt is. Het is niet vanzelfsprekend dat bepaalde opties in het systeem werken en vaak blijkt in de praktijk dat een bepaalde optie niet werkt. Momenteel is het ICT-systeem, PRIEM, nog steeds niet zodanig ontwikkeld om de executietaken goed te ondersteunen. Dit betekent bijvoorbeeld dat – net als in het eerdere onderzoek – geen data gegenereerd kan worden van (spaarzame) strafzaken, niet zijnde (verkeers)overtredingen. Het systeem is bijvoorbeeld ook niet in staat om diverse soorten veroordelingen naast elkaar te verwerken. Hierbij kan gedacht worden aan: voorwaardelijke straf, werkstraf en geldboete die niet tegelijk ingevoerd kunnen worden. De termijnbewaking is een van de belangrijkste punten die bereikt zou moeten worden middels het systeem, maar dit is met de huidige PRIEM niet mogelijk. Zo wordt bij het onherroepelijk worden van straffen geen reminder gegeven. Verder kunnen de vervolgstappen in het registratieproces niet verwerkt worden. De handmatige verwerking in Excel, het bezien ervan en indien nodig deze cijfermatig in kaart te brengen kost nu veel meer tijd. In Excel vindt ook registratie plaats van de verstuurde brieven, aanmaningen, bedragen en betalingen door de veroordeelde. Het aantal ontnemingen wordt verwerkt via een Excel sheet door de daarmee belaste OvJ. De bedragen moeten nog inzichtelijk worden gemaakt. De administratie van de (verkeers)overtredingen verloopt net als ten tijde van het eerdere onderzoek nog via het systeem PBB en middels dat systeem kan er nog wel steeds data gegenereerd worden. Het OM geeft aan dat het de bedoeling is om uiteindelijk alles in PRIEM te kunnen gaan registreren.

Volgens het OM verdient in dit verband de tijdigheid voor het leveren van applicaties voor PRIEM de aandacht. Met andere woorden het duurt lang voordat er juiste oplossingen worden gevonden voor de uitdagingen met betrekking tot de administratie, zoals hierboven beschreven. De optimalisering is aan het bedrijf ACTS uitbesteed en er wordt bij voortduring gewerkt aan updates. Een volledig uitgerust systeem wordt op mediumlange termijn verwacht. In het overleg met sleutelgebruikers van ketenpartners waar ACTS een systeem of module voor bouwt, wordt nu hieraan gewerkt en worden prioriteiten gesteld. Voor het OM is nu de executiemodule (voor tenuitvoerleggen van straffen) geprioriteerd. Desondanks blijft het volgens het OM een langdurige onderneming dat al een jaar duurt door de vele prioriteiten die behandeld moeten worden. In februari 2021 bevindt het OM zich in de testfase van de module. Het OM wenst meer snelheid in dit proces en geeft aan dat een Hoger Beroep-module nog ontbreekt. De datum voor de volgende release is niet bekend, maar het OM geeft aan dat dit op z'n vroegst eind 2021 op orde zal zijn. Daarmee is het werk nog niet af. Het OM wijst namelijk erop dat naast een bruikbaar systeem, een adequate invoer van belang is en dat de invoer arbeidsintensief is. Een en ander heeft aldus implicaties voor het personeel.

Uit het onderzoek van de Raad komt verder naar voren dat momenteel zowel de officieren van Justitie als het administratief personeel van het OM betrokken zijn bij de administratie van het executieproces, waarbij het administratief personeel een grote rol is toebedeeld. Het OM komt er echter nog niet aan toe om deze specifieke administratieve taak goed uit te oefenen door de vele andere taken die zij hebben, door gebrek aan capaciteit en omdat er veel meer bij komt kijken om het goed in te richten, zoals de aanpassing van de oproepingsprocessenverbaal of de juiste registratie bij betaalpunten. Het is voorts een moeilijk dossier dat tijd vergt voordat alle betrokkenen op een lijn zullen zitten.

Er zijn op onderdelen initiatieven (geweest) die in potentie bij kunnen dragen aan een betere tenuitvoerlegging. Het eerdergenoemde project JASAP zou tot verbetering moeten leiden binnen het executieproces, vanwege de snellere afdoening van 6 uren-zaken en hiermee in potentie ook in de betaling van boetes in die zaken. Het initiatief van een protocol slachtofferhulp tussen KPSM en het OM heeft indirect bijgedragen aan meer bewustwording, inzicht en overzicht bij beiden, wat ook ten goede komt aan het onderwerp inning van schadevergoeding voor slachtoffers. Er is beter contact met het slachtoffer en deze krijgt nu meer informatie, er is meer bewustwording bij het OM en de politie over de positie van het slachtoffer en er wordt beter geregistreerd. Het eerdere door het ministerie ingezette project genaamd *'Recovery fines'* voor het innen van boetes, heeft niet de beoogde resultaten opgeleverd, maar het heeft wel een waardevol inzicht gebracht voor het OM in de complexiteit van de executiematerie en daarbij de interne knelpunten blootgelegd.

Het OM is voornemens om de inrichting van de executietaak – anders dan voorheen beoogd - projectmatig aan te pakken en daartoe een projectmanager aan te stellen. De taak van de projectmanager is om het proces in kaart te brengen, overleggen te voeren en met alle betrokkenen afspraken te maken over het proces. Het OM geeft aan dat de individuele officieren van Justitie weliswaar geen formele rol in het administratieve proces hebben, maar dat zij hun werkzaamheden op een bepaalde manier kunnen invullen zodat het administratieve proces beter verloopt. Daarnaast trekt OvJ samen op met de beleidsmedewerker, de administratie en de HOvJ om het executieproces zo goed mogelijk te stroomlijnen. Ook zullen er een deurwaarder en een administratieve kracht worden aangetrokken en dienstauto's vervangen dan wel aangeschaft (deurwaarder) worden. Door interne verschuivingen in de begrotingsposten van het OM wordt het project bekostigd, zodat de kosten binnen de totale begroting van het OM zullen blijven. Mogelijke complicaties zijn dat de begroting nog goedgekeurd dient te worden en het verloop van de voor de nieuw aan te trekken medewerkers benodigde Landsbesluiten. Voor de beoordeling van de indiensttreding van de medewerkers wordt namelijk steeds gekeken naar de formatie. Voorts wijst een geïnterviewde OvJ op een aantal initiatieven ter verbetering van de executie. Deze hebben betrekking op de samenstelling van een profiel voor een nog aan te nemen en op te leiden executiemedewerker, aanpassingen in PRIEM ten behoeve van de registratie en termijnbewaking van executiezaken en het inrichten en monitoren van de processen beslag en ontneming door de ontnemings-OvJ. Zelf werkt de geïnterviewde officier momenteel aan meer zicht op op vrije voeten zijnde daders die hun straffen nog moeten uitzitten.

Hierna gaat de Raad specifiek in op de eerder in de inleiding genoemde modaliteiten.

Schadevergoedingen (aan slachtoffers)

De wijze waarop gegevens ter zake van tenuitvoerlegging geadministreerd worden, heeft ook zijn impact op de omgang met slachtoffers in het systeem. In dit onderzoek van de Raad wordt - net als in eerdere onderzoeken – door vrijwel alle geïnterviewden gewezen op de algehele positie van het slachtoffer. Zij wijzen erop dat slachtoffers een moeilijke tot geen positie bekleden in het systeem van strafvordering en wijzen daarbij specifiek op hun positie in het kader van (de inning van) schadevergoeding aan het slachtoffer. Een krantenartikel daterend van eind 2020 illustreert dit waarin een strafrechtadvocaat op Sint Maarten wordt aangehaald die zijn zorgen uitsprekt over de bejegening van slachtoffers in het systeem.³⁴ Hij stelt dat: *"The position of the victims of violent crimes in St. Maarten is weak compared to that of the criminals who harmed them"*. Voorts wijst hij op: *"nine examples of violent crimes whereby the court awarded damages to the victims. But because the perpetrators did not have any assets, those claims were never paid out"*. Het artikel geeft aan dat de advocaat zich hierover per brief beklagt heeft bij de minister van justitie en hij schrijft over de rol van het OM dat: *"(...) the Public Prosecutor's Office is hardly there for the victims. It routinely sends a note explaining*

³⁴ <https://stmaartennews.com/local-news/attorney-stands-up-for-victims-of-violent-crimes/>

that victims can submit a civil claim during a criminal procedure but it offers no help whatsoever. Victims often do not understand the message and appear in court without documents to support their claim. Then they do not submit a claim or the court declares their claim inadmissible. While suspects get an attorney free of charge, victims have to pay for legal assistance. But even if the court awards damages, victims often remain empty-handed because the perpetrator cannot pay (...)"

Als reactie op het genoemde krantenartikel van de strafrechtadvocaat, geeft het OM aan de redenering van de strafrechtadvocaat te volgen, dat slachtoffers in de steek worden gelaten. De strafrechtadvocaat heeft volgens het OM een punt gezien het feit dat het slachtoffer met een trauma blijft zitten. Echter de dader is in zoverre niet - zoals de advocaat stelt - beter af aangezien hem of haar een (vrijheids)straf boven het hoofd hangt. Het OM doet zijn best, maar beseft dat dit vanuit de slachtofferpositie bekeken nog verbeterd kan worden. Het OM ervaart het als een groot gemis dat er geen bureau slachtofferhulp is en wijt dit aan financiële tekorten van het land. Voorts ziet het OM dat een bureau slachtofferhulp ook verbonden zou kunnen worden aan een juridisch loket voor een gratis juridisch advies, welke rol het OM thans vervult. Het OM geeft aan niet (meer) door de minister van Justitie of het ministerie van Justitie betrokken te zijn bij de plannen voor een nieuw bureau slachtofferhulp, maar geeft aan dat zij het uiteraard altijd aanmoedigt. Het zou ook het aantal telefoontjes en aanloop bij het OM kunnen verminderen, gezien mensen thans zoekende zijn naar een loket waar zij hulp kunnen krijgen.

In het kader van slachtofferhulp geeft het OM aan geen specifieke klachten te hebben ontvangen, maar dat het nog wel steeds algemene klachten ontvangt over dat personen weggestuurd zijn bij het KPSM toen zij aangifte wilden doen. Deze slachtoffers kloppen vervolgens aan bij het OM of de Ombudsman.

In het huidige onderzoek van de Raad komt uit de interviews naar voren dat het indienen van een schadevergoedingsclaim door slachtoffers vaak geen zin heeft, zelfs niet in het geval er sprake is van een uitspraak hieromtrent van de rechter. Reden is dat veroordeelden vaak geen financiële mogelijkheden hebben om de schade daadwerkelijk te vergoeden, waardoor het slachtoffer met lege handen achterblijft. De schadevergoeding wordt daarom een papieren tijger genoemd door een geïnterviewde. Het is naar weten van een geïnterviewde uit de advocatuur twee keer voorgekomen dat er een schadebedrag was toegekend aan een slachtoffer van een misdrijf, maar dat het land Sint Maarten niet in staat bleek de schadevergoeding te doen toekomen aan de slachtoffers.

De rol van het OM bij schadevergoedingen wordt door een advocaat als wisselend ervaren en door het wisselen van officieren van Justitie kan het voorkomen dat in een specifieke zaak verschillende officieren met een slachtoffer contact hebben. Deze gang van zaken is te wijten aan het feit dat wanneer een officier van Justitie vertrekt de inkomende officier het strafdossier dient over te nemen. Het algemeen beeld is dat de slachtoffers van grote zaken goed opgevangen en begeleid worden door het OM. Daarentegen gaat het vaak mis in reguliere zaken. Dit is volgens de desbetreffende advocaat ook het gevolg bij slachtoffers met weinig opleiding of slachtoffers die de taal niet machtig zijn. Deze slachtoffers weten niet wat te doen en de strafzaak loopt dan af zonder dat de schade van het slachtoffer (adequaat) is behandeld. Een geïnterviewde van de advocatuur geeft aan dat het OM deze slachtoffers vaak niet uitnodigt op spreekuur en wijst op de verantwoordelijkheid van de slachtoffers zelf om goed geïnformeerd te zijn. Het algemeen beeld hier is dat systemen niet op elkaar aansluiten, maar ook (het ontbreken van) financiën spelen een belangrijke rol in het al dan niet kunnen vergoeden van schade aan slachtoffers.

In het kader van schadevergoeding aan slachtoffers is ook gesproken met de Deken van de orde van advocaten (de Deken) en zijn door de Deken een aantal schriftelijke vragen over het onderwerp uitgezet onder advocaten die lid zijn van de Orde. Een aantal advocaten heeft gereageerd. Het algemeen beeld is dat de advocatuur geen nauwe betrokkenheid heeft met de materie en dat slachtoffers zich maar beperkt melden bij de advocatuur. De bevrageden uit de advocatuur zijn daarom van mening dat het van belang is dat slachtoffers meer

informatie en steun krijgen. De Deken geeft aan momenteel geen zicht te hebben op de problematiek van slachtoffers van strafbare feiten en het al dan niet ontvangen van schadevergoeding. Dit komt omdat slachtoffers over het algemeen niet als zodanig de aandacht hebben binnen de advocatuur. Volgens de Deken is dit met name om de principiële reden dat slachtoffers en daders niet tegelijk vertegenwoordigd kunnen worden. Desgevraagd geeft de Deken aan dat een dergelijk belangrijk onderwerp zeker past bij de onderwerpen die door de Deken dan wel de Orde van advocaten doorgaans aan de orde worden gesteld in het kader van een goede rechtspleging en rechtsorde.

Het OM geeft aan dat de kernfocus van het OM dadergericht is en het OM geeft aan dat de rechten en de aandacht voor het slachtoffer – niet alleen op Sint Maarten - nieuwe fenomenen zijn. Thans bevindt Justitie zich midden in die ontwikkeling en er komt in Sint Maarten steeds meer aandacht voor. Juridisch gezien is de rol van het slachtoffer in de wet best redelijk vervat, in ieder geval voor wat betreft verhaalsmogelijkheden, aldus het OM. Hoewel er in het huidige Wetboek van Strafvordering geen spreekrecht is opgenomen en het hierin achterloopt in de ontwikkelingen, ziet het OM in de praktijk dat de rechter deze mogelijkheid wel biedt aan slachtoffers. Het is wel zo dat het OM ervaring heeft met verschillende rechters in strafzaken en hierbij constateert dat niet consequent gebruik wordt gemaakt van het spreekrecht. In het nieuwe wetboek van Strafvordering is dit recht wel opgenomen. Het land moet volgens het OM ruimte maken op de begroting voor de betaling van slachtoffers en ziet het criminaliteitsbestrijdingsfonds als alternatief hiervoor.

Voorts vindt het OM het positief dat er aandacht wordt gevraagd voor de problematiek door bijvoorbeeld de eerdergenoemde advocaat, maar vindt dat het onderwerp integraal aangepakt dient te worden, willen er veranderingen komen in de behandeling/bejegening van slachtoffers in strafzaken.

Het OM heeft zelf aandacht voor het onderwerp middels een recentelijk opgesteld slachtofferbeleid daterend van oktober 2020. In het document geeft het OM aan te streven naar een zichtbaar, merkbaar en herkenbaar optreden en betekenisvolle interventies ten behoeve van slachtoffers. Het OM wenst de slachtofferzorg te optimaliseren door informatie te verstrekken over afdoening, door slachtoffers fatsoenlijk te bejegenen en middels een passende schaderegeling. Als onderdeel van dit nieuwe beleid heeft het OM onder meer een informatieflyer aan slachtoffers ontwikkeld. Het KPSM heeft ook input geleverd hiervoor. Het OM geeft aan dat zij in het slachtofferbeleid keuzes heeft moeten maken. Dit is bijvoorbeeld het geval ten aanzien van het aanbieden van slachtoffergesprekken. Hoewel iedereen een gesprek zou kunnen krijgen, heeft het OM vastgelegd dat het in ieder geval in specifieke categorieën met een zware impact altijd een gesprek aanbiedt aan het slachtoffer. Terugblikkend op 2020 geeft het OM aan dat het slachtofferbeleid een resultaat is waar zij zeer trots op zijn. Binnen het OM waren er reeds een OvJ en een parketsecretaris die zich inzetten voor meer interne bewustwording en de bejegening van slachtoffers en zij hebben ook samen met de beleidsmedewerker gewerkt aan het nieuwe beleid. Ook hebben zij met de administratie en andere OvJ's en parketsecretarissen overlegd. Het OM ziet dat het personeel intern actiever dan voorheen bezig is met het onderwerp en dat er ook terugkoppelingen plaatsvinden in dit kader. Er is ook een OvJ die bijhoudt hoeveel schadevergoeding er is toegekend in de zaken. Gezien het nog vrij pril is kan het OM nog niet echt aangeven of de inspanningen tot de beoogde resultaten leiden, maar de eerste tekenen zijn veelbelovend. Bij het OM is men zich meer bewust van zaken zoals het informeren van slachtoffers en het besef van een termijn voor betaling en het bijhouden van termijnen voor wettelijke verhoging. Volgens het OM zijn het KPSM en de reclassering (Voogdijraad en SJIB) op de hoogte gebracht van het nieuwe beleid van het OM.

Hoewel het OM aan heeft gegeven een overzicht te kunnen geven van het aantal schadevergoedingen en het totaal aan toegekende bedragen, heeft de Raad deze niet binnen de gestelde termijn mogen ontvangen. Wel geeft het OM aan niet goed te kunnen traceren of er al dan niet betaald is, omdat het OM niet altijd mogelijkheden heeft om achter de veroordeelden aan te gaan en het executie-proces nog niet consequent wordt opgepakt. In

de gevallen waarin de veroordeelde wel wil betalen zijn er meestal duidelijke afspraken met hem of haar en weten ze waar te betalen. Het kan dan ook om hele kleine bedragen gaan. De wet geeft aan dat het bestuur na acht maanden een bedrag tot 5000 ANG kan vergoeden aan het slachtoffer. Of en in hoeverre het bestuur betrokken is bij de betaling van slachtoffers door het bestuur is niet zichtbaar voor het OM. Er zijn geen gesprekken tussen het OM en het bestuur in de gevallen dat een veroordeelde niet betaalt. Wat het OM wel doet is dat zij in schrijvende zaken escaleert en het slachtoffer ondersteunt door bijvoorbeeld de brief in dit kader onder de aandacht te brengen van het bestuur, maar dit is aldus geen regelmatige gang van zaken. Het OM kent geen structurele oplossing voor vergoedingen die het bestuur hanteert, maar ziet zoals aangegeven mogelijkheden in een betaling vanuit het criminaliteitsbestrijdingsfonds.

Geld en verkeersboetes

Voor wat betreft verkeersboetes werden er voor orkaan Irma door het OM samen met het KPSM acties ondernomen om de inning mogelijk te maken. Dit motiveerde zowel het OM als het KPSM om aan de slag te blijven. Het OM draaide openstaande boetes maandelijks uit en gaf deze aan het KPSM voor handhaving. Bij het aantreffen van de verdachte leidde dit vervolgens ertoe dat bijvoorbeeld door een familielid alsnog betaald werd. Deze acties zijn gestaakt vanwege benodigde gevangenisruimte voor vervangende hechtenis. Bovendien is er momenteel geen grote doorstroming in de politiecellen gewenst in verband met de benodigde COVID-quarantaine. Het OM noemt het gebouw in Simpson Bay als optie voor een oplossing voor de uitdagingen ten aanzien van tenuitvoerlegging. Echter stuit dit naar verwachting af op juridische en personele bezwaren. Het OM geeft overigens aan dat er in tegenstelling tot voor 2020 meer mensen naar de verkeerszitting gaan om gebruik te maken van hun klachtrecht over de verkeersboetes en andere boetes zoals COVID boetes, waardoor de daarvoor ingeroosterde tijd soms te kort is.

Het beeld bij verkeersboetes is ondanks de vermindering van activiteiten of mogelijkheden tot handhaving nog behoorlijk. De verkeersboetes worden van oudsher goed geregistreerd en over het algemeen worden verkeersboetes wel betaald, zeker als dit vergeleken wordt met andere categorieën financiële straffen. Voor wat betreft de verkeersboetes van onder andere politie en de kustwacht, wordt de module PBB als registratiesysteem gebruikt. Dat verloopt volgens het OM goed. Geïnterviewden van het OM hebben zelf geen zicht op het aantal uitgeschreven verkeersboetes, maar met behulp van het systeem kunnen de opgelegde bedragen, de openstaande bedragen en de jaartallen inzichtelijk gemaakt worden. De Raad heeft ook deze gegevens niet mogen ontvangen. Daarnaast wordt er ook gewerkt met het systeem PRIEM. Echter kunnen met dat systeem geen bedragen verwerkt worden. Ook het systeem van PBB geeft naar waarschijnlijkheid geen totaalbeeld.

Ontnemingen

Vanwege het gebrek aan capaciteit en aandacht hiervoor in het verleden, is het innen van ontnemingen problematisch. Volgens het OM kunnen in het registratiesysteem PRIEM alleen het aantal ontnemingszaken bevestigd worden. Ook hier ontbreekt het financiële gedeelte. Door de OvJ die met ontnemingen belast is, wordt met behulp van een Excel-sheet de meeste bedragen bijgehouden. Indien nodig kunnen de cijfers aangeleverd worden aan de beleidsmedewerker. De Excel-sheet is niet sluitend, omdat de registratie niet consequent plaatsvindt. De bedragen moeten nog inzichtelijk worden gemaakt. Uiteindelijk is het wel de bedoeling om ook het financiële deel in PRIEM te gaan registreren.

Er is een afpakteam op Sint Maarten dat belast is met ontnemingszaken. Het afpakteam houdt zich niet als zodanig bezig met bedragen, volgens de afpakofficier van Justitie. Ze weten wel precies wat zij hebben afgepakt, maar zijn niet betrokken bij het traject daarna. Zo is het team niet bekend met bedragen die bijvoorbeeld uit veilingen van eerder inbeslaggenomen objecten zijn opgehaald.

Algemeen

Een van de geïnterviewden ziet de algemene aanwijzingsbevoegdheid van de minister van Justitie als een mogelijke oplossing voor het beter te kunnen prioriteren door en doorvoeren van de visie van de minister van Justitie. De ervaring leert dat ministers terughoudend hiermee omgaan, wat enerzijds wenselijk is, maar anderzijds verleent de bevoegdheid om aanwijzingen te geven zich bij uitstek voor dit soort zaken volgens deze geïnterviewde. Het is de taak van de minister om prioriteiten op hoofdlijnen uit te zetten voor minimaal één jaar. Dit geeft de diensten handvatten om daaromheen de werkplannen op te stellen, aldus de geïnterviewde. Deze geïnterviewde ziet ook kansen voor de minister om meer vanuit bestaande visie gesprekken in driehoek-verband te initiëren om zo tot afspraken te komen voor de praktijk.

Aanbeveling 2: Richt het proces zodanig in dat de veroordeelde die wil betalen gefaciliteerd wordt. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'voorzieningen'.*

Stand van zaken 2018

De Raad concludeerde dat deze aanbeveling niet was opgevolgd.

Bevindingen 2021

Ook in dit huidige onderzoek wordt net als in het reviewonderzoek uit 2018 gewezen op de eerdere mogelijkheid van betaling bij in- en uitreizen. De OvJ's hadden pinautomaten ingevoerd en voortgezet op het politiebureau en het vliegveld. In het systeem van het vliegveld ging dan een rode vlag op als er een boete openstond. Vanwege veranderingen in de software, is dit destijds gestopt. Dit is daarna ook niet meer van start gegaan.

Verdachten of veroordeelden die willen betalen kunnen dat doen middels duidelijke afspraken met het OM. Zij kennen dan de betalingspunten die in gebruik zijn, zijnde het OM, het hoofdbureau van het KPSM, de CIBC-bank en het ontvangerskantoor van het Land Sint Maarten. Ondanks dat het OM de betalende persoon faciliteert, bleken er gebreken te zijn in de registratie bij enkele betaalpunten. Er missen nog te vaak cruciale gegevens zoals het parketnummer en het heeft invloed op de betrouwbaarheid van de gegevens. Tijdens het interview met het OM werd de wens uitgesproken om het aantal betaalpunten terug te dringen en goede afspraken te maken met de overgebleven betaalpunten omwille van de haalbaarheid, werkbaarheid en het inkorten van de lange en tijdrovende route langs de verschillende loketten. Het OM wilde in dat kader nadere afspraken maken met het ontvangerskantoor van Land Sint Maarten over de registratie van de betalingen, zodat deze beter te traceren zijn. Bij de verwerking van de onderzoeksgegevens van dit onderzoek door de Raad heeft het OM via een persbericht laten weten dat voorlopig alleen nog betalingen van schadevergoeding ten behoeve van slachtoffers bij het OM kunnen plaatsvinden.³⁵ Andere claims en boetes dienen betaald te worden bij de Landsontvanger of het KPSM. Het OM had eerder aangegeven dat de afspraken met het KPSM over betalingen het beste lopen en door de goede samenwerking nieuwe afspraken gemaakt worden waar nodig.

Het ministerie van Justitie geeft aan dat naast extra personeel voor het OM een beter systeem moet komen voor de verwerking van de betalingen. Thans wordt gewerkt met provisorische oplossingen, waardoor er een gebrek aan inzicht en overzicht is. Wanneer er betaald wordt via de betaalautomaten van de bank blijkt dat vaak niet achterhaald kan worden waarvoor de persoon precies heeft betaald. Het geld gaat naar een rekening van de desbetreffende bank, gaat door naar de Landsontvanger of een rekening van Financiën en daarna wordt het weer doorgestort op de rekening van het Criminaliteitsbestrijdingsfonds. Naast het feit dat het omslachtig is kost dit traject meer aan bankkosten.

³⁵ <https://om-sxm.org/only-victims-compensation-can-be-paid-at-prosecutors-office/>

Zoals reeds aangehaald in het onderzoek naar het Criminaliteitsbestrijdingsfonds ziet het ministerie van Justitie het volgen en traceren van niet-betalers als een taak van het OM in samenwerking met het KPSM. Het ministerie van Justitie benoemt het als een serieus knelpunt dat het OM dit nu niet kan nagaan en geeft aan dat er een betalingskenmerk vermeld zou moeten worden om het simpeler te maken. De administratie van het OM is thans aan verbetering toe. Het ministerie haalt het gemis aan van een systeem waarmee het OM en het KPSM met een gezamenlijke computerverbinding de betaling kunnen herleiden. Dit systeem moet nog uitgedacht en bediscussieerd worden en iedereen heeft capaciteitsgebrek. De geïnterviewde van het ministerie van Justitie ziet hier graag dat de minister van Justitie prioriteit in stelt en het voortouw neemt door faciliterend en aansturend op te treden.

Aanbeveling 3: Benut de wettelijke bevoegdheden ingeval niet wordt betaald. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'handhaving en compliance'.

Stand van zaken 2018

De Raad concludeerde in zijn reviewrapport dat deze aanbeveling beperkt was opgevolgd. De Raad constateerde dat zelden aanmaningen werden verstuurd en dat er geen gebruik werd gemaakt van de bevoegdheid verhaal te halen door beslaglegging. Een nieuw project beoogde aandacht te geven voor het structureel doorlopen van de in de tenuitvoerlegging van boetes, te weten: aanmaning, tweede aanmaning, verhaalsbeslag en vervangende hechtenis. Vanaf maart 2018 zet het OM ten aanzien van vonnissen na maart 2018 het wettelijke instrumentarium in bestaande uit aanmaningen, verhogingen bij niet betaling, de bevoegdheid om te verhalen en de tenuitvoerlegging van voorlopige hechtenis. Daarbij zou het KPSM acties gaan houden rondom evenementen om te innen en op de luchthaven zou de eerdergenoemde lijst beschikbaar zijn, om in- en uitreizenden te checken op openstaande boetes. Destijds werd aangegeven dat het KPSM de taak aankon en enthousiasme en bereidheid toonde en dat het OM een beroep kon doen op het permanente projectteam van het korps.

Bevindingen 2021

Schadevergoeding slachtoffers

Er is een medewerkster bij het OM die veel inspanningen op het gebied van slachtoffers verricht door slachtoffers op de hoogte te houden en hen over betalingen en op te halen bedragen informeert. Hierdoor leert het slachtoffer de rechten kennen en wordt hij/zij in staat gesteld om keuzes te maken over de opvolging binnen de eigen zaak. Daarbij weet de meewerkende verdachte eveneens welke stappen te bewandelen voor het voldoen aan de betalingsplicht. Deze gevallen van informatievergaring betreffen wel eigen initiatieven van de veroordeelde die wil betalen of het slachtoffer dat verhaal komt halen. Slachtoffers die zelf geen initiatief nemen om schadevergoeding te krijgen, maken onder deze omstandigheden geringe kansen om een vergoeding te krijgen, aangezien er in beperkte mate wettelijke instrumentaria worden ingezet. Verdachten die geen interesse hebben om aan de betalingsplicht te voldoen, worden doorgaans ook niet 'achterna gezeten' waardoor betaling uit kan blijven. Het OM geeft aan, ook bij inspanningen, grotendeels afhankelijk te blijven van de bereidwilligheid en financiën van de veroordeelde. Het valt het OM op dat in de huidige vonnissen meer schadevergoedingsmaatregelen zijn opgenomen, dit is een teken dat het publiek bekend raakt met en op de hoogte is van de mogelijkheden voor schadevergoeding. Er worden meer brieven naar slachtoffers gestuurd en er komen meer claims binnen. Als de veroordeelden niet vastzitten komt het OM er vaak wel uit met de mensen. Het OM geeft daarbij ook aan niet het onmogelijke te kunnen doen, bedoelende dat als de dader geen financiële mogelijkheden heeft er niet geïnd kan worden. Dit is vaak het geval bij gedetineerde veroordeelden of bij gedetineerden die lange straffen uitzitten waardoor het slachtoffer te lang zou moeten wachten. Een vervangende hechtenis is niet van toegevoegde waarde voor het slachtoffer, daarbij speelt ook de capaciteit van Pointe Blanche een rol bij het uitblijven van

betaling. De wettelijke instrumentaria kunnen met andere woorden slecht ingezet worden in de praktijk door het ontbreken van randvoorwaarden op veel terreinen. Het OM geeft aan dat zij ook beperkt is in tijd en capaciteit, gezien de beperkte slagkracht en de mogelijkheden tot op zekere hoogte. Er werd al eerder gewezen op het knelpunt inzake uitkering door het Land aan het slachtoffer. Dit komt volgens het OM door de afhankelijkheid van derden, waaronder de ministeries van Financiën en van Justitie. De OvJ kent slechts twee voorbeelden waarin het Land een bedrag heeft uitgekeerd na aandringen van de advocaat van het slachtoffer. Het wettelijk instrumentarium biedt echter niet alleen mogelijkheden voor het OM, maar ook voor het slachtoffer. Volgens het OM kan het slachtoffer zelf een deurwaarder inschakelen met het vonnis als executorialie titel. Ook kan het slachtoffer met bijstand van een advocaat in een civiel proces beslag laten leggen. Bedragen boven de 50.000 ANG moeten verplicht via de civiele weg, aldus een parketsecretaris van het OM. Daarnaast is het wettelijk geregeld dat het slachtoffer een voorschot van 5000 ANG van het land kan ontvangen.³⁶ Dit wordt met name relevant in het geval de veroordeelde een lange straf uit zit. Overigens het bedrag van 5000 ANG betreft de schadevergoedingsmaatregel die zich van de schadevergoeding onderscheidt in zoverre dat het land dat alleen zal moeten voorschieten als de rechter in het vonnis opneemt dat het om de schadevergoedingsmaatregel gaat.

Vervangende hechtenis

Voor orkaan Irma in september 2017, werden boetes geëxecuteerd en niet uitgevoerde werkstraffen omgezet in vervangende hechtenis. Het effect was in zoverre te zien omdat men dan toch nog snel ging betalen, aldus het OM. Het OM ziet voordelen in het wederom opstarten van dit traject.

De geïnterviewde OvJ maakt thans werkstraffen met een negatieve terugmelding inzichtelijk, zodat deze omgezet kunnen worden in vervangende hechtenis. Er wordt hierin samengewerkt met de reclassering om overzicht te krijgen in de straffen die niet zijn uitgevoerd. Wegens het gebrek aan capaciteit in de gevangenis te Pointe Blanche, is de gevangenis geen optie voor de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis. Het OM geeft aan dat hechtenis dan in de cellen in het politiebureau moet gebeuren. Daar mogen mensen maximaal 10 dagen, wat gelijkwaardig is aan 20 uur werkstraf, vastgehouden worden. De OvJ hoopt dat met de tenuitvoerlegging van maximaal 10 dagen toch een afschrikkende werking uitgaat en men dan bijvoorbeeld liever de werkstraf volledig zal uitvoeren. Sinds februari 2021 is er een aantal plekken in de politiecellen aangewezen voor vervangende hechtenis. Er zijn ook brieven waarin de veroordeelde opgeroepen wordt om zich te melden, verzonden. Mocht de veroordeelde geen gehoor hieraan geven dan kan een 'bevel aanhouding' uitgaan. De standaardbrieven worden nog gereed gemaakt zodat zij in gebruik genomen kunnen worden. Het ingezette traject loopt volgens het OM naar tevredenheid.

Het OM ziet stappen van vooruitgang en geeft aan, weer vrijheidsstraffen te gaan executeren. Hierbij geeft het OM aan te beseffen dat zij klein moet beginnen en dan steeds dient te bekijken wat het vervolg moet zijn. De verwachting bij het OM is dat de detentiecapaciteit in de komende jaren een blijvend probleem is. De bouw van een nieuwe gevangenis zal zeker vijf jaar duren en er is tevens capaciteit nodig. Door bij te sturen probeert het OM dit executieprobleem aan te pakken. Op het moment van het onderzoek door de Raad verbleef er één persoon in de gevangenis vanwege de inzet van het executieproces.

Aanmaningen

In het algemeen zijn juiste adresseringen bij de Census op Sint Maarten een knelpunt en verdient het geoptimaliseerd te worden, aldus het OM. Na orkaan Irma was het OM tijdelijk gestopt met het versturen van aanmaningen, omdat veel adressen onbetrouwbaar bleken. Hierdoor was het OM genoodzaakt om geen gebruik meer te maken van C-Post, maar van een eigen deurwaarder die stukken uitreikt. De enige deurwaarder van het OM, is echter ook

³⁶ Wetboek van Strafrecht Sint Maarten Artikel 1:78 lid 6; artikel 107 tot en met 110 Burgerlijk Wetboek boek 6.

belast met andere taken. Sinds omstreeks november 2020 is het OM weer begonnen met het versturen van aanmaningen via C-Post. Om wettelijke instrumentaria in dit traject mogelijk te maken dient conform wet namelijk aangetoond te worden dat twee aanmaningen zijn verstuurd. De werkwijze is pril waardoor het OM het werk nog niet heeft kunnen beoordelen. Het is de bedoeling dat het OM in 2021 over een tweede deurwaarder zal beschikken. Het OM tracht thans druk te zetten op de inning, middels brieven aan de veroordeelde.

Naast de betekening van het vonnis aan de veroordeelde, gaat nu ook een brief in het Engels uit naar de veroordeelde waarin een samenvatting wordt gegeven van het vonnis, waarin het bedrag wordt genoemd, waarin - in tegenstelling tot in het vonnis - een termijn voor betaling wordt gegeven en waarin ook de plaats van betaling alsmede de optie voor een betaalregeling wordt aangegeven. Na zes weken wordt er door de administratie bij het OM nagegaan of er is betaald, zo niet dan volgt/volgen er één of meerdere aanmaningen.

Een geïnterviewde uit de advocatuur geeft aan geen zicht te hebben op de inzet van wettelijke instrumentaria zoals het verhogen van boetes bij niet-betaling, beslag of vervangende hechtenis. Een geïnterviewde advocaat stelt dat de toepassing van wettelijke instrumentaria willekeurig plaatsvinden, afhankelijk van de officier van justitie, bij het niet nakomen van een voorwaardelijk sepot.

Eis in strafzaken

Het OM geeft de volgende oplopende volgorde aan qua zwaarte van de eis: geldboete, taakstraffen (werk- of leerstraf) en gevangenisstraf. Het OM schetst dat zij de afgelopen tijd in de meeste gemiddelde en kleinere zaken werkstraffen eist, omdat velen in de huidige omstandigheden toch geen geldboete kunnen betalen. In die gevallen waarin gevangenisstraf aan de orde is, wordt dat ook geëist door het OM. Het cellentekort is bij herhaling naar voren gekomen als groot knelpunt tijdens de interviews door de Raad. Het OM geeft aan niet weerhouden te worden door het cellentekort en blijft proberen om te plannen en vooruit te kijken. Het OM herkent zich niet in de stelling dat tijdens het interview ingebracht is en die onder ketenpartners leeft, dat vanwege het cellentekort vaker geldboetes worden geëist en ziet hier aldus geen trend in. Wel ziet het OM juist uitzonderingen waarin door de rechter de geëiste gevangenisstraf is vervangen door een hoge geldboete. Het OM noemt hierbij een specifieke zaak als voorbeeld. Het OM is in deze specifieke zaak in beroep gegaan omdat het OM de mening toegedaan is dat voor dit soort delicten gevangenisstraf opgelegd dient te worden.

Aanbeveling 4: Implementeer Actpol en (Act)BMS. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'bedrijfsprocessen en ICT'.*

Stand van zaken 2018

In 2018 werd geconstateerd dat Acts buiten werking was gesteld. Zowel Actpol als het Border management system konden niet gebruikt worden en de koppeling met PRIEM kon niet meer gemaakt worden waardoor een geschikt instrument om geldboetes effectief te innen wegviel. De Raad had daarom de minister van Justitie aanbevolen om zo spoedig mogelijk het systeem Acts voor de politie opnieuw te gaan gebruiken.

Bevindingen 2021

Het OM signaleert dat vrijwel alle werkzaamheden ketenafhankelijk zijn. Wanneer een schakel wordt gemist of niet op orde is, heeft dit gelijk invloed op de rest van de keten. Zo kan het OM bijvoorbeeld gevangenisstraf eisen, maar als het niet uitgevoerd kan worden, gaat het ten koste van de geloofwaardigheid van het hele systeem van strafvordering.

Voor de digitalisering en automatisering van het executieproces richt het OM zich op ACTS-modules. Dit zijn PRIEM voor de registratie door het OM en de verbinding met BMS en Actpol voor de registratie door respectievelijk IGD en KPSM om de tenuitvoerlegging te faciliteren.

PRIEM kan volgens het OM zoals eerder al aangegeven nog lang niet gebruikt worden als algemeen registratiesysteem waaruit betrouwbare informatie verkregen kan worden. In 2020

besloot de minister van Justitie dat de IGD geen onderdeel meer zal uitmaken van het KPSM. Nu is KPSM niet meer de enige partij die verantwoordelijk is voor de uitvoering c.q. aanvulling van de informatie op het gebied van tenuitvoerlegging van financiële straffen. De Immigratie en Grensbewakingsdienst is thans verantwoordelijk voor de informatie uit de Border Management System aan de grens. De systemen zijn beiden in gebruik, maar worden thans niet voor de met de aanbeveling bedoelde doeleinde gebruikt.

Additioneel

Hoewel gedacht wordt dat processen ter zake van tenuitvoerlegging op papier vrijwel één op één overgenomen kunnen worden, blijkt dat in de praktijk anders en afhankelijk van de lokale omstandigheden en de beschikbaarheid van randvoorwaarden, zo vertelt de HOvJ. De situatie op de andere eilanden van het Koninkrijk is verschillend in vergelijking met die op Sint Maarten. Het executieproces op Curaçao is anders vormgegeven. Ook heeft het OM op Curaçao een gebouw waar uitsluitend betaald kan worden en is het administratieve personeel voor het proces van tenuitvoerlegging vrijgemaakt. Zulks is inclusief beveiliging. Het OM op Curaçao kent de registratieproblematiek zoals op Sint Maarten daarom niet. Daar heeft het OM meer te maken met de betalingsbereidheid van personen. Het overnemen van het systeem zoals toegepast door het OM op Curaçao zou onder meer een beveiligingsprobleem en gebrek aan ruimte geven bij het OM op Sint Maarten op de huidige locatie. Daarbij beschikt het OM op Sint Maarten over vijf FTE administratieve medewerkers voor alle werkzaamheden. Voor wat betreft het OM op Bonaire, Sint Eustatius en Saba is er eveneens een andere situatie aan de orde, omdat BES op vele gebieden gefaciliteerd wordt met middelen door de Rijksdienst Caribisch Nederland. Het OM haalt ter vergelijking ook het voorbeeld van het Centraal Justitieel Incasso Bureau in Nederland aan en de nieuwe wet USB³⁷. Daar is alles geautomatiseerd en bewijst het feit, dat de executie portefeuille van het OM is overgeheveld naar het CJIB, de ingewikkeldheid van het gehele proces en de aandacht en de benodigheden die daarvoor nodig zijn om het gehele proces goed in te richten. Er is op Sint Maarten aldus sprake van een hele andere situatie en de afhankelijkheid van anderen speelt een grote rol. Het OM haalt aan de laatste maanden zeker op het dossier in te zetten, maar ziet gaandeweg ook de omvang van het proces en alles wat daarbij komt kijken.

Een ander voorbeeld dat genoemd wordt is het OM Aruba dat uit ongeveer 60 FTE bestaat en waar er de beschikking is over twee FTE executiemedewerkers. Op Sint Maarten worden zoals al eerder is aangegeven, de administratieve krachten daarentegen ingezet voor alle werkzaamheden. Op basis van het voorgaande kan volgens het OM zeker beargumenteerd worden waarom er minimaal een aparte FTE nodig is voor executie. Met een goed ICT-systeem en een FTE executiemedewerker moet het OM erin kunnen slagen om het proces beter vorm te geven, aldus het OM. Er wordt thans nog gedacht over de invulling van die FTE ten opzichte van de andere functies bij het parket. Eenieder zou bijvoorbeeld kunnen invoeren, maar de voortgangsbewaking zou door deze medewerker gedaan kunnen worden. Daarnaast wordt nu ook een deurwaarder ingezet om bepaalde werkzaamheden uit te voeren.

4.2 Analyse

Inleiding

In 2014 deed de Raad vijf aanbevelingen in het kader van de inspectie naar de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen, waarnaar in 2018

³⁷ De Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet USB) is op 1 januari 2020 in werking getreden. Door deze wet is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van straffen en maatregelen (die door de rechter of het Openbaar Ministerie zijn opgelegd) verschoven van het Openbaar Ministerie (OM) naar de minister voor Rechtsbescherming.

een reviewinspectie volgde. In de reviewinspectie zijn drie van de vijf aanbevelingen gezien en is naar aanleiding van de review in 2018 één nieuwe aanbeveling toegevoegd (de overige twee aanbevelingen over het Criminaliteitsbestrijdingsfonds zijn in 2018 niet meegenomen, omdat deze in een andere inspectie zijn gereviewd). Tijdens de reviewinspectie in 2018 gaf de Raad aan dat zijn reviewonderzoek uitwees dat van de drie aanbevelingen slechts één aanbeveling beperkt was opgevolgd en dat de andere twee aanbevelingen geheel dienden te worden opgevolgd. Op basis van het voorgaande bedroeg het *compliance* percentage (vrijwel) **17%** in 2018.

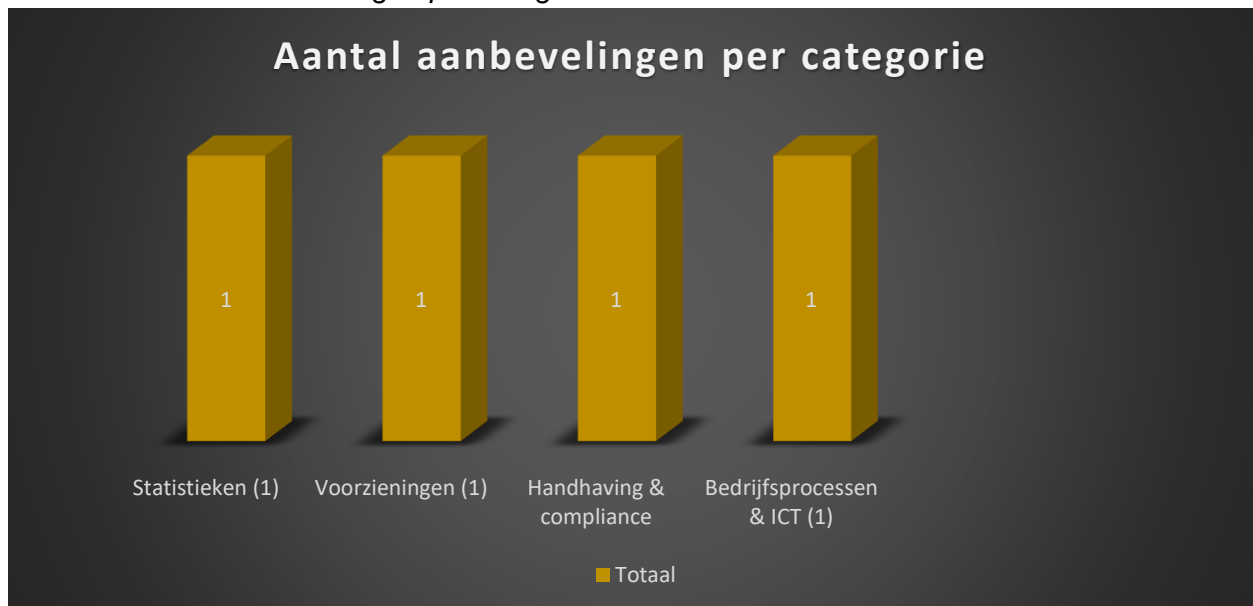
Tabel 12: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2018

* Naar aanleiding van de review in 2018 is er een nieuwe aanbeveling toegevoegd

De Raad gaf reeds aan dat in dit deelonderzoek vier aanbevelingen aan de orde zijn, waarvan één nieuwe. Deze vier aanbevelingen zijn door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen. De onderverdeling is bedoeld ter indicatie en is als volgt: statistieken (1), voorzieningen (1), handhaving en compliance (1) en bedrijfsprocessen en ICT (1).

Tabel 13: Aantal aanbevelingen per categorie

Stand van zaken opvolging 2021

De stand van zaken in 2021 is dat van de vier aanbevelingen, twee aanbevelingen zijn opgevolgd (facilitering betaling en BMS/ACTPOL), één aanbeveling deels is opgevolgd

(benutting wettelijke bevoegdheden) en één aanbeveling niet is opgevolgd (inrichting administratie). Het *compliance* percentage bedraagt daarom **63%** in 2021.³⁸

Tabel 14: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2021

Op basis van de wet is het OM in het kader van de tenuitvoerlegging van vonnissen verantwoordelijk voor *toezicht, organisatie en administratie* en voor het realiseren van de betrouwbaarheid van de aard en omvang van *data* en de *facilitering van betaling* door de veroordeelde. Ook is het OM verantwoordelijk voor het gebruik van *wettelijke instrumentaria* voor effectieve tenuitvoerlegging. Op managementniveau behoort het OM voor een behoorlijke uitvoering van de wetgeving zorg te dragen door adequaat ingerichte en beschreven processen. Daarna is het zaak dat binnen het parket dagelijks en op lange termijn hierop aangestuurd wordt. Het OM is uiteraard afhankelijk van de prioritering van de randvoorwaarden hiertoe. Dit is een tweerichtingsproces waarin het OM samen met het ministerie van Justitie zorg dient te dragen voor de formulering van passende uitgangspunten. In deze fase is het van belang dat de belangrijkste partners die direct van betekenis zijn in het proces betrokken worden zodat de afspraken op maat en uitvoerbaar worden geformuleerd.

Aan de achterkant van dit proces zoals beschreven, tracht het OM enige vorm te geven aan het proces van tenuitvoerlegging en slaagt het OM erin om op kleine schaal, op onderdelen en vaak gedurende een korte tijd successen te boeken op het gebied van de tenuitvoerlegging. Dit is het geval bij de inrichting van JASAP en PBB. Over het algemeen is te zien dat het OM geen vat op het proces krijgt en dient het OM nog concrete beleidsvoorstellen te formuleren. Voor wat betreft het ministerie van Justitie, dienen de taken om dit proces te ondersteunen nog actief opgepakt te worden. Deze zaken hebben serieuze gevolgen in het kader van (het uitblijven van) de prioritering van middelen om de beoogde lange termijn resultaten te behalen.

De Raad merkt op dat ondanks inspanningen van het OM tot en met 2020³⁹ onvoldoende data beschikbaar zijn ten aanzien van tenuitvoerlegging. Voor wat betreft slachtoffers heeft het OM thans nieuw beleid opgesteld dat veelbelovend oogt. Dit beleid moet echter nog zijn uitwerking krijgen naar slachtoffers toe. PBB was een van de eerste ondernemingen in het kader van executie en mede door de bereidheid van de betaler gaat dit proces relatief goed in vergelijking met de andere onderdelen van de executie, maar hiervan heeft de Raad geen nieuwe data mogen ontvangen. Het blijft ingewikkeld om betalingen te koppelen aan de betaler en het OM schijnt te worstelen op dit punt met grip het onderwerp, de inrichting van eerst meer (korps, OM, bank en Landsontvanger), naar nu weer minder (OM (SV), korps en Landsontvanger) betaalpunten is hier een voorbeeld van. De Raad meent dat er nog een behoorlijke slag gemaakt moet worden met de organisatie en administratie van de executie zodat er sprake kan zijn van een effectief en efficiënt proces. Het OM is zich hier ook van bewust. Thans is de richting bekend, maar het daadwerkelijk koers zetten door het OM dient nog te gebeuren. De weg naar de meest ideale toestand die de tenuitvoerlegging kan dienen,

³⁸ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

³⁹ zie Jaarplan OM 2021

is ingewikkelder gebleken. De Raad meent dat er net als in de vorige review is geconstateerd dat de verbeteringen in het kader van de executie niet substantieel of structureel zijn, dit geldt met name voor de aanbevelingen ten aanzien van de inrichting van de administratie en benutting wettelijke bevoegdheden. Het OM koerst op meer personeel. Het OM geeft aan dat een projectmanager wordt aangesteld om het proces in kaart te brengen. De Raad geeft aan dat plannen goed is en dat op dit moment nog veel (beleids)plannen geëxecuteerd moeten worden. Het OM hanteert (nog) geen beleidscyclus in de praktijk. Door op onderdelen veranderingen door te voeren (pilots) binnen het proces van de tenuitvoerlegging kan het OM langzaam vat krijgen op het proces. De Raad geeft het OM nu mee om behoedzaam om te springen met de huidige gepresenteerde plannen en zorg te dragen voor daadwerkelijke implementatie met het oog op de cyclus die daarin bewandeld dient te worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor het communicatieplan en het slachtofferbeleid. De ontwikkelingen met betrekking tot PRIEM verlopen (te) traag, mede door externe vertragingen, waardoor het systeem belangrijke zaken niet kan uitvoeren zoals het invoeren van de juiste gegevens, het uitdraaien van de juiste gegevens en toezichthouden op de voortgang in zaken.

Een strafvordering zonder het sluitstuk van tenuitvoerlegging is per definitie minder effectief. De Raad heeft reeds aandacht besteed aan de problematiek rondom de gevangenis op Sint Maarten en ziet ook tijdens dit onderzoek hoe het de tenuitvoerlegging beïnvloedt. Met COVID-19 is dit probleem er niet beter op geworden. De gevangenis capaciteit is per saldo minder geworden door de noodzaak voor quarantaine.

Het is in een breder kader van belang dat het OM op beleidsmatig niveau, als belangrijke partij die voor de rechtshandhaving zorg moet dragen, meer lange termijnstrategie aanjaagt; samen met de minister prioriteiten stelt en de justitiële diensten op die manier integraal (beleidsmatig) aanstuurt op thema's en hiervoor ondersteuning krijgt van het ministerie van Justitie (onder verantwoordelijkheid van de S-G Justitie). Dit draagt bij aan meer evenwicht in het werkveld van rechtshandhaving.

Het OM is de eerstverantwoordelijke partij voor het operationele proces rondom de executie van straffen. Op tactisch en strategisch niveau is ook een verantwoordelijkheid te zien van het ministerie van justitie gezien de wettelijke taakstelling van de afdeling justitiële zaken om de kwaliteit van het openbaar ministerie te bewaken⁴⁰. Uit het onderzoek is te zien dat beleids(voorbereidings)verantwoordelijkheden nog opgepakt dienen te worden door het ministerie. Het is ook een taak van het ministerie om vorm te geven aan beleid, wet- en regelgeving inzake criminaliteitsbestrijding en preventie⁴¹. Thans zijn de executietaken niet geprioriteerd op strategisch niveau en er is geen beleidsvoorbereiding door het ministerie van justitie samen met het OM. In het geval dit wel zou gebeuren dan zou dit bij kunnen dragen aan de continuïteit, efficiency en de effectiviteit van initiatieven van het OM in het kader van het onderwerp van dit onderzoek.

Aanbeveling en monitoring

De Raad heeft met zijn review inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen in het kader van de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen. Op basis van het voorgaande is de aanbeveling van de Raad aan de minister van Justitie: *Geef uitvoering aan de twee nog niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen van de Raad en maak de daarvoor benodigde middelen op de kortst mogelijke termijn beschikbaar.*

Aanbevelingen tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen
--

Status 2021

⁴⁰ Artikel 11 lid 1 onder d en e Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot onderverdeling en nadere uitwerking van het Ministerie van Justitie

⁴¹ Artikel 2 onder e Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot onderverdeling en nadere uitwerking van het Ministerie van Justitie

Richt de administratie zodanig in dat betrouwbare data kunnen worden gegenereerd over de aard en omvang van opgelegde financiële sancties en de executie daarvan.	Niet opgevolgd
Richt het proces zodanig in dat de veroordeelde die wil betalen gefaciliteerd wordt.	Opgevolgd
Benut de wettelijke bevoegdheden ingeval niet wordt betaald.	Deels opgevolgd
Implementeer Actpol en (Act)BMS.	Opgevolgd

De Raad start in 2022 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds.

5. Stand van zaken aanbevelingen OM in de Incidentgerichte opsporing

Inleiding

In het jaar 2014 deed de Raad onderzoek naar de rol van het OM bij sturing en toezicht op de selectie en de verwerking van strafzaken door het KPSM. Zowel het OM als KPSM onderkenden dat er knelpunten waren in de opsporing en vervolging. Daarbij gaven de organisaties aan in 2012 het systeem van casescreening te hebben geïmplementeerd om enkele knelpunten ter zake van het selecteren van zaken en het verwerken daarvan op te lossen of te verminderen.

De Raad deed nader onderzoek naar de selectie (casescreening) en verwerking van zaken. In het kader van de verwerking van zaken onderzocht de Raad in hoeverre er zicht op zaken was. De Raad definieerde zicht op zaken als *kennis op leidinggevend niveau bij de politie en het OM van onderzoeken die (aan teams of individuele rechercheurs) zijn toebedeeld of op behandeling wachten; prioritering; voortgangsbewaking; de kwaliteit van processen-verbaal; de samenwerking tussen het OM en de politie en de bejegening van slachtoffers*. Deze punten zijn in 2012 namelijk aanleiding geweest om met casescreening te starten. De bevindingen uit 2014 wezen echter uit dat de implementatie van de casescreening niet afdoende is geweest. Er waren bijvoorbeeld meer zaken dan dat er toebedeeld konden worden, processen-verbaal lagen nog steeds bij verbalisanten en de kwaliteit van processen-verbaal was gelijk gebleven. Als het gaat over zicht op zaken werd het OM niet tijdig geïnformeerd door de politie van grote incidenten, en afspraken van het OM met de politie binnen opsporingsonderzoeken werden niet nagekomen. Tevens werden slachtoffers in nagenoeg alle zaken niet geïnformeerd. Daarom deed de Raad een negental aanbevelingen in het rapport van 2014.

In 2017 volgde een review naar de opvolging van de negen aanbevelingen. Hierbij is gebleken dat drie aanbevelingen opgevolgd waren, vier aanbevelingen deels opgevolgd waren en twee aanbevelingen niet opgevolgd waren. In dit tweede deelonderzoek onderzoekt de Raad de opvolging van de 6 deels en niet opgevolgde aanbevelingen uit het rapport van 2017.

De aanbevelingen worden in de volgende paragraaf afzonderlijk beschreven.

5.1 Stand van zaken 2021 OM in de Incidentgerichte Opsporing

Hierna wordt per deels en niet opgevolgde aanbeveling uit het rapport van 2017 de stand van zaken in 2021 weergegeven.

Aanbevelingen aan de minister van Justitie ten aanzien van de leiding van het OM en het KPSM

Aanbeveling 1: Bepaal gezamenlijk op welke wijze deze aanpak periodiek wordt geëvalueerd en zonodig wordt aangepast. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'werkprocessen'.*

Stand van zaken 2017

Deze aanbeveling is tijdens het reviewonderzoek in 2017 als deels opgevolgd beoordeeld. Na beraadslaging is destijds besloten de casescreening als zodanig niet meer voort te zetten en is afgesproken om het in scope kleinere project JASAP te starten om de 6 uren zaken af te handelen. Het nieuwe project was echter van zo'n korte duur, dat op het moment periodieke evaluatie en eventuele aanpassing nog niet aan de orde was. Voor wat dit laatste betreft bleef de aanbeveling aldus staan.

Bevindingen 2021

In 2017 heeft het OM aangegeven geen casescreening meer zoals aanvankelijk het plan was toe te passen. De huidige geïnterviewde van het OM geeft aan dat het OM thans JASAP hanteert. Het OM is niet bekend met de algemene wijze van registratie door de politie' (zie verder [aanbeveling 3](#) van dit hoofdstuk). Het KPSM geeft aan dat het systeem van casescreening nog steeds gebruikt wordt om alle zaken te registreren. Dit geldt bijvoorbeeld voor de zware criminaliteit (zwacri), overvallen en JASAP-zaken. Als voordeel van de casescreening is naar voren gekomen dat de werkdruk per persoon veel minder dan 10 zaken per persoon is, aangezien de teamleiders controle houden over de hoeveelheid aan zaken en steeds een aantal zaken per persoon toewijzen. De totale werkdruk blijft evenwel hoog vanwege het grote aantal zaken dat binnenkomt. Hierdoor blijven er plankzaken. Het systeem wordt ook onder meer gebruikt om te sturen op de JASAP-zaken, waar bijvoorbeeld geen verdachte in verzekering gesteld is. De eerdere vorm van JASAP is volgens het OM niet geslaagd omdat die grootschalig was opgezet. Na overleg tussen het OM en het KPSM is het ingekrompen en is aan de basis begonnen met een hanteerbaar model dat goed loopt, aldus de HOvJ. De partijen die in de kern van JASAP aanwezig zijn, zijn: de piketofficier, piket parketsecretaris en de coördinator JASAP van de politie en een ervaren rechercheur die vanuit zijn achtergrond bij de recherche, op de achtergrond met de coördinator meekijkt. Soms worden er ook aspiranten ingezet voor de uitvoering.

De huidige vorm van JASAP houdt in dat op basis van schriftelijk vastgestelde criteria een selectie van 6-uurszaken gemaakt wordt als dus het wnd. hoofd opsporing. Het gaat volgens hem dan om zaken die binnen 6 uur kunnen worden afgedaan, met één verhoor en één à twee getuigen, waarvoor kan worden gedagvaard, transactie kan volgen of direct kan worden geseponeerd. Alle zaken komen binnen via de Algemene Recherche (AR) en worden gescreend door de teamleider van het desbetreffende team waar de zaak binnenkomt. In het geval het om een 6-uurszaak gaat, wordt deze besproken met de OvJ. Het KPSM geeft aan dat er een periode geen OvJ aan de wacht kwam. In het eerste kwartaal van 2021 is dit veranderd en komt in principe elke ochtend een OvJ langs op het bureau. Wanneer de OvJ niet in de gelegenheid is om te komen, bijvoorbeeld door de behandeling van een zaak ter terechtzitting, meldt de OvJ dit van tevoren. De werkwijze van de OvJ is dat hij de zaken met de teamleider AR bespreekt en een beslissing neemt. Op een voorblad worden dan alle opdrachten voor de zaak uitgewerkt en geaccordeerd door de OvJ. Waar het bewijs niet afdoende is, wordt de zaak gelijk geseponeerd. Hiervan wordt melding gedaan in het casescreeningssysteem. In het geval de zaak wel opgepakt moet worden krijgt een verbalisant de onderzoeksopdracht. Het voornoemde proces verloopt meestal goed in de zin dat in de meeste zaken de gemaakte afspraken nagekomen worden ofschoon het soms iets te lang duurt, aldus het wnd. hoofd opsporing van het KPSM. Het OM meent daarentegen dat de opvolging van de aan het politiebureau gemaakte afspraken met de OvJ, aan de politiekant lastig blijft. Het effect van JASAP wordt door het OM als wisselend getypeerd. Het OM geeft aan weinig zicht te hebben op de uitwerking van afspraken aan de politiekant en weet dat als de twee genoemde coördinatoren/rechercheur met ervaring er niet zijn, het niet goed (ver)loopt. Het proces is hiermee nog erg persoonsafhankelijk. Ondanks de gemaakte afspraken kan het alsnog zo zijn dat het niet lukt om een zaak af te ronden. De behandeling van zaken duurt volgens de HOvJ over het algemeen gezien ook langer dan afgesproken. Ook de veelheid van zaken speelt hierbij een rol. Spoedzaken worden daarentegen wel direct afgehandeld. De beschikbare capaciteit vormt volgens zowel het KPSM als het OM een knelpunt. Op het moment van het onderzoek loopt bijvoorbeeld het COVID-vaccinatieprogramma door het KPSM. Voor JASAP-zaken worden ook drie agenten van de BPZ vrijgemaakt met een roulatie van elke drie maanden. De BPZ-agenten worden door de eerdergenoemde ervaren rechercheur begeleid.

De SJIB, de Voogdijraad en/of het schoolbestuur worden afhankelijk van de casus bij het proces van JASAP betrokken. In PRIEM is er de mogelijkheid om een zaak als JASAP aan te

vinken. Volgens het OM zou het een beter beeld geven als alle afspraken in het systeem genoteerd zouden kunnen worden, wat wel extra administratieve last met zich meebrengt. Er gebeurt zodoende veel mondeling, maar de HOvJ geeft aan dat de piketOvJ voor een goede overdracht aan de opvolgende piketOvJ zorgt.

Het concept werkt, alleen in de uitvoering zijn er verbetermogelijkheden, aldus het OM. De OvJ heeft de knelpunten die als rode draad door het JASAP-project heen lopen met de coördinator van de politie besproken. Deze communicatie verloopt goed en bevordert het proces. De processen rondom JASAP en het systeem van casescreening zijn niet geëvalueerd. Daar is het volgens het wnd. hoofd opsporing van het KPSM nog te vroeg voor, aangezien JASAP – nadat het zoals in 2017 is geconstateerd stil heeft gelegen - in ingekrimpte vorm opnieuw is opgestart. Wel wordt er steekproefsgewijs door de wnd. sectiechef gecontroleerd of gegevens door de teamleiders in het systeem goed worden ingevoerd. Volgens het KPSM is het momenteel niet nodig om afzonderlijk bijeen te komen om het systeem casescreening te evalueren. In een later stadium waar potentieel aanpassingen nodig zijn dient dit wel gedaan te worden.

Aanbeveling 2: Bevorder en bewaak, dat het OM door het korps altijd en tijdig wordt geïnformeerd over prio 1 voorvallen. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'informatiepositie'.*

Stand van zaken 2017

Van deze aanbeveling was tijdens het reviewonderzoek in 2017 gebleken dat die deels opgevolgd was.

Bevindingen 2021

Prioriteitszaken (prio zaken) worden volgens het KPSM nu beter door het KPSM gecommuniceerd aan het OM. Dit gebeurt doorgaans door de politiemeldkamer, de hulpofficier bij de politie of door degene die piket heeft voor de recherche. Dit is vrijwel altijd de wnd. sectiechef van de recherche. Het komt nog wel eens voor dat de OvJ niet wordt gebeld. In die gevallen gaat degene met piket van de recherche ervan uit dat de meldkamer de OvJ heeft ingelicht die dan ter plaatse dient te verschijnen. Echter als blijkt dat de OvJ dan niet ter plaatse is gekomen, dan belt degene met piket van de recherche alsnog de OvJ. In deze gevallen ligt het volgens de geïnterviewde van het KPSM aan de meldkamer, omdat er een vaste voorgeschreven procedure is waarbij de meldkamer aan de hand van een alarmeringslijst de desbetreffende personen belt. Soms wordt echter vergeten om een persoon op de lijst te bellen, bijvoorbeeld de OvJ.

De HOvJ geeft aan over het algemeen vanuit het OM een verbetering te zien, in de informatie van het KPSM over prio 1 zaken. Het OM geeft aan nu tijdig bij grote zaken geïnformeerd te worden. De wens van het OM is om eveneens (eerder) gebeld te worden over doden bij ongevallen. Het OM geeft aan ook een taak te hebben in de beoordeling van deze zaken en tijdig potentieel belangrijke opsporingshandelingen te verrichten. Hierbij wordt het voorbeeld aangehaald waar een persoon na een ongeval op een boot kwam te overlijden. Het OM is in kennis gesteld nadat de persoon een aantal dagen later is overleden, waar het graag eerder in kennis was gesteld. Het KPSM vult in wederhoor aan dat zij ook in deze specifieke zaak niet is ingelicht op de dag van het ongeval en dat nadat het KPSM door het OM op de hoogte is gesteld er een onderzoek is opgestart. Ook in zaken als verkeersongevallen ziet het OM graag dat tijdig gemeld wordt. Het voorgaande is onder de aandacht gebracht van het KPSM en het KPSM erkent dit. De indruk bij het OM is dat het KPSM hiermee aan de slag zal gaan. In dit kader is al wel besproken dat er een opfriscursus of een presentatie gegeven zou kunnen worden door het OM, wat nog wel gematerialiseerd moet worden.

Aanbeveling 3: Bevorder en bewaak dat door het korps de met het OM gemaakte afspraken over in een onderzoek te verrichten opsporingshandeling worden

nagekomen. De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'werkprocessen'.

Stand van zaken 2017

Van deze aanbeveling was tijdens het reviewonderzoek in 2017 duidelijk geworden dat die deels is opgevolgd.

Bevindingen 2021

In 2021 geeft het KPSM aan dat het afhankelijk is van de capaciteit of de gemaakte afspraken nagekomen kunnen worden. Over het algemeen worden ze wel nagekomen, echter met vertraging en beperkte opsporingshandelingen. De capaciteit wordt ingedeeld naar gelang de zaken die binnenkomen en vrijwel elke dag heeft elke officier in zijn eigen zaak overleg met de teamleider aan de wacht, via email of per telefoon.

Communicatie OM-KPSM

De communicatie tussen het KPSM en het OM is volgens het KPSM verbeterd. De OvJ's en de teamleiders van het KPSM hebben vrijwel dagelijks contact over zaken. Ook als een teamleider bijvoorbeeld advies nodig heeft, wordt er contact gelegd met de desbetreffende OvJ via mail of per telefoon. Dit is zeker het geval bij de AR. In grote zaken (prio-1) is er twee à drie keer per week overleg. Dit kan zowel persoonlijk als telefonisch zijn.

Volgens de HOvJ worden de afspraken van het OM met de politie zoveel mogelijk nagekomen. Gezien het tekort aan capaciteit moet de politie ook weer terugkomen op gemaakte afspraken die niet haalbaar blijken te zijn. Als er bijvoorbeeld een aanvullend proces-verbaal nodig is, lukt het vaak niet om die extra stap te zetten. Het gevolg is een verhoging in sepotzaken wegens gebrek aan bewijs. De norm voor technisch sepot was in 2020 10% en het OM registreerde ongeveer 20% technisch sepotzaken. Ook het aantal beleidssepots ligt met 17% hoger dan de geplande 3%.

Sturing op informatie

Door de infodesk van het KPSM worden alle mutaties geanalyseerd en wordt de informatie inzake veelvoorkomende zaken gebruikt om bijvoorbeeld de patrouille aan te sturen en trends te signaleren. Dit wordt elke maandag door de infodesk gepresenteerd in de operationele vergaderingen, zo vertelt het KPSM. Ook worden er aan de hand van de informatie uit deze analyses zaken opgestart.

De HOvJ geeft aan geen zicht te hebben op de rol van de informatie-unit in het proces. In het kader van JASAP is tussen het OM en het KPSM een afspraak over het registratieproces dat er van de verdachte een kopie ID van de Census wordt bijgevoegd. Er wordt nu door het KPSM geprobeerd om de informatie-unit deze informatie te laten verschaffen ter verbetering van het registratieproces opdat zij in het systeem van de Census kunnen.

Het OM duidt aan dat in de grotere onderzoeken de informatie-officier van het OM op informatie stuurt. Er is eveneens voldoende informatie voor probleemgerichte onderzoeken. Desondanks wordt niet toegekomen aan projectmatige onderzoeken en wordt alleen gewerkt aan incidentgerichte onderzoeken. De waan van de dag en de prio-1 zaken zoals moorden en overvallen blijven overheersen en verdrijven de probleemgerichte zaken. Men komt niet toe aan een projectvoorstel en de zaken blijven dan ook 'hangen' in de informatiefase omdat er geen researchcapaciteit is aan wie de zaken uitgegeven kunnen worden. Een uitzondering hierop is de unit mensenhandel en mensensmokkel waar dit wel lukt. Het OM ziet bij voorkeur dat ook ingezet wordt op drugs en financiële onderzoeken, maar het is niet voor elkaar te krijgen. Ook de unit zwacri, die de grotere High Impact Crime zaken behandelt, werkt goed. Er is goede samenwerking en de productie ligt hoog.

Aansturing rechercheurs

Uit het eerdere onderzoek van de Raad kwam het knelpunt naar voren dat het OM zaken prioriteerde, maar de rechercheurs van het onderzoeksteam op een andere zaak werden ingezet. Als het gaat om een prio-1 zaak kan het nog steeds zo zijn dat mensen van een andere zaak gehaald worden om daarop ingezet te worden. In de stuurgroep worden elke maand de grote zaken besproken en de beschikbare capaciteit van het KPSM om zaken te onderzoeken wordt daar gecommuniceerd. Daarin wordt ook de prioriteit van zaken door de OvJ's aangegeven. In het verleden waren OvJ's soms in de veronderstelling dat alle zaken waar zij gezag over hadden prioriteit hadden wat voor problemen zorgde, aldus het wnd. hoofd opsporing. Het sturingsoverleg zorgt in het algemeen voor een betere terugkoppeling tussen het OM en KPSM en geeft meer duidelijkheid. De volgende personen nemen deel aan het maandelijks fysieke of digitale overleg: de Korpschef, het wnd. hoofd opsporing, de wnd. sectiechef opsporing, het wnd. hoofd infodesk, het wnd. hoofd Basis Politiezorg, het wnd. hoofd immigratie, de CID OvJ, de recherche OvJ (Curaçao) en de HOvJ.

In de stuurgroep wordt vanuit de beschikbare capaciteit aangestuurd op prioriteiten. Als het gaat om aangiftes, bepaalt het (praktijk)beeld de prioritering. Zowel jeugd als huiselijk geweld zaken worden altijd behandeld. De HOvJ ziet de geprioriteerde thema's ook terug in de doorlooptijden. Dit soort zaken worden snel opgepakt, behandeld en ingepland voor de zitting. Het OM haalt een voorbeeld aan van een zaak die binnen twee weken op de zitting is gekomen.

Bij aanbeveling 1 is reeds erop gewezen dat het OM aangeeft dat de aansturing van JASAP-zaken goed verloopt als er aansturing is vanuit de politie.

Selectie tussen en op zaken

De HOvJ geeft aan dat selectie van en tussen zaken mensenwerk is. Het meeste wordt bewerkstelligd door met elkaar te praten. Een voorbeeld hiervan is het onderwerp huiselijk geweld. Er hebben sessies plaatsgevonden waarin is besproken hoe dit aan te pakken en te prioriteren. Hoewel op basis van de gegevens uit PRIEM blijkt dat er in 2021 zes zaken zijn gedraaid, draagt het OM door middel van de terugkoppelingen intern en uit het veld kennis van meer zaken. Het OM legt uit dat dit verschil er is omdat ongeveer 60% van de zaken een element van huiselijk geweld heeft, maar dat momenteel niet teruggevonden kan worden in het systeem.

Werkervaring huidige OvJ's

De werkervaringen met de OvJ's is wisselend, maar volgens het KPSM is dit naar behoren. Met de HOvJ is er een goede verstandshouding. Er zijn soms OvJ's die volgens het KPSM een eigen pad wensen te volgen, wat spanningen kan geven. Dit wordt echter vaak door te overleggen opgelost. Het is voorgekomen dat een OvJ geen handelingen wilde verrichten in een zaak, omdat hij deze aan de Franse autoriteiten wenste over te dragen. Dit was tegenovergesteld aan de wens van de rechercheurs om verder te gaan met de zaak door een aantal handelingen te verrichten en zo tijdsverlies in de zaak door overdracht te voorkomen. Als optie voor de overdracht zou het KPSM de zaak behouden en zou er een rechtshulpverzoek uitgaan, waardoor mogelijk bewijs of goederen nog verkregen konden worden. Geïnterviewde van het KPSM geeft nog wel mee dat deze verschillen meer uitzondering zijn dan regel.

Er is voor JASAP een afspraak gemaakt met het Gerecht dat een 'net' eind proces-verbaal niet noodzakelijk is voor deze zaken. Er kan dan volstaan worden met de benodigde documenten. Dit bespaart dan ook tijd aan de politiekant. Ten slotte geeft de geïnterviewde van het korps aan dat er veel verbeteringen binnen het KPSM hebben plaatsgevonden, maar dat het gebrek aan capaciteit een doorlopend probleem blijft. Met meer capaciteit, zouden vele knelpunten opgelost kunnen worden.

Aanbeveling 4: Voorzie in adequate informatievoorziening van aangevers en slachtoffers. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'informatiepositie'.*

Stand van zaken 2017

Van deze aanbeveling is tijdens het reviewonderzoek in 2017 gebleken dat die deels opgevolgd is.

Bevindingen 2021

Het structureel informeren van aangevers en slachtoffers is een zodanig belangrijk onderwerp dat het voortdurend de aandacht vergt. Conform eerdere bevindingen van de Raad was het voorheen de vraag welke organisatie de aanvragers en slachtoffers moesten voorzien van informatie over een zaak. Sinds een aantal maanden is er een document genaamd '*Victim information form*', opgesteld door het OM in samenwerking met het KPSM. Het document bevat informatie aan het slachtoffer over wat het slachtoffer kan verwachten na het doen van aangifte op het politiebureau. Er zijn onder meer details in opgenomen over het verloop van het opsporingsonderzoek door de politie, over de strafrechtelijke procedure na aanhouding van een verdachte in de zaak en over de rechten van het slachtoffer gedurende deze procedure. Het OM zou het formulier printen en ter beschikking stellen aan het KPSM ten behoeve van slachtoffers. Op het moment van het onderzoek was het nog niet zover gekomen, waardoor de informatie nog niet verschaft wordt aan slachtoffers die op het politiebureau komen. Het KPSM zelf heeft geen budget om dit te kunnen verwezenlijken. Thans worden aangevers en slachtoffers mondeling door agenten meegegeven wat hun rechten zijn, wat het KPSM voor hen kan betekenen en worden zij desnoods doorverwezen naar andere instanties. De bedoeling is om deze informatie ook op de website van het KPSM te plaatsen.

Eén van de prioriteiten van de minister van Justitie in 2020 was het onderwerp huiselijk geweld. Mede in dat kader zijn plannen gemaakt voor het oprichten van een bureau slachtofferhulp. Het KPSM geeft aan verder niet betrokken te zijn bij activiteiten inzake de oprichting daarvan. Dit geldt zoals eerder aangegeven ook voor het OM. Tijdens de periode van de voormalige wnd. directeur van de Voogdijraad, was het idee van de toenmalige minister van Justitie dat de Voogdijraad de trekker van het bureau zou zijn. Nadien heeft het KPSM niets meer vernomen. Pas een aantal maanden voor maart 2021 heeft het KPSM een aantal stukken erover ontvangen. Thans wacht het KPSM de oprichting af.

Het KPSM neemt samen met een OvJ en de directeur van Safe Haven deel aan een werkgroep ten behoeve van de aanpak van huiselijk geweld. De bedoeling is dat agenten worden getraind door een OvJ in samenwerking met Safe Haven en andere stakeholders over hoe op te treden bij gevallen van huiselijk geweld. De minister van Justitie en het managementteam hebben de training al gevolgd en op 10 maart 2020 is begonnen met de eerste training aan een eerste lichting vanuit het BPZ. Verder is er volgens het wnd. hoofd opsporing een handelingsprotocol opgesteld door de afdeling beleid van het KPSM op basis van de Aanwijzing van het OM inzake huiselijk geweld. Deze is wel al ter beschikking gesteld op het intranet van het KPSM. Een van de doorgevoerde veranderingen is dat elke verdachte van huiselijk geweld aangehouden dient te worden ongeacht aangifte van het slachtoffer.

De positie van het slachtoffer is in hoofdstuk 4 (de tenuitvoerlegging van straffen) uitvoerig besproken en de daar genoemde bevindingen gelden ook in dit kader.

Wat volgens de HOvJ opvalt is dat er een verschil is te zien tussen de serviceverlening van de verschillende baliemedewerkers van het KPSM als een persoon informatie aan de balie verzoekt. Volgens het OM wordt nu door sommigen te gemakkelijk doorverwezen naar het OM, terwijl het OM de gevraagde informatie niet kan verstrekken omdat dit aan het KPSM is. Voor betrokkenen is dit een onaangename ervaring, wanneer zij teruggestuurd moeten worden naar de politie. Dit is besproken en wordt volgens het OM erkend door de politie, maar

loopt nog niet goed. Ondanks dat een proces op orde is, kan het nog een uitdaging zijn om iedereen dienovereenkomst te laten werken in de praktijk. Dit is het geval bij het onderwerp slachtofferbejegening.

Aanbeveling 5: Ontwerp en implementeer een voorziening waardoor de aantallen in behandeling zijnde zaken zodanig worden teruggebracht, dat ze daadwerkelijk tot ‘zicht op zaken’ leiden. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie ‘voorzieningen’.*

Stand van zaken 2017

Deze aanbeveling is niet opgevolgd tijdens het reviewonderzoek in 2017.

Bevindingen 2021

Het KPSM probeert alle zaken te registreren. Zoals eerder aangegeven gebeurt dit in het casescreeningssysteem. De teamleider is hiervoor verantwoordelijk. Het KPSM geeft aan dat dit consequent gebeurt, maar niet altijd op dezelfde dag als dat ze binnen zijn gekomen. Afhankelijk van de werkdruk wordt de zaak meestal binnen twee à drie werkdagen geregistreerd. Wanneer de zaak verzonden is naar het OM of opgelegd is, wordt dit ook in het systeem opgenomen. In het casescreeningssysteem moet ook worden vermeld welk rechercheur aan een zaak is toegewezen. Het KPSM geeft aan dat zij middels het casescreeningssysteem totaal zicht hebben op alle ingekomen zaken. Dit is eveneens te zien in de aan de Raad aangeleverde data over de afgelopen 5 jaren. De teamleider van elk team zijnde AR, zwacri, SUR en Jeugd en Zeden Zaken (JZZ), is geautoriseerd om gegevens in het systeem in te voeren. Daarnaast zijn ook de wnd. sectiechef en het wnd. hoofd opsporing geautoriseerd hiervoor. Er is een handleiding beschikbaar over onder andere hoe de gegevens moeten worden ingevoerd.

Inzicht en overzicht, betere verdeling van zaken en de rol van PRIEM

Het OM geeft aan dat zij nog geen goed inzicht en overzicht heeft op zaken en dat het OM graag wil beginnen met een planning en control cyclus. Dit zou beter zicht geven op het aantal zaken en de belasting van personen. Het is afhankelijk van de beschikbare tijd, het systeem PRIEM en het bedrijf ACTS/ICT beheersorganisatie, wanneer dit bewerkstelligd kan worden. De ontwikkeling en aanpassing van PRIEM verloopt (veel) langzamer dan beoogd. Zo is er bijvoorbeeld wel een veld in PRIEM waarin ‘coronaboete’ kan worden aangevinkt, maar bij het bevragen van het systeem blijkt er geen overzicht gecreëerd te kunnen worden. Er kan aldus wel veel informatie in het systeem gestopt worden, maar het is een uitdaging om de juiste gegevens eruit te krijgen. De beleidsmedewerker heeft een afspraak met ACTS om te bespreken hoe rapportages geïnterpreteerd moeten worden, wat anders kan zijn bij de gebruiker. De HOvJ concludeert dat momenteel de raadpleegbaarheid van PRIEM onder de maat is. Het systeem lijkt er momenteel wel op gebouwd te zijn om informatie op te kunnen slaan, maar niet op de bevragsmogelijkheden.

Aanbeveling 6: Voorzie in terugkoppeling van OM-afdoeningen en rechterlijke beslissingen aan het korps. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie ‘informatiepositie’.*

Stand van zaken 2017

Van deze aanbeveling was tijdens het reviewonderzoek in 2017 duidelijk geworden dat die niet opgevolgd was.

Bevindingen 2021

Als zaken door de OvJ die aan de wacht komt worden opgelegd, wordt dit gelijk als zodanig in het casescreeningssysteem verwerkt. Sinds ongeveer een jaar (eerste kwartaal 2020) worden rechterlijke beslissingen regelmatig dan voorheen door het OM aan het KPSM

teruggekoppeld. Een geïnterviewde van het KPSM geeft als voorbeeld dat de week daarvoor een drietal vonnissen zijn verstrekt. Dit gebeurt meestal via de mail of telefonisch. Bij grote zaken wordt het vonnis zeker verstrekt en bellen de OvJ of de parketsecretaris met het KPSM voor een terugkoppeling. Wanneer het kleinere zaken betreft gebeurt de terugkoppeling meestal telefonisch. Het vonnis wordt door het KPSM alleen in het digitale zaaksdossier geüpload. Het wordt niet in het systeem voor casescreening vermeld. Daarnaast worden de beslissingen in vooral grote zaken op het intranet geplaatst, ter bevordering van de moraal onder de politiekorpsleden.

Het OM bevestigt dat er nu meer terugkoppeling plaatsvindt aan de politie over afdoening van zaken. Het hoofd administratie van het OM stuurt voor de zitting de zittingslijst naar het KPSM en ook vonnissen worden door deze functionaris naar het KPSM gestuurd. De HOvJ geeft nog wel aan dat de terugkoppeling in JASAP-zaken aan verbetering toe is.

5.2 Analyse

Inleiding

In 2014 deed de Raad negen aanbevelingen in het kader van de inspectie naar de incidentgerichte opsporing, waarnaar in 2017 een reviewinspectie volgde. Tijdens de reviewinspectie gaf de Raad aan dat zijn reviewonderzoek uitwees dat drie aanbevelingen (3) waren opgevolgd. Zes aanbevelingen dienden op dat moment nog deels (4) of geheel (2) te worden opgevolgd. Op basis van het voorgaande bedroeg het *compliance* percentage **67%** in 2017.

Tabel 15: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2017

De zes deels en niet opgevolgde aanbevelingen zijn door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen. De onderverdeling is bedoeld ter indicatie en is als volgt: werkprocessen (2), informatiepositie (3) en voorzieningen (1).

Tabel 16: Aantal aanbevelingen per categorie

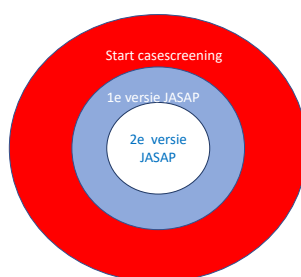
Stand van zaken opvolging 2021

De stand van zaken in 2021 is dat van de zes aanbevelingen twee aanbevelingen zijn opgevolgd (terugkoppeling en informeren prio1-zaken) en vier aanbevelingen – net als in 2017 geconstateerd - deels zijn opgevolgd (evaluatie aanpak, nakoming afspraken, informatievoorziening en voorziening zicht op zaken).⁴² Het compliance percentage bedraagt daarom **78%**⁴³ in 2021.

Tabel 17: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2021

De Raad constateert dat door de gang van zaken zoals beschreven, nog geen formele evaluatie heeft kunnen plaatsvinden van JASAP (en casescreening). Vanuit de gedachte dat toezicht motiveert en scherp houdt, is het raadzaam dat het KPSM en het OM een evaluatiemoment plannen voor het project vooral omdat de Raad vanuit dit onderzoek en ook vanuit het onderzoek naar tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontneming, ziet dat de scope van bepaalde projecten/werkzaamheden verkleind lijkt te worden om vat te creëren op de gang van zaken. Bij het onderwerp tenuitvoerlegging was dit te zien bij het inperken van de betalingslocaties en hier is dit te zien bij het steeds kleiner worden van het gebied van screening door het OM, wat ten koste gaat van het totale zicht op zaken. In de figuur hieronder is te zien hoe de scope door de jaren heen is verkleind:

JASAP behandelt zoals aangegeven de 6-uurszaken. In de praktijk is te zien dat KPSM behoefte heeft aan meer overzicht en teruggrijpt op het registratiesysteem dat aanvankelijk voor de bredere casescreening van zaken bedoeld was. Het OM heeft hier geen zicht op, kampt met de eigen uitdagingen met PRIEM en sluit niet aan bij het KPSM in het gebruik van het registratiesysteem. Dit systeem zou het OM meer kansen kunnen bieden om op zaken aan te sturen alsmede inzicht en overzicht kunnen geven in het totale van zaken die binnenkomen. Het kan ook mogelijkheden geven voor beleidsmatige prioritering. Er wordt bij voortdurend aan het concept gewerkt, maar de Raad ziet samen met het OM grotere uitdaging in de uitvoering. Het OM probeert nu dan ook verbetering hierin aan te brengen door concreet op dit thema aan te sturen. Er is weer een officier aan het bureau en de officier bespreekt

⁴² Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

⁴³ Voor het berekenen van het totale percentage zijn hier ook de 3 reeds in 2017 opgevolgde aanbevelingen meegerekend.

knelpunten die in de praktijk gesignaleerd wordt met de coördinator van de politie. Hierin komt ook het belang van processen beschrijven, prioriteren en projectmatig aanpakken naar voren, omdat deze mede de aansturing dienen. Het OM laat hierin veel betrokkenheid zien en betreft thans meerdere (justitiële) partijen bij het project.

De communicatie tussen het KPSM en het OM is verbeterd. Dit is ook te zien aan het feit dat prio-1 zaken beter worden gemeld aan het OM. Er zijn tussen het OM en de politie afspraken gemaakt en er bestaan protocollen hiertoe bij de politie. In de uitvoering gaat het nog niet optimaal. Het idee zou kunnen zijn om bij prio-1 zaken ook bij de processen in de surveillancedienst net als bij de recherche op te schalen om beter leiding te kunnen geven aan surveillancedienst en aan de meldkamer bij grootschalige incidenten. Dat de communicatie verbeterd is getuigt ook het feit dat het OM nu ook aangeeft melding te willen krijgen van ongevallen. Hiermee wordt nog een stapje vooruitgezet. Ook in dit kader dienen goede afspraken gemaakt te worden die gepaard gaan met de beschrijving van procedures om dit uitvoerbaar te maken en om toezicht te organiseren.

Dat de communicatie tussen het KPSM en het OM belangrijk is blijkt uit het proces ten aanzien van slachtoffers. Deze diensten hadden als opdracht om de informatie aan aangevers en slachtoffers te verbeteren en hebben goede wil getoond om zaken (met elkaar) op papier te stellen. Er is een slachtofferbeleid en er zijn formulieren ten behoeve van het slachtoffer gemaakt. Ook is er een training georganiseerd voor het management van de politie, het ministerie en medewerkers van de politie en er wordt gewerkt aan een handelingsprotocol dat tot een betere positie van slachtoffers van huiselijk geweld moet leiden. Het zou goed doen als de diensten ook bij het traject voor de vormgeving van slachtofferhulp betrokken zouden worden. Een terugkomende uitdaging echter is dat het in de uitvoering niet van de grond komt, omdat delen geen verdere invulling krijgen. Hier gaat het om een basaal formulier met inhoudelijk belangrijke informatie dat geprint moet worden. De Raad meent dat hier snel een oplossing voor gevonden dient te worden.

De Raad ziet kansen voor het OM om optimaler gebruik te maken van de mogelijkheden van het KPSM, waaronder de mogelijkheden die de informatieunit biedt in de aansturing waar de informatie-officier thans op onderdelen gebruik van maakt.

Ook de terugkoppeling van zaken door het OM aan het KPSM is een communicatief aspect waar verbetering in is getreden. De terugkoppeling van vonnissen en opgelegde zaken gaan de goede kant op en voor wat betreft de vonnissen worden deze tot op de werkvloer gecommuniceerd, aangezien deze eenmaal bij KPSM aangekomen op intranet (kunnen) worden gedeeld. Deze vooruitgang in feedback is een goede die volgens de Raad gehandhaafd en verder geoptimaliseerd dient te worden.

Aanbeveling en monitoring

De Raad heeft met zijn review inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen in het kader van het OM in de incidentgerichte opsporing. Op basis van het voorgaande is de aanbeveling van de Raad aan de minister van Justitie: *Geef uitvoering aan de vier nog niet ter hand genomen aanbevelingen van de Raad en maak de daarvoor benodigde middelen op de kortst mogelijke termijn beschikbaar.*

Aanbevelingen het OM in de incidentgerichte opsporing	Status 2021
Bepaal gezamenlijk op welke wijze deze aanpak periodiek wordt geëvalueerd en zonodig wordt aangepast.	Deels opgevolgd
Bevorder en bewaak, dat het OM door het korps altijd en tijdig wordt geïnformeerd over prio 1 voorvallen.	Opgevolgd
Bevorder en bewaak dat door het korps de met het OM gemaakte afspraken over in een onderzoek te verrichten opsporingshandeling worden nagekomen.	Deels opgevolgd

Voorzie in adequate informatievoorziening van aangevers en slachtoffers.	Deels opgevolgd
Ontwerp en implementeer een voorziening waardoor de aantallen in behandeling zijnde zaken zodanig worden teruggebracht, dat ze daadwerkelijk tot 'zicht op zaken' leiden.	Deels opgevolgd
Voorzie in terugkoppeling van OM-afoeningen en rechterlijke beslissingen aan het korps.	Opgevolgd

De Raad start in 2022 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds.

6. Stand van zaken aanbevelingen samenwerking parketten Openbaar Ministerie

Inleiding

In 2018 bracht de Raad een rapport uit ter zake van de samenwerking tussen de parketten van het Openbaar Ministerie (OM) van Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES). In dat onderzoek stond de vraag centraal wat de stand van zaken is ten aanzien van de samenwerking tussen de parketten van de Openbaar Ministeries van Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba op het terrein van (diepte)specialismen en in hoeverre daarbij sprake was van knelpunten.

Achtergrond

De bedoeling van de Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna ook: Rijkswet OM's) is onder meer een bijdrage te leveren in de harmonisatie in het opsporingsbeleid, samenwerkingsafspraken en de naleving daarvan door de openbare ministeries van Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.⁴⁴ In artikel 36 van de Rijkswet OM's is bepaald dat de P-G minstens twee keer per jaar overleg voert met een daartoe door het College van procureurs-generaal in Nederland aangewezen lid van dat College en daarbij ook de P-G van Aruba wordt uitgenodigd. Het overleg betreft opsporing en vervolging van grensoverschrijdende criminaliteit en andere aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor de strafrechtelijke rechtshandhaving in de landen en in het Europese deel van Nederland en strekt tevens tot het maken van afspraken over onderlinge hulp en bijstand.

Uit het onderzoek Samenwerking Parketten uit 2018 van de Raad blijkt onder meer dat de hoofdofficier van justitie van Aruba deelneemt aan het overleg voor alle hoofdofficieren van justitie van het Caribisch Koninkrijk met als insteek 'Hoe versterken we elkaar?'. Dit betekent volgens een geïnterviewde dat er praktisch wordt samengewerkt. Deze samenwerking dateert overigens van vroeger. De "Samenwerkingsregeling eenvormig procesrecht Nederlandse Antillen en Aruba"⁴⁵, waar onder meer de eenvormigheid van het strafproces wordt voorgeschreven, maakt deze eerdere samenwerking duidelijk.

Uit het onderzoek van de Raad uit 2018 is gebleken dat door het OM-Carib (OM van alle Caribische Koninkrijk landen inclusief Aruba) de keuze is gemaakt voor specialismen op het gebied van cybercriminaliteit; forensische opsporing; mensenhandel en –smokkel; militaire zaken; terrorisme; en witwassen. Het specialisme 'Forensische opsporing' is geen criminaliteitssoort, maar ondersteunt de meeste opsporingsonderzoeken. Militaire zaken onderscheiden zich door de behandeling van een andere groep verdachten, namelijk de militairen. Feit is dat een aantal (wettelijk) geprioriteerde onderwerpen hiermee niet behandeld wordt.

De aanbevelingen van de Raad uit 2018

Uit het rapport van de Raad blijkt dat aanbevolen is dat:

1. Vastgesteld dient te worden wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en duidelijkheid hierover geschept dient te worden bij de dieptespecialisten en de

⁴⁴ https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/32018_rijkswet_openbare

⁴⁵ <https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Curaçao/144220.html>

- parketten. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'beleid'*;
2. De aanwijzing van criminaliteitsvormen als dieptespecialist heroverwogen moet worden en de bestaande onduidelijkheid over de status van militaire zaken hierbij betrokken moet worden. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'beleid'*;
 3. Bevorderd dient te worden dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'handhaving en compliance'*;
 4. Samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vastgesteld dient te worden. *De aanbeveling is door de Raad in zijn database ingedeeld in de categorie 'opleidingen'*.

Met dit huidige onderzoek is het de bedoeling geweest om de stand van zaken met betrekking tot het opvolgen van deze aanbevelingen zoals gegeven door de Raad in het rapport van 2018 te onderzoeken. Uit de huidige inspectie van de Raad blijkt dat het project/traject 'Samenwerking tussen parketten' in zijn totaliteit niet meer in die hoedanigheid wordt nagestreefd. Er zal in de volgende paragraaf daarom niet stilgestaan worden bij elke afzonderlijke aanbeveling, maar er zal volstaan worden met een globale beschrijving van de stand van zaken. Ook wordt een beeld geschetst van de keuzes anno 2021 van het OM ten opzichte van de prioriteiten die in de wet worden genoemd.

6.1 Stand van zaken 2021 samenwerking parketten

Het OM geeft aan dat hoewel het een aantal jaren geleden actueel was, het onderwerp dieptespecialismen geen levende materie meer is onder de parketten. De dieptespecialismen zijn nog wel benoemd, maar er wordt niet naar gehandeld. Er is momenteel geen aandacht meer voor het onderwerp, mogelijk dat de nieuwe P-G dit opnieuw zal oppakken, aldus de HOvJ. Zij geeft daarom aan dat opvolging van de vier aanbevelingen op grond van het voorgaande niet aan de orde is.

De wettelijke kaders die keuzes op het gebied van specialismen bij het OM bepalen en de keuzes van het OM in de praktijk

Artikel 33 van de Rijkswet OM's, ziet op de samenwerking tussen de ministers in het kader van de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit. Hierin worden terrorisme, internationale drugshandel, computercriminaliteit, het internationale witwassen van geld, internationale wapenhandel, internationale mensenhandel en internationale corruptie genoemd. Mensenhandel en mensensmokkel is door de betrokken ministers in het JVO geprioriteerd. De speerpunten van het OM, zoals verwoord in een richtlijn of aanwijzing op de website van het OM (openbaarministerie.org), zijn diefstal met geweld, slachtoffers in het strafproces, opiumdelicten (2018); relationeel geweld (2017); afpakken van crimineel vermogen van onder meer High Impact Crime en Veel Voorkomende Criminaliteit (2017); vuurwapendelicten (2015) en op BES heeft ook jeugd (2016) de aandacht (december 2020). Dit betekent dat op de genoemde website, 3 van de prioriteiten uit artikel 33 van de Rijkswet OM's als speerpunten zijn opgenomen. In het visiedocument van het OM voor Curaçao, Sint Maarten en BES, genaamd "Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016 – 2021", zijn de grensoverschrijdende en ondermijnende criminaliteit, het afpakken van crimineel vermogen, High Impact Criminaliteit en de Veelvoorkomende Criminaliteit (preventie en lik-op-stuk) als focuspunten benoemd.

Het thema corruptie, in ieder geval de feitelijke aansturing op zaken van de Landsrecherche en team 2 van het RST, is belegd bij de coördinerend rechercheofficier (CRO).⁴⁶ Daarbij is de

⁴⁶ <https://www.raadrechtshandhaving.com/wp-content/uploads/2021/05/Final-DUTCH-version-redacted.pdf>

procureur-generaal als voorzitter van de regionale strategische stuurgroep (JVO en beleidsplan RST 2020-2023) die onder meer corruptiezaken behandelt, direct verantwoordelijk voor keuzes in corruptiezaken. Er resten twee componenten uit artikel 33 van de Rijkswet OM's waarvan niet is gebleken dat zij belegd zijn bij een officier van justitie op het moment van het onderzoek van de Raad in 2018 ter zake van de samenwerking tussen parketten. Dit zijn internationale drugs- en vuurwapencriminaliteit.

Als laatste stelt het OM prioriteit aan de bestrijding van lokale criminaliteitsvormen (relationeel geweld, JASAP en jeugd). De Raad verwijst voor JASAP naar de eerdere hoofdstukken.

De Raad heeft tijdens dit onderzoek geen nieuw door de Staten op Aruba geaccordeerde wet gevonden die de samenwerking tussen de parketten OM na 10 oktober 2010 regelt. Dit neemt niet weg dat de samenwerking door en met Aruba opgezocht wordt. Op Aruba wordt speciale aandacht besteed aan: mensenhandel en –smokkel; afpakken van crimineel vermogen; jeugdcriminaliteit; aanpak van verkeerscriminaliteit en het zo snel mogelijk afhandelen van strafbare feiten (DBB) (zie omaruba.com). Aruba lijkt zich daarom meer te richten op lokale criminaliteit.

Uit een interview met het OM op Sint Maarten blijkt dat nu centraal interne themabijeenkomsten georganiseerd worden voor alle parketten. Voorbeelden van onderwerpen die aan bod zijn geweest zijn zeden en het thema mensenhandel en –smokkel. Ook zijn er voor de Landsrecherches “LR-dagen” gehouden. Voor de interne themabijeenkomsten is veel animo, er worden volgens de geïnterviewde interessante sprekers uitgenodigd en het vindt (ook) digitaal plaats. Voor 2021 staat het onderwerp jeugd op de agenda. Het basale idee van kennisdeling, dat ook achter de dieptespecialismen zat, wordt aldus momenteel indien nodig centraal opgepakt. Er is veel kennis aanwezig in de organisatie. Deze probeert het OM wel aan te boren voor de gehele organisatie. Een voorbeeld is een persoon met veel kennis van cybercrime, die zeker geraadpleegd wordt indien nodig. Dit is echter meer bij toeval ontstaan dan dat het zoals bij de dieptespecialismen georganiseerder eraan toe ging met het op voorhand aanwijzen van specifieke dieptespecialisten.

In het interview met het OM wordt tevens aangegeven dat het parket zich jaarlijks probeert te focussen op verschillende aandachtspunten, zoals voor 2022 de zachtere kant van opsporing/preventie door het onderwerp forensische psychische zorg. Dit soort onderwerpen komen voornamelijk uit de praktijk naar voren op basis van bijvoorbeeld trend/signalering van de problematiek door ketenpartners.

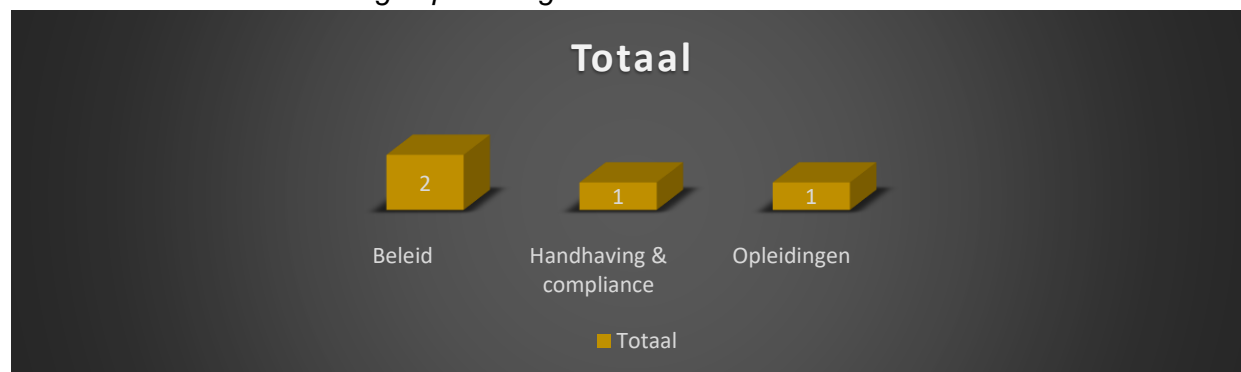
Het parket geeft voorts aan dat het zich graag zou focussen op een integrale aanpak van problematiek. Het OM geeft aan dat momenteel hiervoor een van de belangrijkste partners daarin ontbreekt, zijnde het bestuur. In de praktijk loopt het OM er tegenaan dat veel voorzieningen ontbreken. Dat dwingt het OM er eigenlijk toe om zich dan bezig te houden met de onderwerpen die ze zelf (grotendeels) kunnen bewerkstelligen. Een taak die het OM ook vervult is het signaleren van problematiek en dit terug te koppelen naar de maatschappij en het bestuur.

6.2 Analyse

Inleiding

Deze inspectie in 2021 is de eerste reviewinspectie naar de mate van opvolging van de aanbevelingen in het kader van samenwerking tussen parketten. De Raad deed in 2018 vier aanbevelingen en deze aanbevelingen zijn door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen. De onderverdeling is bedoeld ter indicatie en is als volgt: beleid (2), handhaving en compliance (1) en opleidingen (1).

Tabel 18: Aantal aanbevelingen per categorie

Stand van zaken opvolging 2021

In het kader van de algehele review is in deze tweede deelinspectie over de samenwerking tussen parketten geconstateerd dat geen van de in totaal vier aanbevelingen zijn opgevolgd (vaststelling en duidelijkheid dieptespecialisten; heroverweging aanwijzing criminaliteitsvormen; koppeling dieptespecialist en beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris; en opleidingsplan).⁴⁷ Het compliance percentage bedraagt daarom **0%** in 2021.

Tabel 19: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2021

Hoewel een belangrijk doel van de wetgeving de samenwerking tussen de parketten is, blijkt dit in de praktijk een uitdaging en daarmee moeilijk realiseerbaar. Uit het gevoerde beleid door de openbare ministeries in de landen blijkt dat er sterkte behoefte is aan een (lokale) organisatie van taken. Gezien de verschillen tussen de landen en rechtshandhaving primair een autonome landsaangelegenheid is, is het voor de P-G die alle landen gelijk moet dienen een ingewikkelde taak. Gezamenlijke thema's formuleren is het begin, maar de prioritering van de thema's in gezamenlijkheid blijft een uitdaging.

Het is duidelijk dat het inbrengen van expertises beter gebaat is bij een regionale aanpak door de schaal van de landen en vanwege efficiencyoverwegingen. Daarom is het zaak dat de P-G's van de landen (van Aruba en van Curaçao, Sint Maarten en BES) met de ministers van

⁴⁷ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

Justitie (en Veiligheid) van Aruba, van Curaçao, van Sint Maarten en van Nederland samenkomen om gezamenlijke prioriteiten te bepalen en zo uitgangspunten kiezen voor het organiseren van expertise. Echter ook dan blijft het gebied van rechtshandhaving zeer beweeglijk waardoor flexibiliteit een noodzaak is. Dat is te zien aan de zeer uiteenlopende prioriteiten waar in de praktijk soms behoefte aan is, maar die niet direct in de wet of beleidsmatig zijn geprioriteerd. Het OM (en ook de opsporingsdiensten) hebben ervaring met expertisegebieden die continu onderhouden moeten worden. Dat kan als leidraad fungeren voor het benoemen van expertisegebieden en op basis hiervan samen te werken. Sommige zaken kunnen en dienen lokaal geregeld te worden, andere zaken regionaal en weer andere zaken op Koninkrijks- of mogelijk internationaal niveau. Onderhoud blijft nodig en dit vereist dat de P-G's en de ministers regelmatig in een platform bij elkaar zijn en daarbij goed bediend worden van advies (door de HovJ's) van de landen en opsporingsdiensten.

In het kader van de nog op te volgen aanbevelingen van de Raad ten aanzien van de samenwerking tussen parketten lijkt het de Raad raadzaam dat de P-G's overleg voeren over de samenwerking tussen de parketten waarbij in ieder geval de verdere wenselijkheid van het hebben van dieptespecialismen en de aanpak daarvan aan de orde zou kunnen komen. In het geval wordt besloten dat toch zal worden ingezet op dieptespecialismen zijn de aanbevelingen die de Raad in dat kader reeds heeft gedaan nog immer relevant. Vandaar dat de Raad in dat kader opvolging aanbeveelt. De Raad zal de ontwikkelingen op dit gebied nauw blijven volgen.

Aanbeveling en monitoring

De Raad heeft met zijn review inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen in het kader van samenwerking tussen de parketten van het openbaar ministerie. Op basis van het voorgaande is de aanbeveling van de Raad aan de minister van Justitie: *Geef uitvoering aan de vier nog niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen van de Raad en maak de daarvoor benodigde middelen op de kortst mogelijke termijn beschikbaar.*

Aanbevelingen samenwerking parketten Openbaar Ministerie	Status 2021
Stel vast wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en schep hierover duidelijkheid bij de dieptespecialisten en binnen de parketten.	Niet opgevolgd
Heroverweeg de aanwijzing van criminaliteitsvormen als dieptespecialisme. Betrek hierbij de bestaande onduidelijkheid over de status van militaire zaken.	Niet opgevolgd
Bevorder dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld.	Niet opgevolgd
Stel samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vast.	Niet opgevolgd

De Raad start in 2022 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog op te volgen aanbevelingen in het kader van het criminaliteitsbestrijdingsfonds.

7. Overkoepelende analyse

Beantwoording hoofdvraag

In deze tweede deelinspectie heeft de Raad gekeken naar de vraag in hoeverre de aanbevelingen gedaan ten aanzien van vijf onderwerpen zijn opgevolgd. Het gaat om de rapporten over het Criminaliteitsbestrijdingsfonds (6 aanbevelingen), het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM (9 aanbevelingen), de tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen (4 aanbevelingen), het OM in de incidentgerichte opsporing (6 aanbevelingen) en Samenwerking parketten (4 aanbevelingen). Uit deze tweede deelinspectie blijkt dat van de in totaal 29 aanbevelingen, zes aanbevelingen zijn opgevolgd, negen aanbevelingen deels zijn opgevolgd en veertien aanbevelingen niet zijn opgevolgd. Het merendeel van de deels en niet opgevolgde aanbevelingen betreft met name de onderwerpen criminaliteitsbestrijdingsfonds, het opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM en samenwerking parketten.

Tabel 20: Stand van zaken mate van opvolging aanbevelingen in 2021

Overkoepelend beeld

Het vermogen van Justitieorganisaties om consistent te werken aan de rechtshandhaving dient te groeien. Hiervoor is een lokaal bestuurlijk-strategische prioriteitsstelling in de keten die gebaseerd is op integrale visie, onontbeerlijk. Integraliteit is van belang om de middelen te kunnen richten en om door gezamenlijk op te trekken synergie te creëren.

Strategische uitgangspunten en slagkracht

Bij alle onderzoeken is de behoefte aan strategische uitgangspunten te zien. Zo heeft het criminaliteitsbestrijdingsfonds behoefte aan een jaarlijks beleidsplan en is het bepalen van strategische keuzes voor het opsporings- en vervolgingsbeleid ten behoeve van de slagkracht van belang. Bij de inspecties over de tenuitvoerlegging van straffen en de incidentgerichte opsporing is strategische prioritering van het onderwerp eveneens van belang. Wanneer de uitgangspunten eenmaal bepaald zijn is ondersteuning essentieel om te voorkomen dat die losgelaten worden. Het initiatief voor de samenwerking tussen parketten is gestaakt. De Raad constateert dat dit een initiatief van het OM betrof en dat er op bestuurlijk niveau in het land/in de landen geen bemoeienis hiermee was. Zonder ondersteuning werken aanbevelingen en zelfs wettelijke verankering niet ten gunste van de continuïteit. Er is een grote rol voor het Ministerie van Justitie⁴⁸ (onder verantwoordelijkheid van de S-G Justitie (artikel 3 LIOL)) weggelegd in deze. In dat proces dient het ministerie van Justitie te (blijven) groeien tot een kenner van het justitieveld, oog te hebben voor de rol van elke dienst zodat optimaal gebruik kan worden van het denkvermogen in de organisaties en daarbij eenieder in staat te stellen om verantwoordelijkheden te dragen en hierop aangesproken te (kunnen) worden. Het ministerie van Justitie onder leiding van de S-G Justitie dient een continue factor te zijn in het veld en de minister(s) te adviseren. Ook dienen het OM en het ministerie van Justitie elkaar scherp te houden. Het OM/de P-G is in het kader van haar taken de grootst verantwoordelijke organisatie/hoedanigheid en dient zijn gezag op dit terrein goed op te pakken⁴⁹. De Raad ziet ten behoeve van de slagkracht van de rechtshandhaving op basis van de verantwoordelijkheid van de P-G samen met de minister van Justitie kansen op het gebied van sturing⁵⁰, zodat het parket OM en het ministerie van Justitie onder gezag van de S-G Justitie hierop in kunnen zetten.

Ketensamenwerking

Een versnipperde aanpak op onderdelen werkt niet meer in deze tijden van complexiteit. De samenwerking in de keten is nog niet (adequaat) ingevuld. Wel ziet de Raad dat de laatste jaren steeds meer ingezet wordt op samenwerking, zoals ook in zijn laatste Staat van de rechtshandhaving is opgemerkt.⁵¹ Anno 2021 is de wijze van financiering nog steeds gericht op diensten minder dan op te behalen doelstellingen in de samenleving⁵² en er is schaarste. Vanuit die schaarste wordt nu geredeneerd, met meer schaarste als gevolg. De keten lijdt onder meer onder het uitblijven van de samenwerking aan de top van beheer, gezag en ondersteuning. Maar de uitsluiting die actoren op bepaalde momenten voelen wijst ook op het uitblijven van samenwerking tussen diensten onderling. Beslissingen worden vaak pas duidelijk voor actoren die hier belang bij hebben, als sprake is van een voldongen feit. Dit is een strategie die actoren in het veld verdelen, al dan niet bewust. Ook hier is het belang te zien van een ministerie van Justitie dat het justitieveld dient te kennen. Het ministerie behoort op de hoogte te zijn van onderwerpen van alle platforms en kan daarmee tijdig de belanghebbende actoren betrekken en de minister van Justitie en de P-G in ieder geval attenderen op de onderwerpen. Thema's zouden daarbij niet voor het OM en de minister van Justitie gekozen moeten worden. Deze twee zouden als aanjager van beleid en prioritering van thema's (en hiermee financiering) moeten optreden in hun rol als beheer en gezag, in de bepaling van koers, in de aansturing van het proces en als de verbindende partijen tussen diensten van Justitie in het werkveld op Sint Maarten en breder.

Planning en control

Een aanpak met de daarbij behorende planning and control cyclus vereist in eerste instantie strategische visie van partijen in het kader van te verrichten werkzaamheden zodat bewuste keuzes gemaakt kunnen worden. Er dient allereerst nog gericht gewerkt te worden aan

⁴⁸ LIOL artikel 15, ministerie van Justitie belast met het scheppen van voorwaarden voor de handhaving van de veiligheid, orde en rust, en de waarborging van het recht binnen de samenleving.

⁴⁹ Artikel 9 lid 1 van de Rijkswet Openbare Ministeries bepaalt dat het OM onder meer belast is met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Zie ook hoofdstuk "Stand van zaken aanbevelingen opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie" van dit rapport.

⁵⁰ Artikel 13 Rijkswet Openbaar Ministeries en Memorie van toelichting. De Minister kan de rechtmatigheid van een aanwijzing vooraf toetsen en de P-G kan dit doen bij het vermoeden van onrechtmatigheid.

⁵¹ Raad voor de rechtshandhaving (2021). Staat van de rechtshandhaving 2020.

⁵² Zie Comptabiliteitslandsverordening

strategische beleidsformulering met de keten, zoals eerder gebleken. Dat is met name te zien in het onderzoek naar opsporing- en vervolgingsbeleid, waar sprake is van ad-hoc beleid en waar beslissingen op uitvoerend niveau worden genomen. Operationele informatie is uiteraard van belang en dient ook in de samenhang van de keten geanalyseerd te worden en eveneens ingebracht te worden bij het gezag en beheer van de rechtshandhaving. Echter beslissingen op operationeel niveau nemen zonder ketenafstemming, terwijl deze de samenleving raken, leidt tot ineffectiviteit van de aanpak. Deze (operationeel en ad-hoc) beslissingen veroorzaken om een voorbeeld te geven, bij incidentgerichte opsporing, dat in de praktijk meerdere keren van richting wordt veranderd ten koste van de continuïteit. Het hindert tevens een gedegen evaluatie en staat op die manier de opbouw binnen de rechtshandhaving in de weg. Het wordt roerig zonder dat de aanpak een stap verder komt. Dit wordt met name duidelijk aan de hand van de onderzoeken naar incidentgerichte opsporing en ook de tenuitvoerlegging van straffen. Beide zaken vereisen nog volledige investering.

Hoewel de Raad de voorgaande aspecten benadrukt, ziet hij tevens een opkomend besef van de noodzaak voor beleid, aansturing, processen en procedures. De wijze waarop deze structureel vorm dienen te krijgen vergt nog meer inzicht. Zo heeft het OM visie, kan zij deze goed verwoorden en verwerken tot beleidsplannen. Echter het vertalen naar de uitvoering is voor het OM een moeizaam proces gebleken. Daar waar wel de stap naar uitvoering wordt gemaakt is dit vaak niet projectmatig vormgegeven. Het gevolg is dat initiatieven vaak halverwege stagneren. Het argument is vaak capaciteit, ook bij andere diensten van Justitie. Een ander justitie-breed argument is het niet hebben van een bedrijfsprocessensysteem. Een bedrijfsprocessensysteem faciliteert, maar is niet allesomvattend. Ook met een bedrijfsprocessensysteem zullen processen en procedures goed beschreven moeten worden om een goede administratie te krijgen. Daarmee is het grootste gedeelte van de administratie al verricht en kan aangestuurd worden. Voor het op maat programmeren van een systeem dienen de processen en procedures eveneens bekend te zijn.

Voldoen aan wet- en regelgeving

Naast de toepassing van de toegekende wettelijke bevoegdheden op diverse niveaus in de organisaties, is ook het aspect van compliance. In het kader van het voldoen aan wet- en regelgeving komt in sommige onderzoeken (tenuitvoerlegging van straffen en criminaliteitsbestrijdingsfonds) naar voren dat bij de uitvoering van de werkzaamheden wet- en regelgeving meer in acht genomen dienen te worden. Er zijn risico's gesignaleerd voor integriteitsproblemen en voor de geloofwaardigheid van de rechtshandhaving als geheel doordat de wet- en regelgeving niet altijd voldoende in acht worden genomen. De risico's ontstaan uit een gebrek aan transparantie (geen beleid en geen motivatie), het gevaar voor willekeur (een ieder werkt naar eigen inzicht en wordt niet gecontroleerd) en een gebrek aan overzicht (niet weten wat aan opsporingszaken zijn, niet weten wat tenuitvoergelegd moet worden, niet weten hoeveel tegoeden bij aanvang binnen zijn gekomen voor het Fonds door een gebrek aan processen en procedures) waardoor ruimte is voor het ongemerkt gaan van individuele keuzes. Bij de tenuitvoerlegging is daarbij vaker te zien dat straffen niet geëxecuteerd kunnen worden, wat niet bijdraagt aan de doelen van strafvordering, zijnde afschrikken en vergelden. Het OM dient hiervoor te waken.

Inrichting en praktische vormgeving aan criteria, processen en procedures

Justitie doelstellingen worden met meerdere actoren binnen de keten behaald. Desondanks is vaak te zien dat de administratie voor een klein deel (binnen een organisatie) van de keten is geregeld en dat de interactie tussen de onderdelen verbetering behoeft. Dat is helder te zien in het onderzoek van criminaliteitsbestrijdingsfonds en de administratie van tegoeden ten behoeve van het Fonds. Bij het onderzoek naar opsporings- en vervolgingsbeleid van het OM ging dit ten koste van zicht op zaken. Bij de tenuitvoerlegging van straffen leidde dit tot het uitblijven van een groot deel van de te executeren straffen, bij het onderzoek naar incidentgerichte opsporing leidde dit eveneens tot het verlies van zicht op zaken. Het inrichten van processen en procedures vergt (project) capaciteit. Deze capaciteit is nu niet geprioriteerd.

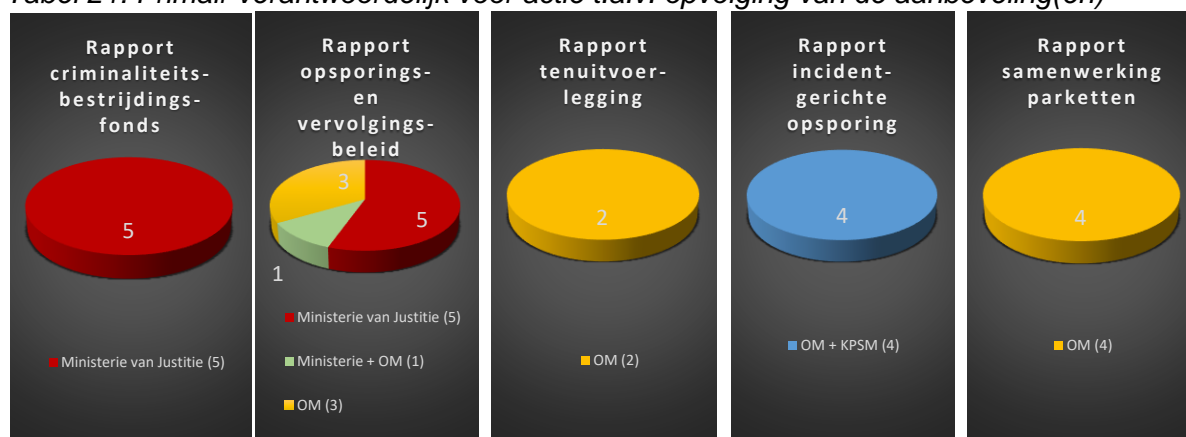
Vastberadenheid actoren

De acties van justitiële actoren zijn niet altijd effectief of efficiënt, desondanks zijn er kleine successen en de Raad ziet vasthoudendheid van actoren. Door deze houding ziet de Raad kansen voor de toekomst.

Primair verantwoordelijk voor actie t.a.v. opvolging van de aanbeveling(en)

Overeenkomstig de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn alle aanbevelingen formeel gericht aan de minister van Justitie. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat opvolging primair afhankelijk is van actie van het ministerie (de minister van Justitie). Voor andere geldt dat opvolging vooral afhankelijk is van actie van de betreffende organisatie(s) zelf. Hierna is dit voor de ‘deels’ en de ‘niet opgevolgde’ aanbevelingen per rapport weergegeven.

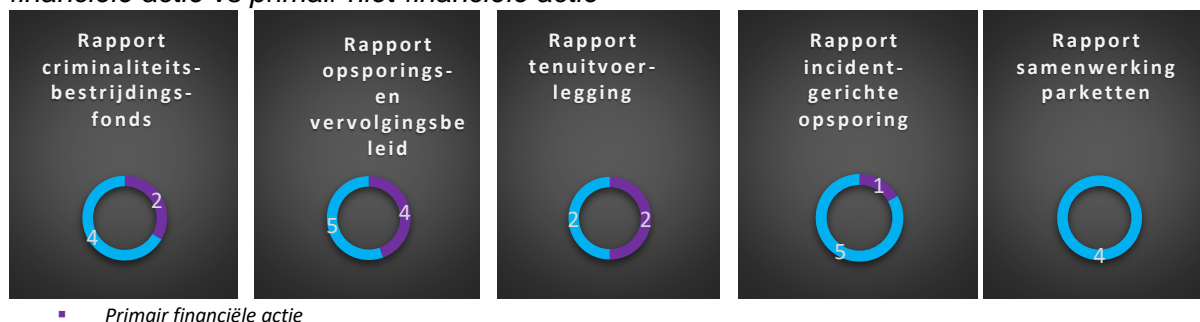
Tabel 21: Primair verantwoordelijk voor actie t.a.v. opvolging van de aanbeveling(en)

Financiële consequenties opvolging aanbevelingen

Een gebrek aan financiën en capaciteit is een vaak gehoorde reden waarom de aanbevelingen niet opgevolgd zijn. De Raad is zich er zeker van bewust dat het Land en meer specifiek het ministerie van Justitie te kampen heeft met financiële uitdagingen. Alhoewel alle aanbevelingen (vrijwel) altijd financiële gevolgen hebben, meent de Raad dat hierin ten behoeve van de opvolging van de aanbevelingen onderscheid kan worden gemaakt door deze in te delen in aanbevelingen die daadwerkelijk primair financiële acties vereisen en aanbevelingen die primair andere dan financiële acties vereisen. Op basis van de eerdergenoemde database heeft de Raad deze exercitie uitgevoerd om een eerste beeld te kunnen geven. Op basis hiervan kan er worden geconcludeerd dat van de in totaal deels en niet opgevolgde 29 aanbevelingen, 9 aanbevelingen primair financiële acties vereisen en 20 aanbevelingen primair andere niet-financiële acties vereisen.

Tabel 22: Aantal aanbevelingen per rapport ingedeeld op aanbevelingen met primaire financiële actie vs primair niet-financiële actie

■ Primair financiële actie

- Primair andere niet financiële actie

Ten slotte

De Raad is zich – tot slot - ervan bewust dat de aanbevelingen veelal ongelijksoortig zijn en dat de ene aanbeveling minder complex is dan de andere. Toch heeft de Raad per rapport de stand van zaken per aanbeveling uitgedrukt in een percentage⁵³. Het hierna genoemde percentage is geen harde maatstaf maar heeft uitsluitend de functie van indicator om op een meer visuele manier de stand van zaken per rapport te kunnen weergeven.

Tabel 23: Stand van zaken compliance percentage opvolging aanbevelingen per rapport

Compliance percentage Criminaliteitsbestrijdingsfonds	Compliance percentage opsporings- en vervolgingsbeleid OM	Compliance percentage Tenuitvoerlegging	Compliance percentage Incidentgerichte opsporing	Compliance percentage Samenwerking parketten
2021: 25%	2019: 25% 2021: 28%	2018: 17% 2021: 63%	2017: 67% 2021: 78%	2021: 0%

* Het percentage is berekend op basis van de vijf gereviewde aanbevelingen.

Reeds in de hoofdstukken 2 tot en met 6 heeft de Raad de minister van Justitie aanbevolen om uitvoering te geven aan de 23 nog niet (geheel) ter hand genomen aanbevelingen en daarvoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen (zie [bijlage 1](#)). Zoals in de verschillende hoofdstukken is aangegeven, start de Raad vanaf 2021 de periodieke monitoring van de voortgang van de nog niet opgevolgde aanbevelingen.

Overzicht stand van zaken aanbevelingen

Aanbevelingen Criminaliteitsbestrijdingsfonds	Status 2021
Voer de uit de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds voortvloeiende wettelijke verplichtingen consequent uit. Geef daarbij in ieder geval opvolging aan de reeds door de Raad gedane aanbevelingen ten behoeve van het fonds. Dit betreft: "Voeg bij indiening van de jaarlijkse begroting een beleidsplan waarin projecten zijn vermeld die in aanmerking komen voor financiering uit het criminaliteitsbestrijdingsfonds" en "Leid het daartoe, dat een stuurgroep misdaadbestrijding wordt opgericht en betrek deze bij het beheer van het criminaliteitsbestrijdingsfonds".	Niet opgevolgd
Stel actueel beleid op ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds. Betrek daarbij criteria, processen en procedures met betrekking tot de aanvraag, de behandeling, de toekenning en (de motivering van) beslissingen ten aanzien van projecten en indien relevant benodigde definities.	Niet opgevolgd
Leg ter beperking van risico's ten aanzien van oneigenlijk gebruik en misbruik van gelden uit het Fonds regels en waarborgen vast in een Landsverordening.	Niet opgevolgd
Zorg dat de fysieke en digitale administratie/registratie ten aanzien van indienen, beoordelen, toekennen en betaling van projecten volledig is en zorg dat de bijbehorende procedures en bescheiden voortvloeiende uit de geldende wetgeving en beleid worden nageleefd en tijdig worden verkregen.	Deels opgevolgd
Draag zorg dat alle vorderingen ten behoeve van het criminaliteitsbestrijdingsfonds worden (terug)betaald.	Opgevolgd
Geef meer bekendheid aan het criminaliteitsbestrijdingsfonds.	Niet opgevolgd
Aanbevelingen opsporings- en vervolgingsbeleid openbaar ministerie	Status 2021
Onderzoek de specifieke mogelijkheden binnen zowel het land Sint Maarten als in het Koninkrijk om de slagkracht van de rechtshandhaving door het Openbaar Ministerie, de Landsrecherche en het Korps Politie Sint Maarten te versterken.	Niet opgevolgd

⁵³ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

Bevorder dat bij het Openbaar Ministerie in samenwerking met het Openbaar Ministerie in Nederland een personeelsbeleid wordt uitgewerkt dat zich specifiek richt op Sint Maarten en de efficiëntie en continuïteit en de expertise van het parket in Sint Maarten ten goede komt.	Deels opgevolgd
Draag zorg dat het OM overeenkomstig de wet binnen een redelijke termijn een strafzaak behandelt en zo spoedig mogelijk tot zijn beslissing tot vervolging overgaat.	Deels opgevolgd
Houd de ingeslagen koers ten aanzien van meer proactieve communicatie vast en formuleer in aanvulling daarop expliciet communicatiebeleid.	Opgevolgd
Moderniseer het bedrijfsprocessen-systeem PRIEM	Deels opgevolgd
Zorg overeenkomstig de wet voor een algemeen politiek-bestuurlijk beleid ten aanzien van de Landsrecherche waarbij een behoorlijke taakuitvoering en een adequate infrastructuur voor een doeltreffend ondersteunend beheer in acht worden genomen.	Niet opgevolgd
Implementeer het verbeterplan van de Landsrecherche.	Niet opgevolgd
Draag zorg dat de Landsrecherche overeenkomstig het formatieplan op sterkte komt zodat het gebrek aan capaciteit en expertise structureel ondervangen wordt.	Niet opgevolgd
Draag zorg voor een bedrijfsprocessensysteem voor de Landsrecherche.	Niet opgevolgd
Aanbevelingen tenuitvoerlegging van geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen	Status 2021
Richt de administratie zodanig in dat betrouwbare data kunnen worden gegenereerd over de aard en omvang van opgelegde financiële sancties en de executie daarvan.	Niet opgevolgd
Richt het proces zodanig in dat de veroordeelde die wil betalen gefaciliteerd wordt.	Opgevolgd
Benut de wettelijke bevoegdheden ingeval niet wordt betaald.	Deels opgevolgd
Implementeer Actpol en (Act)BMS.	Opgevolgd
Aanbevelingen het OM in de incidentgerichte opsporing	Status 2021
Bepaal gezamenlijk op welke wijze deze aanpak periodiek wordt geëvalueerd en zonodig wordt aangepast.	Deels opgevolgd
Bevorder en bewaak, dat het OM door het korps altijd en tijdig wordt geïnformeerd over prio 1 voorvallen.	Opgevolgd
Bevorder en bewaak dat door het korps de met het OM gemaakte afspraken over in een onderzoek te verrichten opsporingshandeling worden nagekomen.	Deels opgevolgd
Voorzie in adequate informatievoorziening van aangevers en slachtoffers.	Deels opgevolgd
Ontwerp en implementeer een voorziening waardoor de aantallen in behandeling zijnde zaken zodanig worden teruggebracht, dat ze daadwerkelijk tot 'zicht op zaken' leiden.	Deels opgevolgd
Voorzie in terugkoppeling van OM-afdoeningen en rechterlijke beslissingen aan het korps.	Opgevolgd
Aanbevelingen samenwerking parketten Openbaar Ministerie	Status 2021
Stel vast wat met elk van de dieptespecialismen wordt beoogd en schep hierover duidelijkheid bij de dieptespecialisten en binnen de parketten.	Niet opgevolgd
Heroverweeg de aanwijzing van criminaliteitsvormen als dieptespecialisme. Betrek hierbij de bestaande onduidelijkheid over de status van militaire zaken.	Niet opgevolgd
Bevorder dat aan elke dieptespecialist een beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris wordt gekoppeld.	Niet opgevolgd
Stel samen met de dieptespecialisten en ondersteuners een opleidingsplan vast.	Niet opgevolgd

Bijlage 1: Stand van zaken aanbevelingen per rapport

2021 Stand van zaken aanbevelingen rapport Criminaliteitsbestrijdingsfonds					
Onderwerp aanbeveling	Categorie aanbeveling ⁵⁴	Primair financiële actie/ primair andere niet financiële actie ⁵⁵	Opvolging 2021	Primair verantwoordelijk voor actie ⁵⁶	Stand van zaken > 2022
1. Wettelijke verplichtingen LV CF	Beleid	Primair financieel	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
2. Opstellen beleid	Beleid	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
3. Opstellen LV	Wettelijk kader	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
4. Administratie / registratie	Werkprocessen	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Ministerie van Justitie	
5. Vorderingen	Handhaving & compliance	Primair financieel	Opgevolgd	Geen	-
6. Bekendheid Fonds	Service & communicatie	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
Total compliance %⁵⁷			25%		%

2021 Stand van zaken aanbevelingen rapport opsporings- en vervolgingsbeleid OM						
Onderwerp aanbeveling	Categorie aanbeveling ⁵⁸	Primair financiële actie/ primair andere niet financiële actie ⁵⁹	Opvolging 2019	Opvolging 2021	Primair verantwoordelijk voor actie ⁶⁰	Stand van zaken > 2022
1. Slagkracht	Onderzoek & criminaliteitsbeeld	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
2. Personeelsbeleid	Personeelsbeleid	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Deels opgevolgd	Openbaar ministerie	
3. Doorlooptijden	Handhaving & compliance	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Deels opgevolgd	Openbaar ministerie	
4. Communicatie	service en communicatie	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Opgevolgd	Openbaar ministerie	

⁵⁴ Ter indicatie zijn de aanbevelingen door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen.

⁵⁵ Alhoewel alle aanbevelingen (vrijwel) altijd financiële gevolgen hebben, meent de Raad dat hierin ten behoeve van de opvolging van de aanbevelingen onderscheid kan worden gemaakt door deze in te delen in aanbevelingen die daadwerkelijk primair financiële actie vereisen en aanbevelingen die primair andere dan financiële acties vereisen.

⁵⁶ Overeenkomstig de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn alle aanbevelingen formeel gericht aan de minister van Justitie. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat opvolging primair afhankelijk is van actie van het ministerie (de minister van Justitie). Voor andere geldt dat opvolging vooral afhankelijk is van actie van de betreffende organisatie(s) zelf.

⁵⁷ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om het compliance percentage uit te komen.

⁵⁸ Ter indicatie zijn de aanbevelingen door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen.

⁵⁹ Alhoewel alle aanbevelingen (vrijwel) altijd financiële gevolgen hebben, meent de Raad dat hierin ten behoeve van de opvolging van de aanbevelingen onderscheid kan worden gemaakt door deze in te delen in aanbevelingen die daadwerkelijk primair financiële actie vereisen en aanbevelingen die primair andere dan financiële acties vereisen.

⁶⁰ Overeenkomstig de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn alle aanbevelingen formeel gericht aan de minister van Justitie. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat opvolging primair afhankelijk is van actie van het ministerie (de minister van Justitie). Voor andere geldt dat opvolging vooral afhankelijk is van actie van de betreffende organisatie(s) zelf.

5. PRIEM	Bedrijfsprocessen & ICT	Primair financieel	Deels opgevolgd	Deels opgevolgd	Openbaar ministerie	
6. Beleid LR	Beleid	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
7. Verbeterplan LR	Inrichtingsplan & functieboek	Primair financieel	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie + OM	
8. Capaciteit LR	Capaciteit	Primair financieel	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
9. Bedrijfs-processensysteem LR	Bedrijfsprocessen & ICT	Primair financieel	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd	Ministerie van Justitie	
Total Compliance %⁶¹			25%	28%		%

2021 Stand van zaken aanbevelingen rapport tenuitvoerlegging geldboetes, schadevergoedingen en ontnemingen						
Onderwerp aanbeveling	Categorie aanbeveling ⁶²	Primair financiële actie/ primair andere niet financiële actie ⁶³	Opvolging 2018	Opvolging 2021	Primair verantwoordelijk voor actie ⁶⁴	Stand van zaken > 2022
1. Inrichting administratie	Statistieken	Primair financieel	Niet opgevolgd	Niet opgevolgd	Openbaar ministerie	
2. Facillitering betaling	Voorzieningen	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Opgevolgd	Geen	
3. Benutting wettelijke bevoegdheden	Handhaving en compliance	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Deels opgevolgd	Openbaar ministerie	
4. Implementatie Actpol en BMS	Bedrijfsproces en en ICT	Primair financieel	Nieuwe aanbeveling in 2018	Opgevolgd	Geen	
Total compliance %⁶⁵			17%	63%⁶⁶		%

⁶¹ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

⁶² Ter indicatie zijn de aanbevelingen door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen.

⁶³ Alhoewel alle aanbevelingen (vrijwel) altijd financiële gevolgen hebben, meent de Raad dat hierin ten behoeve van de opvolging van de aanbevelingen onderscheid kan worden gemaakt door deze in te delen in aanbevelingen die daadwerkelijk primair financiële actie vereisen en aanbevelingen die primair andere dan financiële acties vereisen.

⁶⁴ Overeenkomstig de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn alle aanbevelingen formeel gericht aan de minister van Justitie. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat opvolging primair afhankelijk is van actie van het ministerie (de minister van Justitie). Voor andere geldt dat opvolging vooral afhankelijk is van actie van de betreffende organisatie(s) zelf.

⁶⁵ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

⁶⁶ Percentage berekend inclusief nieuwe aanbeveling uit 2018

2021 Stand van zaken aanbevelingen rapport OM in de incidentgerichte opsporing						
Onderwerp aanbeveling	Categorie aanbeveling ⁶⁷	Primair financiële actie/ primair andere niet financiële actie ⁶⁸	Opvolging 2017	Opvolging 2021	Primair verantwoordelijk voor actie ⁶⁹	Stand van zaken > 2022
1. Evaluatie aanpak	Werkprocessen	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Deels opgevolgd	OM en KPSM	
2. Informeren prio-1	Informatiepositie	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Opgevolgd	Geen	
3. Nakoming afspraken	Werkprocessen	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Deels opgevolgd	OM en KPSM	
4. Informatievoorziening	Informatiepositie	Primair andere niet financiële actie	Deels opgevolgd	Deels opgevolgd	OM en KPSM	
5. Voorziening zicht op zaken	Voorzieningen	Primair financieel	Niet opgevolgd	Deels opgevolgd	OM en KPSM	
6. Terugkoppeling	Informatiepositie	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Opgevolgd	Geen	
Total compliance %⁷⁰			67%	78%		%

2020 Stand van zaken aanbevelingen rapport samenwerking parketten					
Onderwerp aanbeveling	Categorie aanbeveling ⁷¹	Primair financiële actie/ primair andere niet financiële actie ⁷²	Opvolging 2021	Primair verantwoordelijk voor actie ⁷³	Stand van zaken > 2022
1. Vaststelling en duidelijkheid dieptespecialismen	Beleid	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Openbaar ministerie	
2. Heroverweging aanwijzing criminaliteitsvormen	Beleid	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Openbaar ministerie	
3. Koppeling dieptespecialist en beleidsmedewerker c.q. parketsecretaris	Handhaving & compliance	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Openbaar ministerie	
4. Vaststelling opleidingsplan	Opleidingen	Primair andere niet financiële actie	Niet opgevolgd	Openbaar ministerie	
Total compliance %⁷⁴			0%		%

⁶⁷ Ter indicatie zijn de aanbevelingen door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen.

⁶⁸ Alhoewel alle aanbevelingen (vrijwel) altijd financiële gevolgen hebben, meent de Raad dat hierin ten behoeve van de opvolging van de aanbevelingen onderscheid kan worden gemaakt door deze in te delen in aanbevelingen die daadwerkelijk primair financiële actie vereisen en aanbevelingen die primair andere dan financiële acties vereisen.

⁶⁹ Overeenkomstig de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn alle aanbevelingen formeel gericht aan de minister van Justitie. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat opvolging primair afhankelijk is van actie van het ministerie (de minister van Justitie). Voor andere geldt dat opvolging vooral afhankelijk is van actie van de betreffende organisatie(s) zelf.

⁷⁰ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

⁷¹ Ter indicatie zijn de aanbevelingen door de Raad naar eigen inzicht in zijn database onderverdeeld in categorieën om wat meer inzicht te geven in de individuele aanbevelingen.

⁷² Alhoewel alle aanbevelingen (vrijwel) altijd financiële gevolgen hebben, meent de Raad dat hierin ten behoeve van de opvolging van de aanbevelingen onderscheid kan worden gemaakt door deze in te delen in aanbevelingen die daadwerkelijk primair financiële actie vereisen en aanbevelingen die primair andere dan financiële acties vereisen.

⁷³ Overeenkomstig de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving zijn alle aanbevelingen formeel gericht aan de minister van Justitie. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat opvolging primair afhankelijk is van actie van het ministerie (de minister van Justitie). Voor andere geldt dat opvolging vooral afhankelijk is van actie van de betreffende organisatie(s) zelf.

⁷⁴ Het compliance percentage als indicator wordt berekend door aan elke opgevolgde aanbeveling 1 punt, elke deels opgevolgde aanbeveling een ½ punt en aan een niet opgevolgde aanbeveling geen punten toe te kennen. Vervolgens wordt het aantal toegekende punten gedeeld door het totale aantal aanbevelingen en vermenigvuldigd met 100 om op het compliance percentage uit te komen.

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving

Juancho Yrausquin Blvd 26, Unit 3A | Philipsburg | Sint Maarten

info@rrh-sxm.org

www.raadrechtshandhaving.com

Juli 2021